

Komünizm yolunda tarihsel aşama

Leonid Brejnev

*SBKP MK Genel Sekreteri ve SSCB Yüksek Sovyet Prezidyumu
başkanı*

Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin 60. yılının Sovyetler Birliği tarihinde özel bir yeri olacaktır. Bu, Ekim Devrimi'nin etkisinden sonra partinin ve halkın devrimci dönüşümlerle ilgili tüm faaliyetlerinin sonuçlarını yansıtan ve bundan sonraki komünizm kuruculuğunun perspektiflerini açıklıkla belirleyen SSCB yeni Anayasasının kabul edildiği yıldır.

SSCB'nin yeni temel yasası en geniş emekçi yığınların yaratıcı çalışmalarının meyvasıdır. Onların deneyimlerini, bilgilerini ve iradelerini, sosyalist yurtlarının gelişmesi ve uluslararası saygınlığının artması konusundaki emellerini dile getirmektedir.

Yüce Lenin, sosyalist devletin kuruluşuyla ilgili temel ilkeleri belirtirken, bu devletin anayasasının «gerçekleştirilmiş olanı yansıttığını, gerekli düzeltme ve tamamlamaların da uygulamada yapılacağını» (!) söylüyordu. Bundan önceki Sovyet Anayasasının yürürlükte bulunduğu kırk yıl içinde gerçekleştirilenlerin başında, gelişmiş bir sosyalist toplumun kurulması, dünyada ilk defa olarak genel halk devletinin yaratılması yer almıştır.

1

Gelişmiş sosyalist toplum, komünist formasyonun ilk evresi çerçevesi içinde, yeni düzenin sosyal-ekonomik olgunluğunun yasal bir aşamasıdır.

(!) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 37, s. 21.

Bu, Lenin'in deyiimiyle, tamamıyla sağlamlaşmış bir sosyalizmdir ve komünizme aşamalarla geçiş buradan başlamaktadır. İşte memleketimizde sosyalizmin gelişmesinde bu aşamaya varılmış bulunmaktadır.

Marksizm-Leninizmin klasikleri gelecek günlerin perdesini kaldırır, sosyalizmin ve komünizmin krokilerini çizerken son derece dikkatli davranıyorlardı. Zerre kadar hayale, fanteziye yer vermiyorlardı. Ancak bilimsel yolla kanıtlanabilecek olana: gelişmenin başlıca eğilimlerine, temel niteliklere dayanıyorlardı. Teori bakımından apaçıktı ki kapitalizmden komünizme geçiş uzun bir tarihsel dönemi kapsayacak, yeni toplum çeşitli olgunluk aşamalarından geçerek gelişecekti. Fakat bu aşamaların peşin olarak bilinmesi olanak dışındaydı. Engels «komünist topluma götüren geçici aşamalar sorunu önümüzdeki sorunların en çapraşığıdır»⁽²⁾ diyordu.

Bu soruya ilk cevap verenler Lenin, Rusya'daki komünistler oldular. Doğal olarak Lenin, en büyük dikkati her şeyden önce o dönemin acil görevlerine, yeni toplumsal düzenin temellerinin yaratılmasına ayırıyordu. Fakat dahilerin düşünceleri daima devirleri aşmaktadır. Lenin, Sovyet iktidarının kurulması arifesinde sosyalizm kuruculuğunun perspektif ve amaçları konusunda «tamamlanmış», «dolgun», «gelişmiş» sosyalizmden söz ediyordu. Lenin'in bu düşünceleri SBKP'nin ve diğer kardeş partilerin kolektif çabalarıyla meydana getirdikleri gelişmiş sosyalist toplum görüşünün temelini oluşturmuştur.

Sovyetler Birliği ile diğer sosyalist ülkelerin deneyimleri şunu kanıtlamıştır ki, sosyalizmin temellerinin kurulması, yani sömürücü sınıfların ortadan kaldırılması ve ulusal ekonominin bütün alanlarında üretim araçları üzerindeki toplumsal mülkiyetin iyice yerleşmesi henüz doğrudan doğruya komünizme geçmek için yeterli değildir. İlk önce sosyalizmin kendi temeli üzerindeki gelişmelerin belirdiği aşamalardan geçmek gereklidir. Uygulamalar sosyalizmin gelişmesinin ve yetkinleşmesinin, temellerinin yaratılması kadar güç bir ödev olduğunu göstermiştir.

Hiç kuşku yok ki, olgunlaşmış bir sosyalist toplumun yüksek derecede gelişmiş, güçlü ve öncü bir endüstriye, kolektivist ilkelere göre kurulmuş yüksek derecede makineleşmiş bir tarıma dayanmaktadır. Bugün Sovyet ekonomisi böyle bir ekonomidir ve bu, boyutları ve teknik donatımı bakımından, bundan kırk yıl önce köyle ve kentte sosyalist üretim ilişkilerinin utkuya ulaştığı dönemdeki ekonomiden baştan başa farklıdır.

Bu dönemde ulusal gayri safi gelir 18 kat, enerjiye dayalı donatım endüstride 8, tarımda ise 15 kat artmıştır. Bugünkü ekonomimizi, atom enerjisi, elektronik hesap makineleri, yarı iletkenler üretimi ve birçok

(2) K. Marks, F. Engels, Eserleri, c. 38, s. 108.

diğer endüstri kollarını sıralamadan tasavvur edemeyiz. 1936'da ise bunlar bizde yoktu. Teknik ilerlemeyi ve ulusal ekonomide etkinliği sağlayan sanayi kolları topyekûn sanayi üretimi çerçevesinde üç katından fazla artmıştır.

Sosyalizm kuruculuğunun ilk aşamalarında Sovyet insanların tüm kaynak ve çabalarını devletimizin ölüm-kalımıyla ilgili başlıca görevlerin gerçekleştirilmesi için yoğunlaştırmaları gerekiyordu. Bugün, gelişmiş sosyalizm koşullarında, halk ekonomisinin durmaksızın büyümesi, bilimsel teknik devrimin toplumun sosyalist biçimde örgütlenmesi avantajıyla kaynaşması temelinde, insanların son derece çeşitli olan maddi ve kültürel gereksinimlerinin daha tam olarak karşılanması yolunda, ekonomide belirli bir dönemci aşmak mümkün olmaktadır. Başka bir deyişle bugün, sosyalist üretimin temel amacı partinin pratik politikasının merkezinde yer almıştır. Bu durum, sosyalizmin tarihsel avantajlarını hem üretim ve hayat tarzı açısından, hem de gerçek insanlığı bakımından daha iyi belirlemek olanağını sağlamaktadır.

Sovyet insanların maddesel ve tinsel yaşam düzeyi değişmiş, mukayese kabul etmeyecek ölçüde yükselmiştir. Gelirler 1936 yılına kıyasla beş katından fazla artmıştır. Haklı olarak «dünyanın okumaya en düşkün insanları» sayılan Sovyet yurttaşlarının öğrenim ve kültür düzeyi önemli derecede yükseldi. Bugün memleketin yüksek ve uzmanlaşmaya yönelik orta dereceli okullarında, bundan kırk yıl öncesine kıyasla 7 kat fazla olmak üzere, 10 milyon genç okumaktadır. Sanayide, tarımda, bütün diğer alanlarda çalışmalar daha yaratıcı, içeriği bakımından daha zengin oldu. Sosyalizmin utkusundan bu yana, sömürü düzeninin insanı ezen ve ruhunu yozlaştıran havasından uzak, birçok emekçi kuşağı yetişmiş ve kollektif çalışma, kardeşçe yardımlaşma anlayışıyla eğitilmiştir. Toplumsal bilinçte materyalist ve bilimsel dünya görüşü sapasağlam yerleşmiştir.

Deneylerimizden öğrendiğimize göre, gelişmiş sosyalizm aşamasında ekonominin toplumsallaşması düzeyi önemli derecede yükselmekte, sosyalist mülkiyetin devlet (tüm halk) ve kolhoz-kooperatif biçimleri arasındaki devamlı yakınlaşma devam etmektedir. Partinin uzmanlaşmayı derinleştirmeye ve tarımsal üretimi ekonomi hakları arasında kooperatifleşme temelinde yoğunlaştırmaya ve tarımsal-endüstriyel entegrasyona yönelik doğrultusu son yıllarda bu süreci aktif biçimde etkilemektedir. Sözkonusu doğrultu, Lenin'in kooperatifler konusundaki idelerini, günün koşullarına uygulamaları geliştirmektedir. Bugün memleketimizde devlet işletmeleriyle kolhozların ortak çabalarıyla yaratılmış 7 binden fazla örgüt ve kuruluş bulunmaktadır. Bu, sosyal-ekonomik pratiğimizde yeni bir olgudur.

Sovyet toplumunun sosyal yapısında da derin değişimler olmuştur. Bu toplumun öncü gücü olan işçi sınıfı bugün 60 milyondan fazla insanı kapsamakta, ülkenin aktif nüfusunun üçte ikisini oluşturmaktadır (bu oran

1936'da üçte birdi). İşçilerin toplumsal aktifliği, politik olgunluğu, devlet yönetimine katılmaları sürekli artmaktadır. Son kırk yıl içinde bütün kademelerdeki sovyetlerde işçi üyelerin oranı yedi kat artarak % 42'ye ulaşmıştır. İşçilerin genel öğrenim ve mesleki eğitim düzeyleri yükselmiştir: Bugün işçilerin % 73,2'si yüksek, ya da orta (tam veya tam olmayan) öğrenimlidir ki, kırk yıl önce bu oran % 8'den azdı. Gelişmiş sosyalizm koşullarında bilimsel teknik devrimin de etkisiyle yeni tip bir üretici doğmaktadır. Bunun faaliyetinde kol emeğiyle kafa emeği gitgide daha uyumlu bir biçimde kaynaşmaktadır.

Kolhozcu köylülerimiz de çok değişmiştir, toplumsal durumu bakımından işçi sınıfına gitgide daha fazla yaklaşmaktadır. Çoğu defa öğrenim düzeyi ve yaşam biçimi bakımından kentlilerden çok az farklı durumdadır. Kolhozda doğup büyümüş bugünkü köylümüzün karakteristik özelliği kollektivist ruh taşıması, ideolojik bakımdan sarsılmaz durumda olması, sosyalizm ve komünizm davasına bağlı bulunmasıdır.

Genel olarak işçi ve köylülerin katılımıyla sayısı artan aydınlarımız bütün enerjilerini yeni toplumun kuruluşuna yöneltmişlerdir. Aydınlar Sovyet emekçileri arasında en büyük hızla artan kategoriyi oluşturmaktadır. Geride kalan kırk yıl içinde yüksek ya da uzmanlaşmaya yönelik orta okulları bitirmiş uzmanların sayısı endüstride 34 kat, tarımda ise 47 kat artmıştır.

Sosyalizm Sovyet insanlarında ülkenin gerçek sahibi olma duygusunu, tüm toplum yaşamıyla ilgili Leninci bilim ve sanatı sosyalizm ilkelerine uygulama isteğini geliştirmiştir. En geniş emekçi yığınları sosyalizm için bitmez tükenmez bir kadro kaynağı oluşturmuşlardır. Bunlar, parti ülkelerine bağlılığı derin bir yetkiyle kaynaştıran, yüksek bir politik bilinci yenilikçilikle bağdaştırabilen, çalışmalarına eleştireci gözle değer biçebilen ve yığınların sesine dikkatle kulak verebilen kimselerdir.

Gelişmiş sosyalist toplumun yaratılışı sırasında ülkemizdeki sosyalist düzenin toplumsal tabanı değişmiştir. İşçi sınıfıyla kolhozcu köylüler arasındaki bağlaşıklık, bu sınıfların, günümüzde tamamiyle sosyalizm konularına geçmiş olan halkçı aydınlarla oluşturulan sağlam politik ve ideolojik birlik sayesinde gelişmiştir. Sovyetler Birliği'nde işçiler, köylüler, aydınlar, tüm kol ve kafa işçileri arasında yaratılan sarsılmaz bağlaşıklık bundan sonraki komünizm kuruculuğunda en önemli kaynağı ve başarıların güvencesini oluşturmaktadır.

Tarihsel bakımdan yeni bir toplumsal topluluk olan çok uluslu Sovyet halkının oluşması ülkemizdeki gelişmiş sosyalizmin önemli bir unsuru, Sovyet toplumunun artmakta olan kaynaşmasının bir niteliği, SBKP'nin ulusal politikasının bir utkusudur. Bu, Sovyet insanlarının, toplumsal ve ulusal farklara dayanmayan davranış,

karakter ve dünya görüşlerinin, bizde gitgide daha çözümlenici bir önem kazandığını göstermektedir.

Çeşitli sosyalist mülkiyet biçimlerinin kaynaştırılması, köy ve kent, kol ve kafa emeği arasındaki farkların ortadan kaldırılması, bütün emekçilerin işçi sınıfının ideolojik ve politik konumlarında yer almasından sonra halkın tüm tabakalarının gerçek çıkar ve amaçları, toplumsal idealleri ve psikolojik durumları birbirine her zamankinden fazla yaklaşmıştır. Bu temel üzerinde toplumun politik sisteminde de önemli değişiklikler olmuştur. Bunların anlamı *proletarya diktatörlüğü devletin tüm halkın sosyalist devleti haline dönüşmesinde* ifadesini bulmaktadır.

Partimizi, SSCB'nde gelişmiş sosyalizmin kurulduğu, yani sosyalizme özgü kollektivist ilkelere bağlı toplumsal ilişkilerin tümünün kuruluşunun sona erdiği, yeni toplumsal gelişme düzeyine, yeni bir aşamaya gelindiği sonucuna ulaştıran nesnel süreçler bunlardır. Gelişmiş sosyalist toplumun en belirleyici unsurları şunlardır: Sosyalizm yasalarının etkili olarak işlenmesini, sosyalizmin üstünlüklerinin toplumsal yaşamın her alanında kendini göstermesini sağlayacak tüm koşulların varlığı, toplumsal sistemin organik bütünlüğü ve dinamizmi, politik bakımdan kalıcılığı, sarsılmaz iç birliği. Belirtmeye gerek yoktur ki, yeni düzenin bu gelişme aşamasında da verilen emeğe göre üleşim ilkesi yürürlükte ve daha uzun bir süre yürürlükte kalacaktır.

Biz, gelişmiş sosyalizmin tüm olanaklarının bilinmesi ve kullanılması olgusunun, aynı zamanda komünizm kuruculuğuna geçiş anlamına geldiği noktasından hareket ediyoruz. Başka bir deyişle, diyalektik gelişme gereğince olgunlaşmış sosyalizmin yetkinleşmesiyle, derece derece komünist topluma dönüşmesi aynı zamanda olmaktadır. Bu iki süreci birbirinden ayırmak, aralarına bir sınıır taşı koymak olanak dışıdır.

Şu halde şuna kesinlikle inanıyoruz ki, sosyalizmi kuran ülkelerin özel koşulları ne olursa olsun bu ülkeler için kapitalizmden komünizme geçiş yolunda nispeten uzun bir gelişme dönemini kapsayan sosyalizmin kendine özgü bir temel üzerinde yetkinleşmesi aşaması, olgunlaşmış, gelişmiş sosyalizm aşaması zorunludur. Bu zorunluğun ve bu yasanın, çeşitli sosyalist ülkelerin özelliklerine göre somutlaşacağını söylemeye lüzum olmasa gerek.

Örneğin, Sovyetler Birliği'nde gelişmiş sosyalizme elverişli bir maddi ve teknik temelin yaratılması sorununu, yeni düzenin temellerinin atılmasından sonra çözmek gerekmiştir. Öyle görülüyor ki, bu, zayıf veya orta ekonomik gelişme düzeyinden hareketle sosyalist değişimlere girişen bütün ülkeler için ortak yoldur. Hiç kuşku yok ki, sosyalist devrimin utkuya ulaştığı sırada yüksek derecede gelişmiş üretim güçlerine sahip ülkelerde durum, birçok açılarından, değişik olacaktır. Ama bu gibi durumlarda da,

kuşkusuz, örneğin olgunlaşmış sosyalizmin kurulması ve yetkinleştirilmesi için gerekli olan kamaşık sorunları çözmek gerekecektir: Ulusal ekonominin planlanması ve yönetilmesi bilimi dahil, tüm toplumsal yaşamın sosyalist ilkelere göre örgütlenmesiyle ilgili bilimin benimsenmesi, toplumdaki tüm sınıf ve sosyal grupların, sosyalizmin menfaatleri ve işçi sınıfının komünist idealleri temelinde yakınlaşmaları, yurttaşların sosyalist bilinç ruhunda eğitimi, sosyalist devletin ve demokrasinin geliştirilmesi ve yetkinleştirilmesi bunlardandır.

2

Sosyalist demokrasi Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nin dünya ölçüsünde tarihsel bir başarısıdır. İlk defa olarak demokrasi gerçek anlamına, halkın erki olduğu anlamına kavuştu. İlk defa olarak emekçiler, yurttaşlık ve politik haklarda, hiçbir sömürü düzeninde görmedikleri gerçek eşitliği elde ettiler. İlk defa olarak demokrasi ilkeleri, başta toplumun temeli olan üretim ilişkileri olmak üzere toplum yaşamının bütün alanlarına yayıldı.

Sosyalizm koşullarında doğal ve zorunlu olan demokrasi, biçimleri, görevleri, belirtileri bakımından değişmez değildir. Ve toplumun tümüyle gelişmesi ölçüsünde gelişir. Apaçiktır ki sosyalist demokrasinin gelişme düzeyini ölçmek için kesin bir kriteriyum kullanmak gereklidir ki, Marksist-Leninistler böyle bir kriteriyuma sahiptirler. Lenin'in işaret ettiği gibi sosyalist düzende «medeni toplumların tarihinde ilk defa olarak, halk yığınları sadece oy vermede ve seçmede değil, günlük yönetimde de özerk olacaklardır.»⁽³⁾ Bu, demokrasimizin başarılarını değerlendirmek ve daha sonraki gelişmesinin ve yetkinleşmesinin yolunu çizmek için başlıca kriteriyum olmuştur ve öyle kalmaya devam edecektir.

Bu kriteriyumu uygulamakla, haklı olarak diyebiliriz ki gelişmiş sosyalist düzenimiz, gelişmiş sosyalist demokrasi düzeni haline gelmiştir. *Olgunlaşmış sosyalizm aşamasında, tüm halkın devleti koşullarında, emekçi yığınların ülkenin yönetimine daha geniş ölçüde ve daha aktif olarak katılmaları Sovyet toplumunun politik gelişmesinde ana doğrultu olarak ortaya çıkmıştır.*

Sovyetler devlet yönetiminin en temsili organları olarak gitgide daha etkili bir biçimde çalışmaktadır. Bunların yapısındaki ve işleyişindeki demokratik ilkeler daha da gelişmiştir. Halk vekillerinin saygınlığı, yetkileri artmış, yığınlarla bağları güçlenmiştir.

Bugün Sovyetlerde 2 milyon 200 bin halk vekili vardır. Daha önceleri Sovyetler üyeliğine seçilmiş olanlar da gözönünde bulundurulursa mem-

(3) V. İ. Lenin, *Bütün eserleri*, c. 33, s. 116.

leketimizde devlet yönetimi okulundan geçmiş milyonlarca insan bulunduğu söylenebilir. Bugün Sovyetler tarafından ele alınan sorunların sayısı 10 yıl öncekilere kıyasla iki kat artmıştır. Bu sorunların büyük bir bölümü, sayıları 330 bini bulan daimi komisyonlar tarafından peşinen ve dikkatle incelenmektedir. Bu çalışmalara 1 milyon 800 bin halk vekilinden başka, daha 2 milyon 600 bin vatandaş katılmaktadır.

Emekçiler, seçtikleri temsilciler karşısında gitgide daha titiz olmaya başladılar. Bilindiği üzere halk vekillerinin yetkilerini geri alma hakkı demokrasimizin önemli elemanlarından biridir. Son on yıl içinde Yüksek Sovyet dahil, çeşitli düzeylerdeki Sovyetlere üye olan ve seçmenlerinin güvenini şu veya bu biçimde hak etmemiş bulunan 4 bin kadar temsilcinin yetkisi geri alınmıştır. Dolayısıyla bizde bu hak, ilân edilmekle kalmamış, pratikte uygulanmıştır ve halk vekillerinin sorumluluklarını artırmada etkili bir araç olmuştur.

Halk vekilleri seçmenlere düzenli olarak hesap vermektedirler. SSCB Yüksek Sovyeti üyelerinin önerisi üzerine yeni Anayasaya eklenen bir hükümle Sovyetlerin ve onların kurdukları organların, yaptıkları çalışmalar ve aldıkları kararlar hakkında halkı sistemli olarak aydınlatmaları gerektiği önemle belirtilmektedir. Bu da Lenin'in «herkesin gözü önünde bulunan, herşeyi yığınların gözü önünde yapan, yığınlara açık olan, doğrudan doğruya yığınlardan doğan, halk yığınlarının ve iradelerinin dolaysız, aracısız organı olan egemenlik» (4) dediği Sovyetlerin en önemli ilkesinin, çalışmalarını gizlemeden, herkesin gözleri önünde yapma ilkesinin ardıcıl olarak gerçekleşmesini sağlamaktadır.

SSCB'nde politik sistemin temelini oluşturan Sovyetler halkın gerçek egemenliğinin uygulanmasında en etkili araçlardır. Bunun yanısıra sosyalist demokraside emekçilerin devlet ve toplum işlerine katılmalarını sağlayan ve gitgide yetkinleşmekte olan yönetim biçimleri de vardır. Daha önceleri, halk egemenliğinin faydalanabildiği bazı yönetim biçimleri Anayasada yer almıyordu. Artık böyleleri ortaya çıktı. Gelişti ve yerleşti. Şimdi bunların üzerinde biraz ayrıntılı olarak durmak istiyorum.

Halk tartışmaları demokratik yaşantımızın pratiğine girmiştir. Son yıllarda ulusal ekonominin gelişmesiyle ilgili devlet plânları, önemli yasalar, örneğin evlilik ve aileyi, emekliliği, çevrenin korunmasını ilgilendiren yasalar, ancak tasarılar bütün halkça tartışıldıktan sonra kabul edildi.

Doğal olarak, yeni Anayasa konusunun ve içeriğinin de bu ulusal forumda incelenmesi gerekliydi. SSCB Yüksek Sovyeti tarafından oluşturulan Anayasa Komisyonu büyük sayıda bilim adamının, hukuk uzmanının, devlet organlarında ve toplumsal örgütlerde çalışan tecrübeli kimselerin

(4) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 12, s. 319.

yardımıyla temel yasanın tasarısını hazırladı. Tasarı üzerinde daha sonra 140 milyon insan, yani ülkenin yetişkin nüfusunun beşte dördünden fazlası, görüşlerini emek kolektiflerinin toplantılarında, parti, sendika ve komünist gençlik (Komsomol) örgütlerinde, Sovyetlerin oturumlarında, radyo ve televizyonda, gazetelere ve Anayasa Komisyonuna gönderdikleri mektuplarda açıkladılar. 180 bin emekçinin gönderdiği mektuplar demokrasimizin elle tutulur, somut belgeleridir.

O günlerde ülkemizin yaşantısını yakından izleyenler yaratıcı enerjinin gerçek bir patlamasına, görüşmelere katılanların canlı ilgisini ortaya koyan ateşli tartışmalara tanık oldular. Sovyet insanların temel yasada yapılmasını önerdikleri değişiklik ve tamamlamaların toplamı 400 bin dolayındaydı. Bunların büyük bir kısmı: Sosyalizmde emeğin rolü, Sovyet devletinin toplumsal temelinin tanımlanması, seçmenlerin Sovyetlerdeki çalışmalarla ilgili önerilerinin gözönünde bulundurulması, yurttaşların sosyalist mülkiyeti koruma görevleri, ek bir gelir kaynağına sahip olma hakkı vb. gibi yaşantımızın en önemli sorunlarını kucaklıyordu.

Anayasa Komisyonu, önerilerini Yüksek Sovyetin onayına sunmadan önce yapılmış olan önerileri incelemek ve gruplaştırmak için büyük çabalar harcadı, halk toplantılarında ortaya atılan görüşleri gözönünde bulundurarak 173 maddeden 118'nde değişiklikler yaptı ve tasarıya yeni bir madde ekledi.

Şu halde Anayasanın gerçek yaratıcısının Sovyet halkının tümü olduğunu söylerken, herhangi bir abartma yapmıyoruz. Bu olgu, bizdeki emekçilerin politik egemenliğin karşısında yabancılaşmadıklarını, sömürü toplumunda yığınların ezelden beri devletle ilgili her şeye şüpheyle bakmaları duygusunun bizde tamamiyle yok olduğunu kanıtlamaktadır.

Anayasa tasarısının tartışılması sırasında, Sovyet insanları toplumun bütün sorunlarına sahip çıkan yurttaşlar olarak, titiz bir davranış içinde bulundular. Çeşitli kuruluş, işletme ve örgütlere ve bunların yöneticilerine sert uyarılarda bulunuldu. Biz, yurttaşların eleştirilerine büyük önem veriyoruz, ortaya koydukları yanlışlıkları düzeltmeye çalışıyoruz. Partimiz eleştiri özgürlüğünü demokratik toplumun gelişmesinde etkili bir araç, tüm kuruluşların normal çalışmalarında zorunlu bir koşul saymaktadır.

Halk tartışmalarına katılan Sovyet insanları günlük sorunlarıyla, toplumsal gelişmenin en geniş perspektifleri arasındaki sıkı bağları anlamak olanağını bulmaktadırlar. Emekçilerin menfaat ve emelleriyle komünizm kuruculuğu görevleri arasındaki bağlar özellikle *emek kolektiflerinin* toplumsal ve politik çalışmalarında kendini göstermektedir.

Anayasa tasarısı etrafındaki tartışmalara katılanlar, emek kolektiflerinin toplumumuzda oynadıkları rolle ilgili sorunlara büyük bir dikkat ayır-

dılar. Bu da kolay anlaşılır bir tutumdur, çünkü tüm ülkenin yaşamını etkileyen girişimler toplumsal yapımızın bu temel hücresinde doğmakta ve gelişmektedir.

Şu kadarını söylemek yeterlidir: Devlet plânının hazırlanmasına işletmelerdeki emek kolektiflerinden hareketle başlanmaktadır. Plânın yerine getirilmesi ve aşılması da, doğal olarak, kesinlikle emek kolektiflerinin titiz çalışmalarına ve girişimlerine bağlıdır. Örnek olarak Moskova'da bulunan ve otomobil ve traktörlere elektrik donatımı üreten 1 numaralı işletmeyi ele alalım. Buradaki emek kolektifi işletmenin X. beşyillik planını incelerken 200'den fazla öneride bulunmuş ve bunların çoğu benimsenmiştir. Bu da işletmeye, fazladan, 2 milyon 100 bin Ruble tutarında üretimde bulunma olanağını sağlamıştır.

Emek kolektifleri, doğrudan doğruya üretimle ilgisi olmayan birçok sorunları da ele almaktadır: Sosyalist yarışların örgütlenmesi, maddi teşvik fonlarının bölünüşü, mesleksel uzmanlaşma düzeyinin yükseltilmesi, kadro politikası, emekçilerin dinlenmesi, günlük yaşantılarının örgütlenmesi, kültürel gereksinimlerinin karşılanması gibi sorunlar bunlardır. Sağlık hizmetlerinin kalitesini yükseltmek, konut fonlarından daha geniş ölçüde faydalanma ilkelerini belirlemek, bürokrasiye karşı daha enerjik savaşım yürütmek, gençliğin moral eğitimi konusuna daha büyük bir dikkatle eğilmek gibi toplumsal bakımdan büyük önem taşıyan bu gibi sorunlar emek kolektiflerinin Anayasa tasarisini tartışmaları sırasında ortaya attıkları sorunlardan birkaçıdır.

Emekçiler tarafından yapılan birçok öneriler gereğince, yeni temel yasa devlet ve toplum işlerinin incelenmesi ve çözülmesi, işletme ve kuruluşların yönetilmesi konularında emek kolektiflerine geniş haklar sağlamaktadır; emek kolektiflerinin rolü ile ilgili madde SSCB'nin politik sistemini belirleyen bölüme geçirilmiştir.

Sosyalist demokrasinin derinleştirilmesi, ülkenin ekonomik ilerlemesinin önemli unsurlarından biri olmuştur. Öte yandan Sovyet toplumunun üretim kaynaklarının ve ulusal zenginliğin artması demokrasi ilkelerinin güçlenmesinde ve gelişmesinde başlıca rolü oynamıştır.

Olgunlaşmış sosyalizm koşullarında sosyalist demokrasinin ekonomik temelleri genişlemiş, yurttaşların hakları daha temelli bir maddi içeriğe, daha sağlam güvencelere kavuşmuştur. SSCB'nin yeni Anayasası ile eski Anayasasını karşılaştıranlar, yeni metnin Sovyet insanların faydalandıkları hak ve özgürlüklerdeki nitel değişimleri yansıttığını görmektedir.

Yeni Anayasa, doğal olarak, daha önceki Anayasada yer alan söz, basın, toplantı, miting, geçit resmi, gösteri yapma özgürlüklerinin tümünü benimsedi. Bunların yanısıra toplumsal yaşama çoktandır girmiş olan

diğer politik haklar da temel yasada yer aldı. SSCB yurttaşlarının devletçe toplu işlerinin yönetimine katılma hakkını ilân eden yeni madde ilkesel bakımdan büyük bir önem taşımaktadır. Yeni Anayasa Sovyet insanlarına, daha önceki Anayasaya kıyasla, kişisel çıkarlarının korunmasında daha büyük haklar tanımaktadır. Ayrıca yurttaşların politik haklarının güvencesi de artırılmıştır. Örneğin, eleştiri hakkı, şimdi olduğu gibi, eleştiriye karşı tutum almayı yasaklayan ve bu yasağı çiğneyenlere karşı harekete geçme zorunluğunu koyan Anayasa maddesine dayanarak daha da reel bir içerik kazanmaktadır.

İnsan yaşamının temel sorunlarını dolaysız olarak ilgilendiren toplumsal-ekonomik haklara gelince, bu alandaki değişimleri dile getiren birkaç örnekle yetineceğim. Çalışma hakkı bizde, uzun yıllardan beri alışlagelmiş bir norm olmuştur. Bugün bu hak herkesin yeteneklerine uygun meslek seçmeyi, faaliyet tipini, yeteneğine, mesleki hazırlığına uygun işi yapmayı öngörmektedir. Artık biz bütün bu olanakları yurttaşlarımıza garanti edebiliriz, çünkü sayısı ve çeşidi gitgide artan işgücü ve uzman gerektiren bir ekonomi yarattık. Bunu biz aynı zamanda yüksek derecede gelişmiş bir gelenek ve meslek öğretim sistemi yarattığımız, uzmanlaşma olanakları sağladığımız için de garanti edebiliriz.

Yeni Anayasa yaşamsal önemi olan bir hakkı, konut hakkını yasalastırmaktadır. Bundan önceki Anayasada yer almayan bu hak, günümüzde garantili bir temele dayanmaktadır. Bugün, 1936 yılına kıyasla 7 kat daha fazla konut inşa edilmektedir. Daha önceki Anayasada ihtiyarlık çağında maddi güvenliğin sağlanması kaydı yer alıyordu. Ama zamanımızda bu haktan yararlanan yaşlı yurttaşların sayısı 1936'ya kıyasla onlarca defa artmış ve devlet emeklilik ücretlerini ortalama olarak üç kat yükseltmiştir.

Sosyalist demokrasinin burjuva demokrasisine kıyasla en önemli özelliklerinden biri sadece politik hakları değil, sosyal-ekonomik hakları da ilân etmesi ve bunları sadece ilân etmekle yetinmeyerek sağlam garantiler de hazırlamasıdır. Yüksek derecede gelişmiş olan olgunlaşmış sosyalist toplumda, sosyalist demokrasinin bu belirli özelliği iyice ortaya çıkmaktadır.

Yurttaşlar ve onların temsilcileri ve örgütleri için tüm politik, ekonomik ve moral faaliyet alanlarında gerekli koşulları sağlayan demokrasi-miz sözkonusu faaliyetleri tüm halkın, tüm toplumun ilgilendiği amaçlara yönlendirmektedir. Bu demokrasinin aynı zamanda halkın çeşitli gruplarının çok yönlü ve özgül menfaatlerini dile getirmesi, bunları tüm toplumun menfaatleriyle uyumlaştırması gerekmektedir. Bu alanda *toplumsal örgütler* üzerine önemli bir rol düşmektedir.

Netekim sendikaların ödevi emekçilerin menfaatlerini savunmaktır. Şu

veya bu işletmenin yöneticileri iş yasalarına ya da emekçilerin toplumsal gereksinimlerine karşı kayıtsız davrandıkları zaman, sendikalar kesinlikle ve kararlılıkla harekete geçmektedirler. Geçen yıl bu gibi yöneticilerden 10 bin kadarının işine, sendika komitelerinin isteği üzerine, son verilmiştir. Ne var ki bizde burjuva toplumunda olan emekle sermaye arası, işçiyle patron arası tipinden anlaşmazlıklara rastlanamaz. Bu durumda sendikalar, emekçilerin menfaatlerini en iyi biçimde dile getirmekte, emekçilerin üretimin yönetimine, tüm toplum işlerinin çözümüne katılmalarını sağlamaktadır. Sürekli çalışan üretim komitelerinin varlığı bundan ileri gelmektedir. Bunların sayısı bugün 130 bini bulmaktadır ve üyelerinin % 64'ü işçilerden oluşmaktadır. Bu komiteler her yıl, üretimin etkinliğini artırmaya yönelik 1 milyon 500 bin kadar öneride bulunmaktadır. Kuşku yok ki bunun ekonomimize büyük yararları vardır. Bu sayede emekçilerin toplumsal ve diğer gereksinimlerinin daha iyi karşılanması için maddi olanaklar da artmaktadır.

Gençlik örgütümüz Komsomol'a geçelim. Gençlik romantik olur. Komsomol, yüzbinlerce delikanlı ile genç kızı Baykal-Amur demir yolunun yapımı için harekete getirerek gençlerin özgül çıkarlarını tüm toplumun çıkarlarıyla (Sibirya'da yeni bir demiryolu meydana getirme) kaynaştırmaktadır.

Kısacası, sosyalist demokrasi, toplumsal menfaatlerin artmakta olan çeşitliliği karşısında son derece hassastır, yığınların girişimlerine, toplumsal ve politik eylemlerine geniş ufuklar açmaktadır.

Sosyalist devletin ve sosyalist demokrasinin gelişmesi sürecinde komünist partisi başlıca rolü oynamaktadır. Oktobr Devrimi'nin utkusu, Sovyetler Birliği'nin 60 yıllık tarihi, SBKP'ne toplumumuzun yönetici ve yönetici gücü olma rolünü vermiştir. Bu rol Sovyet devletinin temel yasasında belirlenmiştir.

SBKP, Sovyetlerin çalışmalarını yönetse de, kendini bu organların yerine koymamakta, parti organlarıyla devlet organlarının görevlerini titizlikle saptamaktadır; partinin doğrultusunu herşeyden önce devlet organlarındaki komünistler aracılığıyla uygulamaktadır. Bu Leninci ilkenin derin anlamı ülkemizin temel yasasında şöyle dile getirilmiştir: «Tüm parti örgütleri çalışmalarını SSCB Anayasası çerçevesi içinde yürütürler.» Bütün Sovyet insanları gibi Sovyet komünistleri de, SBKP'nin devletimizde ve toplumumuzda yönetici rol oynadığının Anayasada belirtilmesinin, partiye hiçbir ayrıcalık vermediğini çok iyi bilmektedirler. Tam tersine, bu durum partinin sorumluluğunu artırmaktadır, çünkü SBKP yönetici rolünü devlet gücüyle değil, politik saygınlığı ve yığınlar üzerindeki ideolojik etkisi sayesinde gerçekleştirmektedir.

Partinin sosyalist toplumun hukuk ve yasalarını güçlendirme çabaları,

toplumumuzun doğal özelliği olan demokratizmin geliştirilmesine hizmet etmektedir.

Şahsa tapma döneminde görülmüş olan gaddarca baskıların, demokrasi ilkelerinin ve sosyalist yasaların çiğnenmesinin ikide birde hatırlatılması günümüzde Sovyet sistemini kötülemek için yürütülen anti-komünist propagandanın vazgeçilmez unsurlarından biridir. Bu propagandayı yürütenler, Anayasaya aykırı uygulamaları açıkça ve ödün vermeden eleştirenin, parti ve devlet yaşamında Leninci normları yerleştirme yolunda büyük çalışmalar yapanın, görevin kötüye kullanılması, yurttaşların haklarının çiğnenmemesi için sağlam güvenceler sağlayanın SBKP olduğunu sükutla geçiştirmeyi yeğlemektedirler.

Komünistler demokratik hak ve özgürlüklerin gerçekleşmesinin, emekçilerin sosyalizm ve komünizm kuruculuğu savaşında güçlü bir silâh olduğunu daima belirtmişlerdir. Haklarının bilincinde olmak, onları yeni toplumun kurulması yararına uygulamayı bilmek, yüksek politik kültüre sahip Sovyet insanının en önemli niteliklerinden biridir. İnsanların böyle yetişmesi ve gelişmesi sorunu partimizin dikkat merkezindedir. Yurttaşın toplum karşısındaki sorumluluğunu bilmesi, halkın iyiliği için dürüstçe çalışmayı yurtseverlik sayması, Oktobr'un vatanındaki devrimci kazanımları her zaman savunmaya hazır olması, Sovyet insanların politik kültürünün en önemli elemanlarıdır. Yurttaşlık ödevlerinin yerine getirilmesinin, demokrasi için hak ve özgürlüklerin uygulanması kadar gerekli olduğu fikri Anayasa tasarısı üzerindeki tartışmalara katılanların birçoğu tarafından belirtildi. Bu fikir temel yaşamızın konuyla ilgili maddelerinde açıkça dile getirilmektedir.

Kesinlikle bağlı bulunduğumuz anlayışa göre, sosyalist demokrasi bürokratik bir kışla rejimiyle, sosyalist yasalarda, normlara ve ilkelere karşı keyfi, anarşist bir tutumla bağdaşamaz. Bilindiği gibi Marks ve Engels tarafından yaratılan 1. Enternasyonal'in bayrağında: «Ödevsiz hak yoktur, hakka dayanmayan ödev yoktur» diye yazılıydı. Uluslararası İşçiler Birliği'nin bu belgisi günümüzde Sovyet emekçilerinin yaşam ve çalışmalarında önemli bir ilkedir.

Sosyalist demokrasinin sağlamlaşması ve gelişmesi karmaşık bir iştir. Çözülmemiş sorunlarla ve güçlüklerle de karşı karşıya bulunduğumuz çok iyi biliyoruz. Yasalarımızın tüm normlarını yeni Anayasaya göre saptamak gibi çok büyük bir işi başarmak zorundayız. Kanımıza göre emekçilerin yaratıcı girişimlerine, üzerinde durdukları sorunlara, gereksinmelerine daha büyük dikkat ayırmak zorunda olan devlet aygıtının tüm katlarında çalışmalarını iyileştirmek için önemli rezervler vardır. Yürürlüğe giren Anayasayla önem ve saygınlıklarının artırıldığı halk kontrol organlarının daha titiz ve daha etkili çalışmalarını beklemekteyiz.

Biz, Sovyet demokrasisini yetkinleştirmek ve devletimizin yapısını komü-

nist toplumsal özyönetimine doğru yöneltmek için herşeyi yapıyoruz. SSCB'nin yeni Anayasasının kabulüyle bütün ülkelerdeki komünistlerin yüce amacı olan bu yolda önemli bir adım atılmıştır.

3

Dünyanın ilk sosyalist devletinin sağlanması ve gelişmesi yolundaki deneyimler ülkemiz sınırları ötesinde daima büyük bir ilgi uyandırmış, sosyalizmin yandaşları kadar, sınıf düşmanları tarafından da izlenmiştir. Bu durumda Sovyet toplumunun politik sisteminin gelişmesinde büyük değişimler kaydedilmesi ve bunların SSCB'nin yeni Anayasası'nda yansması, Anayasa tasarısının tartışılması ve onaylanması doğal olarak dünyanın her yerinde dikkatleri üzerine çekti. Sovyet halkının yaşamındaki bu büyük olayın uluslararası önemini dile getiren çeşitli tutumlar görülmektedir.

Ülkemizin yeni Anayasası her şeyden önce sosyalizm kuruculuğu teori ve pratiğine bir katkı olmuş, bu teori ve pratiği, tarihin tanıdığı ilk sosyalist genel halk devletinin örgütlenmesiyle ilgili deneyimleriyle zenginleştirmiştir.

Devrimci deneyimlerin enternasyonalleştirilmesinin, dünya işçilerinin savaşıyla elde edilen değerlerin yaratıcı biçimde benimsenmesinin ilkel önemini belirten Lenin, yeni toplumu kurma yolundaki ayrı girişimlerin bir dereceye kadar tek taraflı ve noksan olabileceğini, «tamamlanmış sosyalizmin» ancak «bütün ülkeler proleterlerinin devrimci işbirliğinin»⁽⁵⁾ meyvası olabileceğini söylüyordu.

Bilindiği üzere, sosyalizm yoluna bizden sonra koyulmuş olan kardeş ülkeler, anayasalarını hazırlarken, o zamanlar sosyalist devlet kuruculuğunda biricik pratik deneyim kaynağı Sovyetler Birliği yasalarını gözönünde bulundurmuşlardır. Bugün bu ülkelerin birçoğunda gelişmiş sosyalist toplumu yaratma ödevi gündemde bulunmakta ve başarıyla yerine getirilmektedir. Bu ülkelerin yöneticileri ve gazeteleri yeni Sovyet Anayasası'nın, kendi gelişmelerinin perspektiflerini belirlemede çok yararlı bir belge olduğunu belirtmişlerdir.

Bize gelince, SSCB'nin yeni temel yasasını hazırlarken, sadece Sovyetler Birliği'nin bu alandaki deneyimlerine dayanmakla yetinmedik, diğer sosyalist ülkelerin uygulamalarına da büyük bir dikkat ayırdık. Bu da, özellikle anayasanın yurttaşların hak ve görevleriyle ilgili çeşitli maddelerinin içeriğinin zenginleştirilmesine, genel yapısının daha da iyileştirilmesine yardım etti.

(5) V. I. Lenin, Bütün eserleri, c. 36, s. 306.

Genellikle bu, sosyalist devletin kuruluşu konusunda kollektif bir deneyimden başka bir şey değildir. Bu deneyim ne kadar zengin olursa sosyalizmin politik sisteminin biçimlenmesi ve gelişmesiyle ilgili genel yasalar o kadar daha açıklıkla ortaya çıkar, bunların enternasyonal önemi o derecede artar. Elbette ki burada körü körüne kopyacılık sözkonusu değildir. Önemli olan, bilimsel temellere dayanan ve pratikte yoklanmış olan yönelim noktalarının ortaya çıkarılmasıdır. Bunlar, çeşitli ülkelerin somut koşulları gereğince, sosyalist devletin, sosyalist demokrasinin güçlenmesi ve gelişmesiyle ilgili karmaşık sorunların doğru olarak çözülmesine olanak sağlamaktadır.

Yaşam, bu yönelim noktalarının sadece sosyalizmin pratik olarak kuruluşuna katkıda bulunmakla kalmadığını, örneğin yeni Sovyet Anayasası'nın, Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerindeki yankılarının niteliğinden anlaşıldığı gibi, sosyalizm kuruculuğuna yönelişe de hizmette bulunduğunu göstermiştir. Sözkonusu ülkelerde ünlü kişiler, birçok gazeteler Anayasamızda yansıtılan sosyalizm kuruculuğu deneyimlerinin, sömürgeciliğe bağımlılıktan kurtulduktan sonra gelişmek için bir yol seçme sorunu, ulusal devletlerini güçlendirme sorunu ile karşı karşıya kalan halklar için değerli elemanlar kapsadığını belirtmişlerdir.

SSCB'nin yeni Anayasasının uluslararası önemi aynı zamanda *günümüzde iki dünya sistemi arasında süregiden çatışmanın yönünü kesinlikle etkilemesinden ileri gelmektedir.*

Sosyalizmin varolması ve onun örneği bile kapitalist ülkelerin iç yaşantısına daima olumlu etkilerde bulunmuş, ilerici güçlerin haklı savaşlarını etkilemiştir. Ülkemizin, temeli Ekim tarafından atılan gelişme yolundaki 60 yıllık deneyimini özetleyen yeni Anayasa sosyalist örneğin çekiciliğini artırmakta, emekçilerin menfaatlerine uygun toplumsal gelişmenin başlıca sorunlarına gerçek çözüm getirmenin somut yolunu göstermektedir.

Sosyalizm hakkındaki, onun Anayasamızda yansıtılmış olan demokrasinin hakkındaki gerçekler, birçok komünist ve işçi partileri temsilcilerinin belirttiği gibi, yeryüzündeki komünistlerin elinde, ortak sınıf düşmanına, emperyalizme karşı savaşta çok etkili bir ideolojik silâh olmaktadır.

Elbette ki gelişmiş sosyalist toplumun Anayasası sosyalizme karşı savaşanların, yeni düzenin utkusunu engellemek için hiçbir şeyi esirgemeyenlerin hoşuna gitmeyecekti. SSCB Yüksek Sovyetinin 4 Ekim 1977 günü oturumunda okuduğum raporda, burjuvazinin savunucularının Anayasa tasarısına karşı en karakteristik saldırılarından söz etmiştim. Anayasanın yürürlüğe girişinden sonra da görünüm değişmemiştir. Dolayısıyla bu konu üzerinde daha fazla durmayacağım. Okuyucular bununla ilgili tutumumu, burjuva propagandasının delillerini, onların uydurma ve iki yüzlü karakterini ele alan raporu okuyarak öğrenebilirler.

Biz yeryüzünde bugün de birçok insanın Sovyet devletini, sosyalist demokrasiyi kötüleyen yalancı propagandaya kulak verdiğini biliyoruz. Şuna inanıyorum ki dünya kamuoyunun SSCB'nin yeni Anayasasını, halkımızın yaşamını daha yakından öğrenmesi, sözkonusu propagandaya kapılanların sayısını azaltacaktır. Bu fırsattan yararlanarak, sosyalist dünya dışındaki komünist ve işçi partilerine, çoğu defa azgın bir anti-Sovyetizm kampanyasının güç koşulları içinde, Sovyetler Birliği'ndeki yaşam hakkında gerçek bilgi edinilmesi ve gelişmiş sosyalist toplumun sorunlarının nesnel bir biçimde çözülmesi uğrunda harcadıkları çabalardan dolayı şükranlarımızı bildirmeliyim. İnsanlar sosyalizmin başarılarını ne kadar iyi bilir, ortaya çıkan ve çözülen sorunların büyüklük ve karmaşıklığını ne kadar derinden kavrarlarsa, yeni düzenin inanmış taraftarlarının sayısı o kadar artar, dünya sosyalizminin ve emperyalizme karşı, barış, demokrasi ve toplumsal ilerleme uğrunda savaştaki yönetici gücü olan tüm Marksist-Leninist partilerin politik ve ideolojik konumları o kadar güçlenir.

Yeni Sovyet Anayasası'nın diğer bir uluslararası önemi de, ruhunun ve metninin halkların barış ve güvenlik davasına, tüm ilerici güçlerin anti-emperyalist dayanışmasının artmasına katkıda bulunmasıdır.

Halkımızın bütün amaçları, bütün düşünceleri barışçı ve yaratıcı emekle bağlıdır. SSCB'nde ve diğer sosyalist ülkelerde, emperyalist devletlerden farklı olarak, silâhlanma yarışında, askersel hazırlıklarda çıkarı olan sınıflar ve toplumsal gruplar yoktur. Halkımız, yeni anayasaya Sovyetler Birliği'nin dış politikasının barışçı niteliğini belirleyen özel bir bölüm eklemekle, insanlığın harp felâketinden, maddi yıkımdan ve silâhlanma yarışının ölümcül tehlikesinden korunmasını amaçlayan Leninci bir barış yolu izleme azmini yinelemiştir. Bu bölümde Sovyetler Birliği'nin, Helsinki Konferansı Sonuç Belgesi dahil, katıldığı önemli uluslararası anlaşmalarda üzerine aldığı ulusal yükümler yer almaktadır. Hiç kuşku yok ki, bu tutum yeryüzünde uluslararası durumun iyileşmesi, yumuşamanın gelişmesi uğrunda çabalara daha büyük bir ağırlık vermektedir.

Sovyetler Birliği dünya sosyalist sisteminin kopmaz bir parçasıdır. Partimizi ve tüm halkımızı, yeryüzündeki ilerlemeden, kurtuluştan yana tüm güçlerle, uluslararası komünist hareketle derin ve ardıcıl bir enternasyonalist dayanışma birleştirmektedir. Bundan dolayı anayasanın, Sovyet devletinin dış politikasının sınıfsal niteliğini, toplumsal ülkülerini ve politik sempatilerini, halkların ulusal kurtuluş ve toplumsal ilerleme savaşlarıyla geleneksel dayanışmasını yansıtmaya doğaldır. Anayasada aynı zamanda SBKP'nin kolektif bir temele dayanan, diğer komünist partilerle anlaşarak, Avrupa Komünist ve İşçi Partileri Berlin Konferansında olduğu gibi, ortaklaşa hazırlanan belgelerde yer alan tutumlar da dile getirilmektedir.

Özetlersek, anayasamız sosyalist devletin dış politikasının özünü oluş-

turan barışın sağlanması, ulusal kurtuluş ve sosyal ilerleme savaşı, sosyalizmi ve komünizmi kurma savaşı için gerekli olan uluslararası koşulların yaratılması gibi unsurları SSCB'nin devlet yasası haline getirmektedir.

Yeni Anayasayı hazırlarken bu belgenin sosyalist demokrasinin geliştirilmesi ve derinleştirilmesinde önemli bir etmen olacağı, komünizm kuruluşunda güçlü bir araç rolü oynayacağı görüşünden yola çıktık.

Yeni temel yasanın tartışılması ve onaylanması, halkımızın, üretim alanında olduğu gibi, toplumsal ve politik yaşamda da girişimlerine büyük bir hız verdi. Bu girişimler SBKP'nin XXV. Kongresinde belirlenmiş olan yüce planların gerçekleştirilmesiyle ilgilidir. Leninci komünist partisinin etrafında sımsıkı birleşmiş olan Sovyet insanları, bu planların gerçekleştirilmesini sadece yurtseverlik borcu saymıyor, aynı zamanda uluslararası işçi sınıfına, bütün insanlığa karşı enternasyonalist bir ödevin yerine getirilmesi olarak kabul ediyorlar.

Büyük Oktoabr ve dünya devrim süreci

Alvaro Cunhal

Portekiz Komünist Partisi Genel Sekreteri

Dünyada hiçbir olay tarihsel önemini Rusya'daki proletaryaya devrimi kadar tartışılmaz biçimde ortaya koyamamış, bu kadar geniş ve canlı ilgi uyandırmamıştır. Bu da tamamıyla doğal ve haklı bir durumdur.

Gerçekten de tüm uluslararası yaşam, çağımızın tüm toplumsal gelişmeleri utkuya ulaşan ilk sosyalist devrimin ve ilk işçi-köylü devletin derin ve çözümlayici etkisi altında kalmıştır.

Dünyanın son derece dengesiz gelişmesine karşın 60 yıl içinde Oktoabr ile açılan yolda gerçekleştirilen toplumsal değişimler emperyalizmin mutlaka yenileceği, insanlığın geleceğinin özgürlük ve barış olacağı kanısını güçlendirmektedir.

Bu şanlı günün kutlanması, aynı zamanda Sovyetler Birliği'nin aştığı utku ve başarılarla dolu yolu, emekçilerin ve Sovyet halklarının bu 60 yıl-da gerçekleştirdikleri kazanım ve değişimleri belirlemek demektir.

Oktoabr Devrimi dünyayı yerinden sarstı: Tarihte ilk defa olarak emekçiler iktidarı ele aldılar ve sömürenlerin ve sömürülenlerin bulunmadığı bir toplum kurmaya giriştiler. Ve devrimin amaçları gerçekleştiğinde olaylar dünya gelişme sürecinin dönüşsüz olduğunu doğruluyor, devrimin uluslararası etkileri gittikçe derinleşiyordu.

İşçilerin ve köylülerin ilk devleti, Lenin'in partisinin yönetiminde, kendisine karşı yöneltilen çılgınca saldırıları: Ekonomik ablukayı, askersel müdahaleyi, saldırıyı püskürttükten, bütün düşmanları yendikten sonra, sosyalizmi kurmayı başardı. Olağanüstü büyük çabalar, özveriler ve yığılıklar sonucunda güçlü bir sosyalist devlet kuruldu, ulusların eşitliği temeline dayanan enternasyonalist bir toplum doğdu. Bu toplum insanlık tarihinin görüp bildiği en ilerici ve en demokratik toplumdur.

Oktoabr Devrimi'nin 60. yıldönümü arifesinde kabul edilen SSCB yeni Anayasası Sovyet halkının muazzam ilerlemesinin kanıtı, gerçekleştirilen ilerici dönüşümlerin doğrulanmasıdır. Bu Anayasa yurttaşların hak ve özgürlüklerini saptamakta ve SSCB'nin komünizme doğru ilerleyişindeki tarihsel ödevlerini belirlemektedir.

Emekçi ve ilerici insanlığın yüzlerce yıllık emellerini gerçekleştirmiş olan Sovyet halkının başarıları, yeryüzünde sömürü ve baskı altında yaşayan insanlar için olağanüstü çekici bir güce sahiptir. Bu başarılar kapitalist ülkelerdeki emekçiler ve sömürge boyunduruğu altındaki halklar için

cesaret kaynağı olmaktadır ki, bunu aldıkları kararlarla ve kendi güçlerine karşı besledikleri güvenle dile getirmektedirler.

1917'den sonra birçok ülkelerde komünist partileri doğdu ve gelişmeye başladı. İşçi hareketi, devrimci öncüsünün yönetimi altında günümüzdeki tarihsel değişimlerin niteliğini çizen bir politik ve toplumsal güç haline geldi.

Başka sosyalist devrimler de utku elde edince dünya sosyalist sistemi meydana geldi. Ulusal kurtuluş hareketi güçlü bir devrimci akım haline geldi. Sömürge sistemi çöktü, yüzyıllardır baskı altında bulunan halklar ve uluslar bağımsızlığına kavuştu.

1920–1921 yıllarında, o dönemde işçi hareketinde egemen olan anarho-sindikalizmin ve reformizmin zararlı etkilerini kavrayan ve yeni tipten bir örgütün, devrimci bir öncü gücün, bir sınıf ideolojisinin, burjuva baskı ve etkisi altında olmayan savaş metotlarının gerekliliğini anlayan Portekiz emekçilerinin politik bilinçlerinin olgunlaşması sonucunda doğal olarak Portekiz Komünist Partisi (PKP) kuruldu.

Oktobr Devrimi'nin ışığı, Bolşevik Partisi'nin deneyimleri, Leninci fikirlerin yayılışı olmaksızın bu süreç çok ağır gelişebilirdi. İşçilerin ve köylülerin ilk devletine karşı, anarşist ve sosyalist yöneticilerin de katılmasıyla düzenlenen şiddetli kampanyaya karşın, diğer ülkelerin emekçileri gibi, Portekiz emekçileri de proletaryanın ayaklanmasıyla ilgili her haberi sempatiyle karşılıyor, dayanışmalarını açıklıyor, Oktobr Devrimi'nin desteklenmesi için dernekler ve gruplar meydana getiriyor, devrimi savunan bildiri ve çağrılar yayınlıyordu.

Böyle bir kamuoyunun ve dayanışmanın oluşması PKP'nin kurulması sürecinin hızlanmasına belirli etki yaptı. Portekiz işçi hareketinde bir dönüş başgösterdi ve bunun sayesinde faşist diktatörlüğe karşı savaş yürütme olanağı ortaya çıktı. Bu da demokratik devrimi utkuya ulaştırdı.

Portekiz işçi sınıfının, halkının ve komünistlerinin 48 yıllık faşist diktatörlük döneminde son derece çetin koşullarda verdikleri savaşım da bazen yükselmeler, bazen de gerilemeler oldu. 25 Nisan 1974'te diktatörlüğün devrilişinden sonra da bu savaşımın karmaşıklığı devam etti ve birçok güçlükler ve başarısızlıklar kaydetti. Böyle olsa da PKP bugün önemli bir ulusal politik güçtür, işçi hareketi yüksek bir örgütlenme, birlik ve savaşkanlık düzeyine ulaşmış bulunmaktadır.

Yeryüzünde milyonlarca emekçinin katılımıyla yürütülen sürekli savaşlar ve yığınsal hareketler, devrimler ve kurtuluş savaşları boyunca meydana gelen derin politik, ekonomik ve toplumsal değişimlerin tümü halkların, onların devrimci güçlerinin çabalarının sonucudur. Ama bunların tümü Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nin, Sovyetler Birliği'nin ve SBKP'-

nin utku, başarı ve deneyimlerinin damgasını taşımaktadır. Bu da dünyanın gelişmesini etkilemelerinden, gösterdikleri dayanışmadan, uluslararası alandaki güçler dengesinin kapitalizmin zararına ve sosyalizmin yararına olarak değişimindeki çözümleyici katkılarından ileri gelmektedir.

Portekiz halkının ve devrimci güçlerinin eseri ve gurur kaynağı olan devrimimiz için de aynı şeyi söyleyebiliriz. Sözkonusu güçlerin gelişmesini, demokratik görüşlerin halkımızı etkilemesini, Portekiz emekçilerinin sosyalizm idelerini benimsemesini, devrimin başarıyla sonuçlanmasını ve birçok amaçların gerçekleşmesi için elverişli uluslararası konjonktürün varolmasını Oktobr Devrimi'nden, onun tüm uluslararası etkisinden, Lenin'in partisi tarafından proletarya enternasyonalizmi ruhunda eğitilen Sovyet halkının desteğinden, kesin ve sürekli dayanışmasından ayrı düşünemeyiz.

Sovyet halkı bütün ülkelerdeki emekçilerden ve ilerici güçlerden destek görüyorsa, kendisi de onlarla daima dayanışma halinde olmuştur ve bunu sürdürmektedir. Bütün ülkelerden binlerce devrimcinin ilk işçi-köylü devletiyle dayanışmanın bedelini terör, hapis ve bazen hayatlarıyla ödemelerine karşılık, Sovyet komünistleri ve halkı da dünyadaki emekçileri ve halkları kurtarmak, medeniyeti faşizm mikrobundan kurtarmak için hiçbir özveriden çekinmemiş, milyonlarca kurban vermiştir.

Yeryüzündeki emekçiler ve ilerici güçler Oktobr Devrimi'yle dayanışmada bulunmakla, Sovyetler Birliği'ni desteklemekle bu ülkede sosyalizm kuruculuğuna katkıda bulduklarını söylemekte haklı oldukları gibi, Sovyetler Birliği'nin ve SBKP'nin daha sonraki sosyalist devrimlerin tümüne, ulusal kurtuluş uğrunda her başarılı savaşa, her ilerici devrime, dünya işçi hareketinin gelişmesine ve başarılarına katkısı olduğu da bir gerçektir.

Oktobr Devrimi'nin etkisi ve SSCB'nde devrimden sonra birbirini izleyen başarılar dünya devrim sürecini etkilemekte, bu sürecin başarı ve etkularının bir unsuru olmaktadır.

Oktobr Devrimi'nin deneyim ve ilkelerinin benimsenmesi olağanüstü bir önem taşımakla kalmayıp, bütün ülkelerde, devrimci güçlerin doğru yolu bulabilmeleri için zorunlu bir koşuldur.

Devrimin «model»ini kopya etmek sözkonusu değildir. Bir devrim kopya ve taklit edilemez. Yabancı bir deneyimi mekanik olarak kopya etmek ciddi başarısızlıklara yol açar. Bir ülkenin somut durumu, başka ülkelerinden farklı olduğu gibi, bir ülkede oluşan devrimci süreç, diğerininkinden ayrı olur. Gerçekten halkçı bir devrim yolunu, yığınlar ve onların öncü güçleri, kalıp halindeki veya peşinen hazırlanmış şemaları reddettikleri ölçüde, yaratıcılık niteliklerini bütünüyle ortaya koymuş olurlar.

Deneyimlerin gösterdiği gibi her ülkede gerçeklerin, ekonomik sistemin

niteliklerinin, toplumsal gelişme düzeyinin, sınıfsal güçlerin eğilimiyle kuvvetler dengesinin, nesnel ve öznel etkenlerin, halkın duygu, emel ve geleneklerinin derinlemesine çözümlenmesi, devrimin ilerlemesini sağlayacak araç ve çözüm yollarının yaratıcı bir biçimde araştırılması gereklidir. Lenin, «her ülkenin, herkes için aynı olan enternasyonal sorunun çözümü sırasında, somut yaşam biçiminin ulusal özelliklerinin araştırılmasının, incelenmesinin, ortaya çıkarılmasının, seçilmesinin» (!) zorluğunu önemle belirtiyordu. Her ülkenin özel koşullarını gözönüne alacak araçların ve çözüm yollarının aranması bütün komünist ve işçi partilerinin sadece hakkı değil, aynı zamanda ödevidir.

PKP faşizm döneminde, 1965 yılında gizli olarak yapılan VI. Kongresinde kabul ettiği programda, geri kalmış, ama kapitalist üretim ilişkileri bir hayli gelişmiş olan Portekiz'deki durumun bazı özelliklerine dikkati çekmişti. Portekiz, endüstri alanındaki gelişmesi, sanayileşmiş devletlere kıyasla düşük olan, hâlâ ilkel tekniğe dayanan bir tarıma sahip bulunan, yüksek derecede sermaye birikimi ve büyük sayıda endüstri ve tarım proletaryası ile dikkati çeken bir ülkeydi. Teröre dayanan bir rejim, merkezleşmiş ve askersel bir devlet haline gelen, fakat yine de güçlü bir işçi ve demokratik hareketi olan, ekonomik bakımdan emperyalizmin egemenliğinde bulunmasına karşın, birçok halkları kendi egemenliği altında tutan, onları ezen ve sömüren bir ülkeydi.

Memleketteki durumun bu gibi ve benzeri özelliklerini çözümleyen PKP, Portekiz devriminin bugünkü gelişmesinin ulusal-demokratik aşamasında derin ölçüde orijinal niteliğini belirledi; politik özgürlükler elde etme amaçlarının, sosyal-ekonomik yapının kökten değiştirilmesi (millileştirmeler, toprak reformu) amacıyla birleştirilmesinin zorluğuna; devrimin kesin utkusunu sağlayabilmek için tekellerin sadece politik değil, ekonomik güçlerinin de ortadan kaldırılması, memleketin emperyalizmin egemenliğinden kurtarılması, Portekiz sömürgeciliğine son verilmesi, baskı altında tutulan halkların tam ve zaman geçirilmeksizin bağımsızlığa kavuşmaları hakkının gerçekleştirilmesinin zorluğuna işaret etti.

Komünist Partisi tekellere, toprak ağalığına, emperyalizme karşı geniş bir cephe kurulması fikrini savundu, diktatörlüğün devrilmesi için, silâhlı kuvvetlerin büyük bir kısmının da katılması veya tarafsız kalması koşulu içinde, bir halk ayaklanmasının zorunlu olduğunu belirtti.

Portekiz devrimi PKP'nin temel tezlerini, yönünü, tahminlerini doğruladı. Bunun yanısıra, devrimlerin, olağanüstü enerjiler doğurduğu, özel orijinal ve yeni niteliklere büründüğü, sürprizlerle dolu olduğu da doğrulanmış oldu.

Halk ile Silâhlı Kuvvetler Hareketi arasında birlik kurulması, tekellere

(!) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 41, s. 77.

ve toprak ağalarına karşı geniş bir bağlaşıklıkla oluşması, derin devrimci dönüşümler yapılması, ekonomik baltalamalar, komplolar, karşı-devrimci hükümet darbesi girişimleri karşısında demokrasiyi ve ulusal ekonomiyi kurtarmak için köklü reformların (başta millileştirmeler ve toprak reformu) yürürlüğe geçirilmesi, Portekiz devriminin en karakteristik ve özel yönlerinden bazılarıdır.

Gerçekleştirilen değişimler o kadar derindi ki, iki yıldan fazla bir süredir gericiliğin ve Sosyalist Parti hükümetinin şiddetli saldırılarına karşı ekonominin temel sektörleri millileştirilmiş olarak kalmakta, memleketin ekilebilir topraklarının beşte biri kadar bir kısmında tarımı, 500 kadar kolektif üretim birliğinde ve kooperatifte birleşmiş olan emekçiler yönetmektedir.

Portekiz devriminin gelişmesinde başlıca rollerden birini oynayan PKP, işçi sınıfının ve emekçi yığınlarının başını çekerek, emekçilerin menfaat ve haklarını, devrimci kazanımları, özgürlükleri, tekellerle toprak ağalarının iktidarını yeniden kurmak, emperyalizmin egemenliğini dayatmak amacıyla güden politikanın, gerici partilerle birlik olan sosyalist hükümet politikasının tehdidi altında bulunan demokrasiyi ve ulusal bağımsızlığı koruma uğrunda çetin bir savaş yürütmektedir.

İftiracıların bütün iddialarına karşı, PKP hiçbir zaman dogmatik kriteriyumlara dayanmamıştır ve dayanmıyor. Parti, yürüttüğü faaliyetlerde, gerçeklerin nesnel olarak çözümlenmesinden esinlenmiştir ve esinlenmektedir. Bunu yaparken yenilikçi bir tutum takınıyor, uluslararası deneyimleri reddetmiyor, tam tersine bu deneyimlerin benimsenmesini, temel sorunlarda ve Marksizm-Leninizme bağlılıkta büyük bir kesinlik istiyor.

Ekim Devrimi'nden bu yana geçen 60 yıl içinde emekçilerin, halkların ve onların öncüsü olan devrimcilerin yürüttükleri savaşlar devrimci hareketi çeşitli deneyimlerle zenginleştirdi ki, bunun uluslararası çapta yaygınlaştırılması ve derinden incelenmesi büyük bir önem taşımaktadır. Tarihin dersleri, ortaya çıkan yeni durum, toplumsal yaşamdaki değişimler, dünyanın politik çehresinin kökten değişmesi, bütün ülkelerdeki devrimci öncülerin devrimcilikteki pratiği ve yaratıcı teorik çalışmaları, bu altmış yıl içinde Marksizm-Leninizmin ilerlemesine katkıda bulundu.

Bununla beraber herkesin kendi deneyimlerini genelleştirmekte acele etmesi, şu veya bu ülkedeki devrimci sürecin özelliklerinin, orijinalliklerinin dünya devrim hareketi sürecinin genel yasalarını ortadan kaldırdığını sanması, ya da vardığı sonuçların evrensel ve ebedi gerçekler olduğu kanısıyla devrim hareketinin uluslararası deneyimleri karşısında tavır takınmasından daha tehlikeli bir şey olamaz.

Somut durumun bilimsel çözümlenmesinin yanısıra, izlenecek doğru bir devrim yolu seçme görevi, ilgili ülkenin devrimci deneyimini olduğu kadar,

uluslararası devrim hareketinin ve özellikle deneyimleri ve dersleri, devrim teorisi ve pratiği bakımından en başta gelen Ekim Devrimini gözönüne almayı gerektirir.

Eğer devrimler daima özellikler, orijinallikler, beklenilmedik durumlar ve yeni yeni deneyimler ortaya çıkarıyorsa, aynı zamanda hem toplumsal gelişmenin nesnel yasalarının, hem de bütün ülkelerdeki işçi sınıfının ve emekçilerin temel amaçlarının benzerliğinden doğan başlıca ortak çizgilerini de içermektedirler.

Toplumun birbirleriyle çelişkiler içinde olan sınıflara bölünmesine ve insanın insan tarafından sömürülmesine son vermek için sosyalizm kuruluşunun nesnel yasaları sayılabilecek bazı kesin tedbirler almak zorluğu vardır: İktidarın emekçiler tarafından ele geçirilmesi, başlıca üretim araçları üzerindeki kapitalist mülkiyete son verilmesi, ekonominin planlanması, tarımın sosyalist temel üzerinde geliştirilmesi, emekçilerin maddi ve kültürel gereksinmelerinin karşılanmasının kökten iyileştirilmesi, demokrasinin ekonomik, toplumsal ve politik bir bütün olarak anlaşılması gibi önlemlerdir.

Ekim Devrimi'nce ortaya konulan ve dünya devrim süreci tarafından doğrulanan bir gerçeğe göre işçi sınıfının emekçilerin başında, yönetici rolünü oynaması, Marksist-Leninist teoriye dayanan devrimci bir öncü gücün örgütlenmesi gereklidir. Köylülükle bağlaşıklığın önemi, dürüst bir bağlaşıklık politikasının uygulanması, egemen sınıfların devrim tarafından yıkılmış olan devlet makinesinin ortadan kaldırılması, emekçi sınıflarla bağlaşıklarının hizmetinde olacak yeni bir devletin kurulması, her çareye başvuran sömürücü sınıfların kuduzca ve çılgınca direnişinin kaçınılmaz olması da bu gerçeklerdendir.

Devrimin bu evrensel nitelikteki genel unsurlarının yanısıra çeşitli durumlar ortaya çıkabilir ki, bu da somut politik ve ekonomik çözümlerin çeşitliliğini gerektirir. İktidar organlarının sistem ve yetkileri değişik olabilir. Düzenin tek veya çok partisi olabilir. Hatta demokratik özgürlüklerin biçimi de değişiklik gösterebilir. Devletin yeni düzeni savunma eylemleri de sömürücü sınıfların direnişlerinin derece ve biçimlerine göre değişebilir.

Sosyalist ülkeler bu sorunların çözüm biçimleriyle ilgili deneyimlerini ortaya koymuş bulunmaktadır. Birçok partilerin program-belgelerinde belirtildiği gibi çeşitli ülkelerde kaçınılmaz olarak yeni yeni çözüm yolları denenecektir.

Ama ulusal özellikler ne olursa olsun, kapitalist ülkelerde işçi sınıfının kurtuluş yolu, her ülkedeki ve genellikle kapitalist toplumdaki duruma karşı savaşımdan geçer. Sosyalizmi amaç edinen bir program sömürünün, baskının, ayrılıkçılığın ve gerek faşist diktatörlükle, gerekse burjuva de-

mokrasisiyle yönetilen ülkelerde çeşitli derece ve görünüm altında ortaya çıkan kapitalist yozlaşmanın karşısındadır.

Bir partinin, özgül yönleri bulunan programını kapitalist topluma değil de, bugünkü gelişme aşamasındaki sosyalist ülkelere karşı yönelmesi kendi ülkesindeki emekçilerin sosyalizm davasına inançlarını, sosyalizm uğrunda savaşma azmini zedeler.

Kapitalist ülkelerdeki emekçilerin ve emperyalist ezgiden kurtulmuş halkların, başta Sovyetler Birliği olmak üzere, sosyalist ülkelerdeki gerçekleri, ilerlemeleri, yaşamı tanımları, Ekim Devrimi'nin ve diğer sosyalist devrimlerin bu ülkeler halklarına getirdikleri kazanımları, özgürlük ve hakları bilmeleri emekçi yığınların kapitalist sömürü ve ezgiye karşı, sosyalizm için savaşlarında kesin bir önem taşımaktadır.

Her sosyalist devrim kendi yolunu izler, ulusal sorunlarına kendine özgü çözüm yolları bulur. Fakat emekçiler tarafından gerçekleştirilen kurtarıcı devrimler ortak nitelikler taşır ki, bu onları yeni bir çağ için karakteristik olan, başlangıcını şanlı Ekim Devrimi'nde gördüğümüz tarihsel süreçte, kapitalizmden sosyalizme geçiş sürecinde birbirine yaklaştırır ve birleştirir.

Ekim Devrimi, SSCB'nin daha sonraki başarı ve utkuları, SBKP'nin politikası, 60 yıldan beri dünya devrim sürecinin çeşitli güçlerinin birleşmelerine büyük katkılarda bulunmuştur. Bu birliğin genişletilmesi ve güçlendirilmesi, emperyalizmin çöküşü için vazgeçilmez koşul olarak kalmaktadır. Bu nedenle emekçilerin ve halkların kurtuluşları uğrunda savaşılarını kuvvet yoluyla kıramayan emperyalizm, bu birliği zayıflatmak ve devrimci güçlerin parçalanmasını sağlamak için hiçbir şeyi esirgemiyor.

Emperyalizm, sosyalist ülkeler arasındaki ilişkilerde güçlükler, sürtüşmeler çıkması için kışkırtmalar yapmakta, emperyalizmden kurtulmuş halkların bu ülkelerle ve komünist hareketle dostluk ve işbirliğini engellemeye yeltenmekte, kapitalist ülkelerdeki komünist partilerini sosyalist ülkelere karşı çıkarmaya, çeşitli ülkelerdeki komünistler arasında anlaşmazlıklar yaratmaya çalışmaktadır.

Sınıf düşmanı ve onun bağlaşıkları, iftira kampanyalarını yürütmekte, entrikalara, politik baskılara, diplomatik manevralara, provokasyonlara, ideolojik saldırılara, ekonomik baltalamalara başvurmakta, bunları şu veya bu ülkeye «yardım» teklifleriyle örmektedir.

Bazı çelişkiler, milliyetçi görüşler, anlaşmazlıklar veya sadece görüş ayrılıkları ortaya çıkar çıkmaz emperyalizm ve gericilik, çeşitli biçimler alan eylemler, ince veya kaba metotlar aracılığıyla bir parçalanma veya anlaşmazlık havası yaratmak veya kızdırmak denemelerine girişmektedirler.

Bugün Sovyetler Birliği onlarca yıl önce olduğu gibi dünyanın tek sosyalist ülkesi değildir. Sosyalist devrimler birçok ülkede kapitalist sömürüye son verdiler. Birçokları sömürge boyunduruğunu parçaladılar ve devrimci partilerinin yönetimi altında sosyalizm yoluna koyuldular. Emperyalizm ve gericilik bütün bu ülkelerin ve halkların bağımsızlık ve toplumsal ilerleme yolunda birleşmelerini önlemek için onlara karşı saldırısını kat kat artırmış bulunuyor.

Fakat boy hedefi Sovyetler Birliği'dir, çünkü Oktobr Devrimi'nden bu yana, her zaman olduğu gibi, bugün de başarıları, örnekleri, etkisi, ekonomik ve askersel potansiyeli, ardıcıl enternasyonalist politikası ile yer-yüzündeki emekçilerin ve ilerici güçlerin başlıca dayanağı, uluslararası barışın en önemli güvencesi, devrimci sürecin, dünya devrimci güçlerinin toparlanmasının ve birleşmesinin önde gelen etkenidir.

İşçi sınıfının, emekçilerin, kapitalizm tarafından sömürülen ve ezilen halkların emellerine, amaçlarına ve ülkülerine karşı yönetilen ideolojik eylemler, demokrasiye, sosyalizme, barış ve halkların bağımsızlığına düşman olanların onları parçalama, şaşırtma eylemleri anti-Sovyetizmle örül-mektedir.

Portekiz'deki gericiler ve Portekiz devriminin sosyalist doğrultusuna düş-man çevreler, emekçilerin sınıf partisine, sosyalizm idelerine ve kendi ülkelerinin sosyalist geleceğine inançlarını sarsmak, emekçileri parçala-mak, komünistlerle sosyalistlerin birleşmesini engellemek, PKP'ni uluslar-arası alanda yalıtılmak için, faşizm döneminde olduğu gibi, bugün de anti-Sovyetizme, anti-komünizme başvuruyorlar.

Diğer ülkelerde olduğu gibi, Portekiz'de de emperyalizm, son derece sinsi bir propaganda yürüterek, anti-Sovyetizmin komünist partilerinin gelişmesine elverişli olacağını, sömürgecilikten kurtulan halkların sosya-lizmi ve yeni toplumu bağımsız olarak kurma yolunu kolaylaştıracasını ima etmektedir.

Emperyalist propaganda, komünist partilerine, başarı kazanabilmeleri için Sovyetler Birliği'nden uzaklaşmaları, ona karşı koymaları, anti-Sov-yetizme başvurmaları gerektiği öğüdünü vermekle gülünç olmanın zirve-sine çıkmaktadır.

Portekiz'de işçi hareketinin ve devrimci sürecin hızla gelişmesi, faşist diktatörlüğün devrilmesinden bu yana sosyal-ekonomik yapıda köklü değişimlerin gerçekleşmesi nedeniyle memleketimizdeki gericiliğin, PKP'ni yalıtılmak, Sovyetler Birliği'nden, diğer sosyalist ülkelerden, öteki ülke-lerin komünist partilerinden, bir zamanlar Portekiz sömürgeciliği tarafın-dan ezilmiş olan halkların parti ve hareketlerinden koparmak için dene-mediği metot, delil ve araç kalmamıştır. Bunların arasında, özellikle Por-tekiz'deki durumla ilgili olarak yürütölen uluslararası çapta muazzam

yalan ve uydurma kampanyasını belirtmek gerek. Portekiz devriminin iç ve dış düşmanları bu kampanya ile tutucu, gerici ve hatta karşı-devrimci güçleri «demokratik» güçler diye tanıtmakla, devrimcilere ve özellikle, faşizm döneminde giriştiği savaşı sürdürerek bugün özgürlüklerin ve demokratik rejimin en kararlı savunucusu durumunda bulunan PKP'ne karşı düşmanlık uyandırma amacını güdüyorlar.

Portekiz komünistlerini SSCB'ne, diğer sosyalist ülkelere ve Portekiz sömürgeciliğinin boyunduruğundan kurtulmuş halklara bağlayan sarsılmaz dostluk gericilerde, sömürgeci çevrelerde ve tıpkı faşizm zamanında olduğu gibi Komünist Partisi'nin «bağımsız» ve «ulusal» olmadığını söyleyen sosyal-demokratlarda isteri krizine varan bir öfke uyandırmaktadır. Bu güçler Portekiz Komünist Partisi'nin SSCB'ni ve diğer sosyalist ülkeleri açıktan açığa eleştirmesini, Angola ve Mozambik halklarıyla ve devrimci partileriyle dayanışmaya son vermesini istemekte, PKP'ni şu veya bu kardeş partiyle şiddetli sürtüşmelere çekmeye çalışmaktadırlar.

PKP'ni ilkesel tutumundan vazgeçirmek için başvurulmuş baskılar bazen sathem bir dostluk havası içinde babaca öğütler, bazen muhtemel bağlaşıklar konusunda «anlaşma» için ileri sürülen koşullar, bazen de partinin yasaklanması ve ağır baskı altında tutulmasıyla ilgili az veya çok kaba tehditler biçimini almaktadır.

Portekiz Komünist Partisi bu tehdit ve baskılar karşısında hiçbir zaman sınınmamıştır ve sınınmayacaktır. Düşmanları ne derlerse desinler, PKP'nin hem ulusal, hem de enternasyonalist olan politikası, proletarya enternasyonalizmi ilkelerine bağlılığı örgütsel bakımdan güçlenmesinde, etkisinin ve saygınlığının artmasında önemli bir faktör olmuştur.

Her ülkede proletarya ile burjuvazinin menfaatleri arasındaki uzlaşmaz çelişkiler ve bütün ülkelerdeki emekçilerin menfaat ve amaçlarının benzerliği, proletarya enternasyonalizminin, karşılıklı desteğin ve tüm ülkelerdeki emekçiler arasındaki dayanışmanın temelidir. Öte yandan emekçilerin birlik ve dayanışması, bu arada uluslararası komünist hareketinin birliği anti-emperyalist dayanışmanın ve aynı zamanda diğer toplumsal ve politik çevrelerle bağlaşıklık sisteminin temel, çözümleyici gücüdür.

Dünya komünist hareketi, hiç kuşku yok ki, çağımızın en önemli politik gücü olmuştur. Uluslararası alandaki etkisi azalmak bir yana, daimi artış halindedir. Anti-emperyalist savaşın güçlenmesi ve sömürgecilik sisteminin çökmesiyle bağımsızlığını elde etmiş birçok halklar ve uluslar gitgide berraklaşan bir bilinçlenmeye ulaşıyorlar (bu yeni bir olgudur). Çünkü kapitalist yolda bir gelişme emperyalizme bağımlılığın yolunu açmaktadır, bağımsızlığın sağlanması ve güçlendirilmesi uğrunda savaşım ise aynı zamanda sosyalizm uğrundaki savaşım demektir.

Burada, gerçekten de tarihsel diye nitelenebilecek diğerk bir yeni olgu ortaya çıkıyor: Kurtuluş hareketi ve örgütlerinin Marksist-Leninist partilere dönüşmesi olgusu. Bu gelişme, uluslararası komünist hareketi olduğu gibi, anti-emperyalist cepheyi de genişletmekte ve güçlendirmektedir.

Sosyalist devletler, kapitalist ülkelerdeki işçisi sınıfı ve ulusal kurtuluş hareketi, bu üç kollu güçlü devrimci akım, karşı durulmaz kurtarıcı bir çığ halinde birleşmiştir ve insanlığı kapitalist sömürü ve ezgiden kurtarmayı başaracaktır.

Ulusal çapta olduğu kadar uluslararası çapta da bu temel güçlerin etrafında diğerk demokratik ve ilerici toplumsal ve politik güçlerin karmaşık bağlaşıklar sistemi biçimlenmektedir.

Bu güçlerin büyümesi ve dinamizmi, dünyayı değıştirme nitelikleri her şeyden önce aralarındaki işbirliğine ve birliğe bağlıdır. Bu işbirliği ve birlik 60. yıldönümünü kutladığımız Oktobr Devrimi'nin derslerinden ve insancıl amaçlarından esinlenen Sovyetler Birliği'nin ve SBKP'nin başarılarından ve politikasından ayrı düşünülemez.

Zaman Oktobr Devrimi'nin uluslararası önemini doğrulamıştır. Tarihsel bakımdan can çekişen emperyalizmin saldırılarına karşın, Oktobr Devrimi emekçileri ve halkları tam kurtuluşa götüren yolu bir deniz feneri gibi aydınlatmaktadır Utkuya ulaşan büyük proletarya devriminden 60 yıl sonra Oktobr davasının yenilmezliğini tarih kanıtlamıştır.

Alman Komünist Partisi'nin gelişme perspektifleri

AKP Başkanı Herbert Mies ile AKP Yönetim Kurulu Prezidyumu üyesi Kurt Fritsch'in, «Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisiyle söyleşi

Federal Almanya Cumhuriyeti'nin komünistleri, yeni bir parti programı hazırlamaktadırlar. Ayrıca onlar, Parti saflarını pekiştirmek ve partinin kitleler arasındaki etkisini güçlendirmek için de adımlar atıyorlar. Max Reimann Üye-yazımı olarak bilinen bu kampanya, birçok yeni üye sağlamıştır. Burada, AKP Başkanı Herbert Mies AKP'nin bugün Federal Almanya'daki faaliyetlerinin gerisine ışık tutmakta ve partinin gelecekteki gelişimi konusunda konuşmaktadır.

Herbert Mies: Pek uzun sayılamayacak bir zaman önce, Federal Almanya Cumhuriyeti'nde yayınlanan bir dergi Alman Komünist Partisi'nin toplumdaki etkisini artırma, genişletme konusunda hiçbir umut ve beklentisi olmadığını ileri sürmüştü. Ülkemiz emekçilerini buna inandırmaya çalışan kimi kişiler, politikacılar ve propogandacılar elbette vardır. Bunlar niye böyle yapıyorlar? Çünkü onlar, AKP'nin etkisinin artmasından korkuyorlar; AKP, büyük sermayenin kâr ve güç elde etme çabalarına karşı tutarlı bir şekilde savaşmaya, emekçilerin, barış, demokrasi ve sosyalizmin çıkarlarını savunmaya hazır ve buna yetenekli olduğunu kanıtladığı için, bundan korkuyorlar. Bizlerin, komünistlerin sürdürmeye kararlı olduğumuz şeylerdir bunlar. Ve emekçilerin çıkarlarını savunma temelinde kendi etkimizi de artıracaktır.

Federal Almanya'da, bizim iyiliğimizi çok düşünür gibi görünen ve partinin kapılarını ardına dek açıp, daha fazla insan alabilmemizi sağlayacak biçimde, belirli önemli ilkeleri bir yana atmamız öğütleyen politikacılar da vardır. Onların öğütlerine uymuyoruz. Niçin? Çünkü, öncelikle bize yol gösteren ilkeler bilimsel ilkelerdir ve haklı bir neden olmadıkça değiştirilmemelidirler. Partimizi, oportünistlerle ya da öyle herhangi birileriyle değil, komünistlerle pekiştirmek istiyoruz. Ve, türdeş olmayan güçlerin geniş bir politik bağlaşmasını, komünistler gibi aynı düşünceyi izleyen insanların bağlaşmasıyla karıştırmadığımız için bunu reddettik. Partimiz, geniş demokratik birliği savunmakla ve çeşitli ileri hareketlerle esnek bir işbirliği politikası izlemekle birlikte, saflarını zayıflatmaya değil, güçlendirmeye kararlıdır ve bu düşüncelerde hiçbir çelişki de görmüyoruz. Tersine, partimizin daha da güçlendirilmesi, daima tüm emekçi halkın sosyal ve demokratik çıkarlarını savunmak bakımından başlıca başarı koşulu ve, işçi sınıfının eylem birliği ve demokratik güçlerin bağlaşması için verdiğimiz savaşımın ayrılmaz bir ögesi olmuştur.

İşçi sınıfının partisi güçlendikçe, tüm demokratik güçleri kendi saflarında toplamak görevinin üstesinden daha etkin bir biçimde geleceği için, işçi hareketinin ve onun demokratik bağlaşıklarının güçlü bir AKP'ne gerek duyduklarını bütün açıklığıyla belirtebiliriz.

AKP'nin gücü arttıkça, eylem birliği ve demokratik bağlaşımlar daha kalıcı olacaktır;

AKP'nin gücü arttıkça, tüm sol güçleri birleştirme süreci daha bir etkinleşecek ve bu durumda, emekçi halk gerçek bir seçeneğin bulunduğunu görecektir;

AKP'nin gücü arttıkça, Sosyal Demokrat Parti ile öteki partilerdeki tüm ilerici ve sol eğilimlerin kendi düşünce ve görüşlerini gerçekleştirmeleri daha bir başarılı olacaktır;

AKP'nin gücü arttıkça, dışımızdaki tüm demokratik güçlerin başarıları artacaktır.

Kimileri, AKP'nin güçlendirilmesinin ve özellikle Max Reimann Üye – yazımı'nın işçi sınıfının eylem birliği ve demokratik güçlerin bağlaşımlarıyla çeliştiğini ileri sürüyorlar. Bu, kasıtlı bir saptırmadır. Max Reimann, daima, komünistlerin gücü ile demokratik bağlaşıklığın güçlenmesi arasındaki karşılıklı ilişkinin ilerleme yararına birşey olduğu fikrindeydi ve komünist ve işçi hareketinin bütün tarihi de bunu doğrulamıştır. Bu eylem birliğindeki demokratik ortaklarımızın, AKP'nin yeni üyeler kazanma girişiminin başarısının tüm işçi sınıfı ve ulusun bütün ilerici güçleri yararına olacağını kabul edecekleri umundayız. AKP üye – yazımı, yalnızca parti içindeki bir kampanya değildir. Bunun FAC'nin tüm ilerici güçlerini kucaklayacağı umundayız.

«Barış ve Sosyalizm Problemleri», AKP Yönetim Kurulu Prezidyumu üyesi Kurt Fritsch'den de, kitleler arasındaki, işçi sınıfı ve gençler arasındaki etkisini artırmak için AKP'nin yaptığı çalışmalar konusunda ayrıntılı bilgi vermesini rica etti. Bu konuda alınan somut önlemler nelerdir?

Kurt Fritsch: Bonn Kongresi'nde (Mart 1976), AKP'nin konumlarının açık bir görünümünü sunma yolunda büyük bir çaba harcadık. AKP'nin, Federal Almanya Cumhuriyeti'nin bir partisi olduğunu bütün açıklığıyla dile getirdik. Bir komünistler, emekçi halkın oğulları ve kızlarıyız. Ülkemizi seviyoruz, ana burada şimdilik egemen olan büyük sermayenin sistemini değil; buna en kararlı biçimde karşıyız. Faaliyetleriyle demokratik hak ve özgürlükleri ortadan kaldırmaya ve bunalımın yükünü emekçi halkın sırtına yıkmaya yönelen egemen güçlerin politikasına karşı bir seçe-

neğe sahibiz. Günlük savaşımında açık seçeneklere, özgül konularda özgür önerilere ve uzun dönemde, emekçi halkın yararına temel değişiklikler savaşımında da açık seçeneklere sahibiz. Partimizin program taslağını tartışılması sırasında, bu konulara özel bir dikkat ayıracağız.

Açılışından bu yana geçen 9 yılda, AKP Federal Almanya'nın politik ve toplumsal yaşamında güçlü bir konum kazanmıştır. Parti, anti-demokratik kısıtlamalarla çevrilmiş seçimlerde topladığı oyların gösterdiğinden çok daha büyük bir etkiye sahip olan politik bir unsur durumuna gelmiştir. AKP'nin, genellikle işçiler ve emekçi halk ve ayrıca öğrenciler arasında hızla gelişmesi ve etkisinin artması gerçeğini, karşıtlarımızın, partimizin büyümesini ve etkisinin yayılmasını engellemek için ellerinden geleni yapmaları ortaya koymaktadır. Büyük sermaye, onun partileri ve hükümet, neredeyse partinin yasaklanmasına varıncaya kadar, «onu küçük tutmak», kazanılmış demokratik hak ve özgürlükleri emekçi halktan geri almak ve politik güçler dengesini tekelci sermaye yararına değiştirmek için, ellerinden gelen herşeyi yapmaktadırlar.

Bu amaçlara ulaşmak için, egemen çevreler anti-demokratik ve anti-komünist bir ortam yaratmaya çabalyorlar. Kamuoyunu istenen düşünce yapısına sokmak için, terörist güçlerin serüvenci eylemlerinden bile yararlanıyorlar. Partimiz üzerinde sallanan yasaklanma tehlikesinin farkındayız, ama bundan korkmuyoruz. Zorbalığa boyun eğmeyeceğiz. Artan baskıya, eylem alanımızı kısıtlama yolundaki hızlanan çabalara en iyi yanıt, saflarımızı güçlendirmek, yeni üyeler ve gazetemiz «Unsere Zeit»a yeni yeni okurlar kazanmak ve işçilerin çıkarlarını daha bir direngenlikle savunmaktır. Emekçi halkın hakları için, özgürlük ve demokrasi için verilen savaşımında harcadığımız çabalar büyüdükçe, barış ve ilerleme yolunda kullandığımız enerji arttıkça, partimiz daha güçlü bir duruma gelecektir.

Sınıflı kapitalist toplumda işçi sınıfının partisi ideolojik, politik ve ekonomik olmak üzere, genellikle üç katlı bir baskıya hedef olur. Kapitalist bunalım sürdükçe ve egemen çevreler de, buna bir çözüm getirme yeteneğine sahip olmadıklarını anladıkça, işçi sınıfı partisi üzerindeki baskı artar, çünkü yalnızca komünistler, yükü kitlelerin sırtına atan ve demokrasiyi kısıtlayan büyük sermayenin politikası karşısında yapıcı bir seçeneğe sahiptirler. Bugün Federal Almanya'da, partimizin her açıdan güçlendirilmesi ilk ve önde gelen görevdir, emekçi halkın çıkarları için verilen başarılı sınıf savaşımının canalıcı sorunudur.

Partinin güçlendirilmesi sorunu, demokratik bağlaşımları geliştirme olanaklarını kullanma sorunuyla da bağlantılıdır. Geniş bağlaşımlar kurma ve geliştirme açısından belli başarılar elde etmiş durumdayız. Anayasa'ya aykırı «Berufsverbote»ye, komünistlerin ve öteki demokratların belirli mesleklere girmesi üzerindeki yasağa karşı kampanya, silâhsızlan-

ma, barış ve uluslararası işbirliği kampanyası ve ayrıca işçi sınıfının eylem birliği kampanyası bunu doğrulamaktadır. İşçi sınıfı hareketinin bu canalcı sorununda – birlik sorununda –, ancak AKP, bağımsız bir politik güç olarak saflarını pekiştirirse, ilerleme sağlanabilir.

AKP'nin güçlenmesinin işletmelerde, yüksek okullarda, kasabalarda ve öteki yerleşim yerlerinde komünistler ile sosyal demokratlar arasındaki işbirliğini geliştirdiği varsayımına dayanarak çalışıyoruz.

İdeolojik, politik ve ekonomik baskının partimiz ve üyelerimiz için güçlükler yarattığını elbette unutmuyoruz. Gericiliğin darbelerini göğüslüyoruz ve baskıya karşın, partimizin safları büyüyor. Ancak parti saflarının daha hızlı büyümesini istiyoruz. Yeni üyelerimizin ideolojik ve politik silâhlarda daha hızlı ustalaşmasını, Parti'yi evi gibi hissetmesini de istiyoruz; çünkü bu, büyük iş çevrelerinin kitlesel saldırısına ve özellikle, onların sözcülerinin partimiz konusunda yaptıkları yalan ve kötüleyici açıklamalara karşı daha etkin bir direnişin önkoşuludur. Başka bir deyişle, Max Reimann Üye – yazımı, yalnızca yeni üyeler almayı değil, onların bilinç düzeyinin sürekli yükseltilmesini de amaçlıyor; bu ise, bütün partinin ideolojik ve politik düzeyinin yükseltilmesi genel görevinin bir bölümüdür.

Esas olarak işçi sınıfından, genç işçilerden yeni yoldaşlar sağlayarak, AKP'nin sosyal bileşimini iyileştirmek için büyük çabalar harcıyoruz. Partinin şimdiki yapısı için olumlu ve Marksist bir işçi sınıfı partisinin ilkelere uygundur diyebiliriz. Ama biz burada durup kalmak niyetinde değiliz ve işçi sınıfı içinde daha derin kökler salmak istiyoruz.

Birincisiyle doğrudan bağlantılı olan ikinci görev, partinin kitleler arasındaki etkisini genişletmektir. Yoldaşlarımız, demokratik hareketler içinde etkin bir biçimde çalışıyorlar. Onlar, emekçi halkın ve genç kuşağın kendi politik, sosyal ve ekonomik istemlerini direngenlikle savunduğu her yerde daima var olmalıdırlar. Komünistler, işletmelerde işten atılmamak için ve, kitlesel işten çıkarmalara ve gençliğin işsiz bırakılmasına karşı verilen savaşıma katılıyorlar.

Komünistlerin, genç işçiler üzerinde büyük bir etkisi vardır. Sendika üyeleri olarak bizler, sendikal örgütlerde de genç insanlar arasında çalışıyoruz. Biz komünistler, öğrenciler arasında da önemli bir etkiye sahibiz. Bizlerle sıkı ilişkiler içinde olan Marksist Spartaküs öğrenci birliği, Federal Almanya'nın yüksek okullarındaki ve meslek liselerindeki en güçlü öğrenci örgütlerinden biridir. Ancak, şimdiki durumla ve şu anda kitleler arasında sahip olduğumuz etkiyle yetinmeyiz.

Parti Yönetim Kurulunun 5. genel toplantısı, dikkatini, özellikle büyük şirketlere ait olan fabrikalarda bu etkiyi genişletmek için her tür çalışma ve girişimin geliştirilmesi üzerinde toplamıştır. İşyeri düzeyindeki parti gruplarında ideolojik, politik ve örgütsel çalışmanın düzeyini yükseltmek

için çeşitli önemler alınmaktadır. Ama politik ve ideolojik konuları ortaya atar ve açıklarken, aynı zamanda işçilerin yakın, günlük gereksinimlerini karşı da duyarlı olmalıyız.

Öyleyse, çabalarımızın ana yönü, işçi sınıfı ve emekçi gençliktir. Ama bu, nüfusun öteki kesimleri arasındaki çalışmalarımızı, öteki demokratik güçlerle ilişkilerimizi ihmal edeceğimiz anlamına gelmez. 1977 Temmuzundaki Parti Yönetim Kurulunun 6. genel toplantısı, bağlaşıklıklar politikasının özel bir incelemesini yapmıştır. Olgular, karşıtlarımızın, AKP ile çeşitli sosyalist ve demokratik güçler arasındaki normal ilişkilerden olduğu ölçüde, başka hiçbirşeyden korkmadıklarını göstermektedir. Bu konuda, Sosyal Demokrat Partinin genç sosyalistlere karşı aldığı önlemleri ve geniş silâhsızlanma hareketini anımsatmak yeterlidir. SDP yönetimi, SDP tüzüğü ile çelişen ve partiden atma noktasına dek varan kararlar alarak, sosyal demokratlar ile komünistler arasında başlayan işbirliğini şantaj ve yönetsel önlemlerle ezmeye çabalamıştır.

Politikamızı, konularımızı geniş bir temel üzerinde açıklamaya, kamuoyunun güvenini kazanmaya ve anti-komünizm politikasının yerleştirdiği önyargıları ortadan kaldırmaya kararlıyız.

İster gazete biçiminde olsun, isterse kitapçık biçiminde olsun, basılı söz bu alanda büyük önem taşır. Ama kitleler arasındaki çalışmanın anahtarı, insanlarla kişisel ilişkilerdir, onlarla konuşmaktır. Bunun için, fabrika kapılarında ve pazarlarda gösteriler yapmaktan parti gazetesi «Unsere Zeit»ın şenliklerine varana dek, her tür yöntemi uyguluyoruz. Bu yılki şenliğe 300.000'den fazla insan katıldı.

Soru: Partinin tutarlılığı, ilkelere bağlılığını kitlelerin şimdiki bilinç düzeyini dikkate almakla kaynaştırmanın gerçek bir sorun olduğunu pratik göstermiştir. Başka bir deyişle, işitilmek ve anlaşılacak için, konuştuğunuz kişilerin durumunu ve düşünsel yapısını akılda tutmak gerekir. Halkın şimdiki ruh halinin farkında olmayı oportünizmden, çalışmalarda esnek olmayı ilkelere kurban edilmesinden ayıran çizgiyi nasıl tutturuyorsunuz?

Kurt Fritsch: Ne zaman kitleler arasındaki çalışmalarımızı daha etkinleştirmek ve onlarla bağlarımızı genişletmek sorununu ele alsak, karşıtlarımıza hiçbir temel ideolojik ya da politik sorun üzerinde ödün vermemeye kuralına sınıksız bağlı kalırız. Elbette, çok esnek eylem biçimleri, yöntemleri ve türleri bulabilirsiniz. Ama ancak tüm temel sorunlar üzerinde açık seçik bir konuma sahip olduğunuz zaman bu sözkonusudur; tersi durumda, dalgalar sizi silip süpürecektir.

Deneyimimiz, ilkelere bağlılığın ve tutarlılığın olumlu sonuçlar verdiğini doğrulamaktadır. Örneğin, oyların yüzde 8–10'unu ya da daha fazlasını kazandığımız Marburg, Bottrop ve Gladbeck kentlerini alalım. Buralarda düşman cephanesini yaran komünistler, son derece tutarlı olan

bu aynı çizgiyi savunmayı sürdürdüler ve başarıya ulaştılar. Bu kentlerdeki başarılarımızın sırrı, bizim buralarda güçlü parti örgütlerimiz olmasında aranmalıdır. Çizgimiz, genel ruhsal duruma yaltaklanmak değil, partimizi daha da güçlendirmek, onun görüşlerini kitleler arasında daha etkin ve daha yetkin biçimde yerleştirebilmektir. İşçiler arasında geniş etkisi olan kişileri AKP'ye çekmek çok önemlidir.

Milliyetçi ya da şovenist propagandaya geçit vermemekle birlikte, örnek yoluyla, gerçek yurtseverliğin ve enternasyonalizmin doğru biçimde kaynaştırılmasını göstermeye çalışıyoruz. Anti-emperyalist dayanışma yolundaki geniş çaplı çalışmalarında AKP, son yıllarda, Federal Almanya'da eylem komiteleri kurmayı başarmıştır. Buna büyük bir önem veriyoruz, çünkü böyle bir dayanışmanın gelişmesi, emekçi halkın enternasyonalizm ruhunda eğitilmesine ya da bu konulara daha etkin yakınlaşmasına yardımcı etmektedir. Birçok yoldaşlar, anti-emperyalist dayanışma hareketine, pratik eylemlere katılmaları sayesinde partiye girmişlerdir.

Başta söylediğim gibi, biz, AKP'nin Federal Almanya Cumhuriyeti'nin bir partisi olduğunu hep vurguluyoruz. Tüm sorunlar üzerindeki konumuz, bu bakımdan tutarlıdır. Aynı zamanda biz sosyalist ülkelerin kardeş partileriyle, bütün dünyadaki komünist partilerle iyi ilişkilere de sahibiz ve bu ilişkileri halkımızın yararına kullanıyoruz. AKP üyelerinin proletarya enternasyonalizmi ruhunda eğitilmesi daima en başta gelmektedir ve yoldaşlarımızın; Sovyetler Birliği ve SBKP için besledikleri çok sıcak duygular yalnızca kağıt üzerinde kalan açıklamalar değil, komünistler arasında proletarya enternasyonalizmi ruhunu güçlendirmeyi amaçlayan tüm bir eylem programıdır.

Anlaşılacak sorununun gerisine gidelim. Eğer birisi, yalnızca «sosyalizm daha iyidir» diye biçimsel bir açıklama yaparsa, halk bunu kabul etmeyecektir. «Sosyalizmin daha iyi olduğu» açıklamasını somut açıdan desteklemeye çalışıyoruz. Örneğin, eğitim alanında Demokratik Almanya Cumhuriyeti'nin politikasını Federal Almanya'ninkisiyle her bakımdan karşılaştırıyoruz. Ülkemizde bugünkü eğitim politikasından sözetmeye başladığınızda, birçok kişinin, hatta sosyalizmin karşıtlarının bile şöyle dediğini duyacaksınız: Evet, DAC'nde genç insanlar için, onların eğitimi için yapılan şeyler, genç kuşağın bunalımdan kötü bir darbe yediği FAC'ndekilerden çok daha fazladır. Bu pratik ajitasyon deneyimini öteki alanlara ve işçilerin çıkarlarıyla doğrudan doğruya ilgili konulara, yönetime katılma, demokratik hak ve özgürlükler sorunlarına, bu özgül sorunlara uygulamamızın önemli olduğu düşüncesindeyiz. Amaç, özgül bölümlerin açıklanması yoluyla işçinin bütünü anlamasını sistemli bir şekilde sağlamak olmalıdır.

«Sozialismus konkret» («Somut Sosyalizm») başlıklı bir dergi çıkarıyoruz. Pek uzun sayılamayacak bir zaman önce, derginin bir sayısını Sovyetler Birliği'ne ve Sovyet işçilerine ayırdık. Ayrıca, sosyalist yapıdaki bir

tarımda çalışan köylülerin durumunun şimdi nasıl değiştiğini gösterdik. Bu dergi, emekçi halkın sosyalizm koşullarındaki kazanımlarını ve ayrıca, üstesinden gelmek zorunda olduğu ve gelebileceği sorunları ve güçlükleri de yansıtmaktadır.

Herkesin bildiği gibi, anti-komünizm, son zamanlarda özellikle bir alanda, «insan hakları» alanında keskin biçimler almıştır. Bu alanda biz de saldırıya geçtik. Ülkemizdeki insan hakları sorununu, özellikle, hiçbir kapitalist ülkede gerçekleşmemiş olan çalışma hakkı gibi temel hakları ortaya seriyoruz.

Kitle propagandasında, çok önemli bir rol oynayan bir etmenin bulunduğunu da belirtmek isterim: Ülkemiz emekçi halkının *Federal Almanya* ile *Sovyetler Birliği* arasındaki normal ilişkilerden büyük yararlar sağladığını ve işçi sınıfının da, *Sovyetler Birliği* işçileriyle dostça ilişkiler kurmaktan kazançlı çıktığını somut olarak gösteriyoruz.

Halkın dinlemesini ve anlamasını sağlamak için, elbette, «halkın anlayışının ötesinde» konuşmamaya çalışıyoruz. Ancak böyle yaparken, asla, kitlelerin ruhsal durumunu körçesine izlemeyeceğiz. Ülkemizde, örneğin, atom enerjisi istasyonlarının yapımına karşı geniş bir hareket vardır. Bu harekette yer alıyoruz, ama bu istasyonların yapımının doğuracağı olumsuz sonuçların emperyalistlerin kâra doymazlığıyla ilintisi olduğunu da açıklıyoruz. Biz komünistler, hep, atom enerjisinin barışçıl amaçlarla kullanılmasından yana olmuşuzdur. Ancak tartışılmasını gerekli gördüğümüz şey, ülkemizde atom enerjisi istasyonlarının kurulmasının olası koşullarıdır. Bilimsel ve teknolojik açıdan herşeyin çok doğru olacağını, ancak kâr etmenin başlıca erek olmasından dolayı toplumsal koşulların eksik olduğunu ortaya koyuyoruz. «Önce kömür ve kâr, sonra iş güvenliği» belgisi hâlâ karşıyadadır, bundan dolayı komünistlerin belgisi de şudur: «Önce iş güvenliği, sonra kömür ve kâr.»

Böylelikle, kitlelerin özgül istemlerini temel çizgimizle bağlamaktayız. Kitlelerin dünya görüşünü genişletmeye, onlara olayların politik sonuçlarını göstermeye çalışıyoruz. Bu hiç de kolay bir iş değildir. Çok uzaklara giderseniz, kitle hareketiyle bağlantıyı yitirmiş bir durumda bulursunuz kendinizi. Ama öte yandan, akıntıya kapılır, kitlenin ruhsal durumuna boyun eğerseniz, kendi ereğinizi gözden yitirirsiniz. Bu yüzden, böylesi kitlesel hareketleri ustaca etkilemek, bu çalışmayı yapan yoldaşları, politik bakımdan basit olmaktan çok uzak olan bir görevin, kitlelerin bilincini ve etkinliğini daha yüksek bir düzeye çıkarmak ve bunu sağlamak için kendi deneyimlerinden yararlanmak görevinin üstesinden gelebilecek iyi yetişmiş yoldaşlara sahip olmak bizim için büyük önem taşımaktadır.

Bu yüzden, *partinin güçlendirilmesinden, onun kitleler arasındaki etkisinin genişletilmesinden* söz ederken, hep en başta gelen şeyin ideolojik

sorunlarda ve ilkeler konusunda açıklık olduğu gerçeğinden hareket ediyoruz. Dikkatimiz, proletarya devriminin ana sorunları, iktidar, devlet, geçiş dönemi, savaşım biçimleri, barışçı ya da barışçı – olmayan yol, parlamento içinde ve dışında savaşım sorunları üzerinde toplanmıştır. Bu konulardaki tutumumuzun tutarlı bir biçimde savunulmasının, oportünizme karşı en iyi koruyucu olduğuna inanıyoruz.

Soru: Şu anda hazırlanmakta olan Parti Programı'nın, AKP'nin kitleler arasındaki etkisinin artırılması açısından anlam ve önemi ne olacaktır? Ve genel olarak, burjuva ve sosyal demokrat politikaya karşı AKP'nin yapıcı seçeneklerinin, kitlelerin ilgilendiği özgül konularda AKP'nin özgül politikalarının anlam ve önemi nedir? Bu taslakların, önerilerin ve belgilerin kitle bilinci, kamuoyu üzerindeki etkisi ne olmuştur?

Kurt Fritsch: Dokuz yıl önce, AKP kurulurken, bir Politika Bildirisi onaylamıştık. Daha sonra, Düsseldorf'daki Parti Kongresi'nde, Partimizin Tezleri'ni onayladık ve şimdi, 1978'de yapılacak olan önümüzdeki parti kongresinde de, Parti Programı'nı tartışacağız. Burada bir süreklilik vardır. Geçtiğimiz yıllarda enerji, toprak sorunu, eğitim, yüksek okullar, partinin sosyal politikası, belediyeler alanındaki politika, kiralar, vb. üzerine hazırlanmış olduğumuz ayrı ayrı politik açıklamalar, programımızı hazırlarken bize büyük ölçüde yardımcı oldular.

Bu belgeler, geniş çaplı tartışmalar temelinde hazırlanmış ve sonra, Parti Yönetim Kurulu'nun genel toplantılarında onaylanmıştır. Bunlar, bugünkü ve uzun erimli AKP politikasının bir dizi temel sorununa getirilmiş bir tür yanıtlar iskeletini oluştururlar. Bu, kitlelere, AKP'nin ne için savaştığı, yakın bir gelecekte ve uzun erimli bir çerçeve içinde ne tür bir ülke görmek istediği konusunda bir fikir vermiştir ve aynı zamanda partinin, halkın tasalandığı pratik sorunları çözme yeteneğini ortaya koymaktadır.

Program temelde bizim kısa ve uzun erimli amaçlarımızı temelli bir şekilde ele alacak ve Federal Almanya'da, bugün gösterilebileceği ölçüde, sosyalizme geçiş yollarını gösterecektir. Program, demokratik ve toplumsal ilerleme doğrultusunda bir dönüşü başarmanın yakın amaçları üzerinde odaklaşacaktır. Bu dönüşü, sözkonusu savaşımı anti-tekel demokrasi şeklinde geliştirecek, uğrunda savaşılmaya değer bir olanak olarak alıyoruz. Biz, anti-tekel demokrasiyi, şimdi olduğu gibi sınıf savaşımıyla, ülkemizde sosyalizm doğrultusunda ilerlemenin en iyi başlangıcı olarak görüyoruz.

Gözlemlerimizden çıkardığımız sonuç, yürürlükteki koşullarda komünistlerin, yalnızca yıkacakları şeyler konusunda değil, kuracakları şeyler konusunda da açıkça konuştukları zaman, daha başarılı olduklarıdır. Elbette, kime ve neye karşı savaştığımızı apaçık ortaya koymalıyız, ama aynı zamanda, ne için savaştığımızı da göstermeliyiz. Şöyle diyoruz: Eğer sos-

yalizm olsaydı, bugün Federal Almanya'nın durumu ne olacaktı? İşsizlik olacak mıydı? Hayır. Mesleki eğitim alamamış genç insanlar olacak mıydı? Hayır. Eğitimde kargaşa ve bunalım olacak mıydı? Hayır. Biz sosyalizm için savaşıyoruz, diye vurgulamaktadır, Program taslağı, çünkü eğer ülkemizde sosyalizm olsaydı, toplumsal, ekonomik, demokratik, kültürel, politik ve öteki alanlarda durum temelden farklı olacaktı. Gerçekten nelerin değişeceğini göstermeye çalışıyoruz.

Programımızda, sosyalizmin ülkemizde alabileceği özgül biçimler konusunda bir fikir vermek istiyoruz.

Ancak kitleler, yalnızca başarmaya çalıştığımız şeyleri bilmekle yetinmezler, ayrıca, bunları nasıl başaracağımızı, genel amacımıza ulaşmak için hangi araçları kullanacağımızı da bilmek isterler. Bu yüzden Program, savaşımın biçimleri, işçi sınıfının eylem birliği ve geniş anti-tekelleşmeler olanakları ile ilgili tüm sorunları ayrıntılı olarak ele alacaktır.

Gelecek açısından, karşıtlarımız bizleri çok ciddiye alıyorlar. Herşeye karşın, çeşitli hareketlerdeki, genç sosyalistlerin, genç demokratların zihinlerindeki ve öteki demokratik güçler üzerindeki etkimizin önemli ölçüde arttığını, gerçekte bizim doğrudan katılmadığımız olayların bile bizim etkimiz altında oluştuğunu görüyorlar. Karşıtlarımız, kendi aralarında, böylesi gelişimlerin AKP'nin boyutunda ve etkisinde önemli bir artışa yol açabileceğini sık sık söyleyip duruyorlar. Bu sürecin, yavaş gitmesine karşın, ilerlemeye devam ettiğini, partinin gücünü ve etkisini sürekli artırdığını da teslim ediyorlar. Kapitalist basında bu konuda yazılıp çiziliyor ve AKP'nin oyların yüzde 10'unu ya da daha fazlasını alana dek beklenmemesi yolunda uyarılar yapılıyor. AKP, olabildiğince güçsüz tutulmalı ve etkin eylemlere geçmekten alıkonulmalıdır diyorlar. Oyların yüzde 10'unu alırsa, çok geç kalınmış olacaktır, diyorlar. Karşıtlarımız, politikamızın, partiye karşı tutumu olumlu olmaktan çok ılımlı olan birçok insan üzerindeki olumlu etkisini teslim etmektedirler. Politik açıklamalarımız ve istemlerimiz, partimize karşı düşmanca bir tutum içinde olanlar üzerinde bile etki yapmaktadır. Karşıtlarımız, zaman zaman farklı bir biçimde yazıp çiziyorlarsa ve AKP'nin etkisinin önemsiz olduğunu kanıtlamaya çabalıyorlarsa, bu yalnızca, kitlelerin beynini yıkamak ve karşıtlarımızın besledikleri düşüncüyü bir ölçüde gerçekliğe dönüştürmek içindir.

Bizi engelleyebilirler, ama durduramazlar, çünkü tarihin yasaları bizimledir, çünkü, bu yasaların tam olarak ifadesini bulması için, ülkemizin toplumsal ilerleme yolu boyunca ilerlemesi için herşeyi yapıyoruz.

Sosyalist ulusal birliğe doğru

Henrik Vass

*MSIP MK üyesi, Macaristan Sosyalist İşçi Partisi MK'ne bağlı
Parti Tarihi Enstitüsü yönetmeni*

Kurtuluş savaşımında ve yaratıcı çabasında işçi sınıfının bağlaşıkları sorunu, haklı olarak, dünya komünist hareketinin en canalıcı stratejik sorunlarından biri olarak görülür. Bundan dolayı, Macaristan Sosyalist İşçi Partisi'nin öteki sosyal sınıflara ve tabakalara ve bunların çıkarlarını dile getiren partilere karşı doğru, ilkesel bir tutum oluşturmadaki deneyimini betimlemek yararlı olabilir.

Macaristan işçi sınıfı hareketi göstermiştir ki, her ne zaman komünistler kendi bağlaşıklıklar politikalarını geliştirip Lenin'in öğretilerinin ilkeleri üzerinde ve Leninci ruhta uygulamaya koymuşlarsa, o zaman, Parti'nin sosyal temeli genişlemiş ve Parti'nin faaliyetleri kitlelerde güçlü bir yankı bulmuştur. Öte yandan, her ne zaman durumu çözümlenmekte ve politikasını uygulamakta hatalar yapılmışsa, o zaman, Parti'nin kitleesel tabanı daralmaya yüz tutmuş ve hem kendisine, hem de bütün işçi sınıfı davasına zarar veren aksiliklerle karşılaşmıştır.

Macaristan komünistlerinin bağlaşıklıklar politikasının bütün deneyimini bir makalede vermek olanaksız olduğundan, burada yalnızca, Hitlerliğe ve Horthy faşizmine karşı utkuyla başlayan aşamanın üzerinde duracağız.

Sovyetler Birliği tarafından Nazi Almanyası'nın yenilgiye uğratılması, ülkemizi çeyrek yüzyıl yönetmiş olan Horthy faşizminin de çöküşüne yol açtı. Bu tarihsel dönüm noktası Macaristan Komünist Partisi (MKP) (1) için şaşırtıcı olmadı. İşçi sınıfının öncüsü olarak çalışan ve faşizme karşı savaş boyunca oluşturulmuş geniş bir bağlaşıklık tarafından desteklenen Parti anti-faşist, demokratik halk devrimini yönetmeye ve bunun sosyalist bir devrime dönüştürülmesine hazırды. Partinin, işçi sınıfı ve emekçi köylülük arasındaki bağlaşıklık ve tüm emekçi halk gruplarının proletarya çevresinde birliği konusundaki stratejisi, bu görevin yerine getirilmesinde önemli bir rol oynayacaktı. Bu, özünde, Komintern'in Yedinci Kongresi'nin geliştirdiği halk cephesi politikasının bir devamıydı. Bu ayrıca, 2. Dünya Savaşı boyunca verilen anti-faşist, ulusal kurtuluş savaşımının deneyimiyle de zenginleştirilmişti.

Macaristan'ın uluslararası konumu, ülkedeki sosyal ilişkiler ve ulusal

(1) İşçilerin (1918'de kurulan) devrimci Marksist-Leninist partisinin, 1944–1948 arasındaki ismi.

uyanişın çıkarları, bütün bunlar tüm anti-faşist ve yurtsever hareketlerin birliği yolunda elden gelen herşeyi yapmayı MKP için aynı derecede zorunlu kılıyordu. 1944'de Parti, demokratik güçlerin birleştirilmesi için politik bir platform haline gelen bir program hazırladı. Bu program, emekçi halkın nesnel çıkarlarının zorunlu kıldığı ve burjuvazinin, savaş yıllarında Hitler faşizmine karşı çıkmış olan kesimince de kabul edilebilecek sosyal değışikliklere öncelik veriyordu.

Sosyal güçlerin komünist programın temelinde oluşan geniş birliği Macaristan Ulusal Bağımsızlık Cephesi'nde (MUBC) (2) somutlaştı. Geçici Ulusal Hükümet; işçileri, köylüleri, kent küçük-burjuvazisini ulusal aydınları, burjuvazinin Hitler'e karşı olan kesimini ve Horthy'cilerin, Hitler faşizmine karşı olan kesimini temsil ediyordu. Ama bu işbirliği uzun sürmedi. 1945 Baharında Nazi Almanyası yenildiğinde, ülkenin demokratik doğrultuda toplumsal ve ekonomik dönüşümü görevi nesnel olarak ön plana geldi. Hitlerciliğe karşı ortak savaşta yer almış olan güçlerin bir bölümü, komünistlerin yönettiği ulusal bloka karşı bir tutum aldılar. Bu, Parti'yi, devrimi engelleyen tüm tutucu öğelerin yalıtılması ve MUBC'den çıkarılmaları için bir kampanya açmaya zorladı. Bu kampanyanın başarısı açısından önemli olan şey, geniş ulusal blok içindeki içten, ama sallantılı unsurların, işçi sınıfının devrimci partisinin önderliği altında gerçekleştirilen bu dönüşüm boyunca işçi sınıfıyla birlikte olmasıydı.

Ülkenin kurtuluşunu izleyen yıllarda MKP, yeni gelişmeleri, özellikle de, burjuvazinin toplumsal ilerlemeye ters düşen bir konum almasını gözönünde tutarak kendi bağlaşıklık politikasını yürüttü. Bu, Lenin'in öğretilerine dayanan bir politikaydı. Parti ülke içindeki ve dışındaki durumu, iç güçler dengesini ve ülkenin karşı karşıya olduğu görevleri gözönüne aldı. Ekonomik ve politik iktidar sorunlarını, toplumsal sınıf ve tabakaların toplumsal ve politik niteliğini inceledi. Faaliyetleri, emekçi halkın temel çıkar birliğinin tanıtıydı ve işçi sınıfının potansiyel bağlaşıklarının, giderek artan bir şekilde, sıkı işbirliği zorunluluğunun bilincine varmasını amaçlıyordu. Bununla birlikte, bu politikanın, varolan güçler dengesinin ya da sınıfsal bağlaşıklık biçimlerinin yerleşip kalması isteğiyle ortak hiçbir yanı da yoktu. Bunun amaçları, toplumun daha fazla ilerici gücünü bu bağlaşıklığın yetkinleştirilmesine çekmek, bunu ilerletmek ve daha yüksek bir düzeye çıkarmaktı. Parti, bu görevleri yerine getirirken, arasıra ortaya çıkan taktik kusurlara karşın, esas olarak doğru yöntemler kullandı ve kitlelerce onaylanan bir çizgiyi izledi.

Bu bakımdan, komünistlerin tutarlı bağlaşıklık politikası ve değışiklikleri gözönüne alma yeteneği, demokratik bir kitle hareketine dayanan

(2) 1944 Aralık'ında kurulan Cephe, MKP'ni, Sosyal Demokrat Parti'yi (SDP), Küçük Mülk Sahipleri Partisi'ni, Ulusal Köylü Partisi'ni, sendikaları ve öteki kitle örgütlerini içeriyordu.

sınıfsal bir bağışıklığın özellikleriydi. Bağışıklık, partiler arasındaki anlaşmalarla tamamlandı. MKP yönetimi, öteki partilerin işbirliği sağlanırsa, yani onlarla koalisyon halinde, kitlelerin önemli bir kesimini savaşın yıkıldığı ülkenin yeniden – canlandırılması yolunda harekete geçirebileceğini ve onları toplumsal ve ekonomik değişikliklere etkin bir şekilde katabileceğini çok iyi biliyordu.

Bu görevin yerine getirilmesinin önemli bir önkoşulu da, bir yandan tabanda komünistlerin etkisini geliştirirken, öte yandan devrim süreci içinde partiler arasındaki işbirliğinin örgütsel bir biçimi olarak MUBC'ni de korumaktı. Bu, komünistlerin hiçbir demokratik partiyi MUBC'den dışalamak değil, ancak onların faaliyetlerini ilerici bir doğrultuda yönlendirmek, köylüleri ve kent küçük – burjuvazisini de işçi sınıfının açtığı sosyalizm savaşımına çekmek istedikleri anlamına geliyordu.

Komünistlerin demokratik partilerle geniş bağışıklık politikası, bizce, hem Macaristan'daki, hem de Orta ve Güneydoğu Avrupa'nın öteki ülkelerindeki demokratik halk devriminin ayırdedici bir özelliğiydi. MKP, bu konuda Marksist-Leninist görüşleri uygulama bakımından yeterli tarihsel deneyimden yoksundu, ama bu durumda bile, komünistler, demokratik partilerle bağlaşma zorunluğunu tam olarak anlayarak, onlarla işbirliğini geliştirmek için ellerinden geleni yaptılar. Bu partilerin geleceği konusunda ise, komünistler bu konuda kesin bir tutum almak zorundaydılar.

Oyların en büyük kesimini MKP'ne getiren 31 Ağustos 1947 genel seçimleri, ilerici güçler için büyük bir utku oldu. Sağcılar yenildiler ve sosyalist devrimin hızı önemli ölçüde arttı. 1948 Haziran'ında iki işçi sınıfı partisi – MKP ve SDP – Marksist-Leninist ideolojik ve örgütsel ilkeler üzerinde birleştiği zaman, devrim daha yüksek bir düzeye ulaştı. Tek bir Marksist-Leninist partinin, Macaristan Emekçi Halk Partisi'nin (MEHP) kurulması, ülkemizin yazgısı bakımından kalıcı önem taşıyan bir olaydı. Bu olay işçi sınıfının birliğini güçlendirdi ve proletarya diktatörlüğü biçiminde işçi sınıfının bütünsel politik egemenliğinin kurulmasında büyük bir etmen oldu. Halk, kararlı bir şekilde sosyalizmi kurmaya geçti.

Ancak, yeni toplumun kurulmasında çeşitli güçlükler ortaya çıktı. MEHP, hatalardan kaçınmak ve olumsuz gelişmeleri hızlı ve acısız biçimde ortadan kaldırmak bakımından her zaman başarılı olmadı.

Dahası, Parti'nin bağışıklıklar politikası, en başta da öteki partilere karşı tutumu belirli sapmalar gösteriyordu. MUBC'nin, görevi koalisyon partilerini birleştirmek değil de, onları ve dolayısıyla da kendi kendisini yavaş yavaş eritmeye yardım etmek olan geçici bir kuruluş olduğu yolunda, hatalı bir fikir oluştu. Ve çok geçmeden bu tutumun ters etkileri kendini hissettirmeye başladı. Cephe'nin ve bunun içindeki demokratik partilerin (bunlar, kendilerini sağcılardan çoktan kurtarmışlardı) faaliyetinin

gevşemesi yüzünden, birçok sosyal tabaka işçi sınıfıyla ve sosyalist hareketle politik bağlantılarını yitirmeye başladı. Daha da kötüsü, bağlaşıklık politikasının çarpıtılması, proletarya diktatörlüğü devletinin iki ana sınıfı olan işçiler ve köylüler arasındaki ilişkileri etkiledi.

Üstüne üstlük, Lenin'in tarım öğretisinin anlaşılma biçimi ve yorumlanması da bütünüyle doğru değildi ve bu, Parti'nin tarım politikası üzerinde etki yapıyordu. Kırsal alandaki sosyalist değişiklikler, halihazırda yürürlükte olan nesnel koşullar sayesinde olanaktıydı. Ama Parti, vergi politikasında ve sosyalist kooperatiflerin oluşturulma temposunda hatalar yaptı; kolektif çiftlikler kurulurken, gönüllü üyelik ilkesi zaman zaman çığnandı. Bütün bunlar, köylülükle ilgili Leninist ilkelerden yapılan sapmalardı. Küçük köylülerden kimileri Parti üyesi olduğu için, MEHP önderleri, parti politikasını tüm yoksul köylülerin desteklemesini kaçınılmaz bir sonuç gibi görüyorlardı. Orta köylüleri işçi sınıfının yanına kazanmaya gelince, iç ve uluslararası durumu gözönüne almayan yönetim, kulakların vaktinden önce mülksüzleştirilmesini ve ortadan kaldırılmalarını bu ereğe ulaşmanın başlıca araçları olarak görüyordu. Ancak biz, Lenin'in, komünistleri kaba ve kolaycı çözüme karşı uyardığını da biliyoruz. Lenin diyor ki: «Zengin köylüler açısından bile», «bundan, zengin köylülerin ve kulakların mutlak mülksüzleştirilmesinden burjuvaziye yapacağımız ölçüde kararlı bir şekilde söz etmiyoruz. Programımızda bu ayırım yapılmaktadır. Zengin köylülerin direnişi, onların karşı-devrimci çabaları bastırılmalıdır, diyoruz. Bu, tam bir mülksüzleştirme değildir.»⁽³⁾

Buradan çıkan şey, MEHP'nin bağlaşıklık politikasının Lenin'in ilkelerinden büyük ölçüde ayrılmış olduğuydu. Lenin'in öğretisini ülkenin gerçekliklerine doğru bir biçimde uygulayamayan Parti, proletarya diktatörlüğünün kurulmasından sonra, hızlı sosyalist ilerleme açısından varolan olanaklardan tam anlamıyla yararlanamadı. Yeni toplumun üzerinde kurulmakta olduğu toplumsal temelleri genişletmek için nesnel koşulların bulunmasına karşın, proletarya diktatörlüğünün sınıfsal temeli – işçi köylü bağlaşıklığı – zayıflatıldı. Bu, revizyonistlerin ve sağcılarının, işçi sınıfı iktidarına ve sosyalist dâvaya karşı saldırıya geçmelerine olanak verdi ve emperyalistlerce desteklenen 1956 karşı-devrimci silâhli eylemini kolaylaştırdı.

Karşı-devrimci ayaklanmanın ezilmesinden sonra Parti, yeniden, işçi sınıfının bağlaşıkları sorununa eğildi. Kimilerininin, MSİP'nin⁽⁴⁾ izlediği bağlaşıklık politikasının, yalnızca karşı-devrimin ezilmesinden sonra ortaya çıkmış, bütünüyle yeni bir fenomen olduğuna inanmanlarına karşın,

(3) V. I. Lenin, Bütün eserleri, c. 38, s. 194–195.

(4) Marksist-Leninist partisinin, 1956 sonlarından başlayarak kullandığı isim.

gerçekte bu politika, Lenin'in işçi sınıfının bağlaşıkları öğretisinin (ulusal koşullarda ve özgül bir tarihsel bağlam içinde) tutarlı bir şekilde uygulanmasının ve bizim 1945–1948 deneyimizin genişletilmesinin bir sonucuydu. Söylemek gereksizdir ki, bu politika, yalnızca toplumsal ve sınıfsal bir nitelik taşıyan değişikliklerden ötürü değil, o zamana değin savunulan hatalı görüşlerin yeniden gözden geçirilmesi bakımından da, bazı ciddi noktalarda önceki dönemin politikasından farklıydı. Yeni aşamada bağlaşıklıklar politikasını saptayan Parti, sınıfsal bağlaşıklıklar ile sınıf savaşı arasındaki ilişkilere Lenin'in diyalektik yaklaşımını yaratıcı bir şekilde uyguladı.

Bu durumda belirleyici önkoşul, Lenin'in proletarya diktatörlüğü ve sosyalist demokrasi öğretisinin uğradığı çarpıtmaları ortadan kaldırmaktı. Parti, sosyalist devlet iktidarı daha güçlü oldukça, sosyalist demokrasi daha gelişebilir ilkesine kendisini uydurdu. Proletarya diktatörlüğü konusundaki dogmatik görüşleri de, sağcı oportünist görüşleri de bir yana attı ve Lenin'in şu tezi üzerinde iş görmeye başladı: «proletarya diktatörlüğü yalnızca, sömürücülere karşı zor kullanılması değildir, hatta esas olarak, zor kullanılması bile değildir. Bu devrimci zor kullanmanın ekonomik temeli, bunun etkinliğinin ve başarısının güvencesi, proletaryanın, kapitalizme göre emeğin daha yüksek bir toplumsal örgütlenme biçimini temsil etmesi ve bunu yaratmasıdır . . . Toplumsal emeğin komünist örgütlenmesi (sosyalizm, bu yöndeki ilk adımdır) emekçi halkın kendisinin özgür ve bilinçli disiplinine dayanır ve zaman ilerledikçe de, daha fazla buna dayanacaktır . . .»

MSIP, sosyalizmin utkusundan sonra sınıf savaşımının kaçınılmaz bir şekilde daha yoğunlaşacağı fikrini de reddetti ve yönetsel yöntemleri başa koyan görüş ve uygulamalardan vazgeçti. İdeolojik ve politik çalışmayı, sosyalizm kuruculuğunda çok büyük önem taşıyan bir görev olarak betimledi. Bu nedenle, kitlelere sekterce bir inanç yoksunluğunun belirtisi olan, eski Parti önderliğinin «Bizle birlikte olmayan bize karşıdır» yolundaki belgisinin yerini, temelden farklı şu belgi aldı: «Bize karşı olmayan bizle birlikte dir.»

Artık Parti işçi sınıfının ve öteki emekçi halkın gereksinimlerini karşılamaya, maddi özendiriciliğe, politik eğitime ve inandırmaya daha çok önem veriyordu. Yeni olan şey; düşmanca, karşı-devrimci faaliyetlerden suçlu olan kişileri uzlaşmaz bir şekilde ve amansızca cezalandırmakla birlikte, Parti'nin ve devletin şimdi içtenlikle çalışan ve varolan sisteme bağlı olan bir zamanların sömürücüleri de içinde olmak üzere herkese, toplum yaşamına katılma olanağı vermesiydi. Parti ve devlet, orta köylüleri sosyalizm kuruculuğuna çekmek için yeni yöntemler kullandılar. Devlet çiftliklerinin ve üretim kooperatiflerinin örnek olma gücüne, on-

lara daha büyük maddi kolaylıklar ve tarımsal üretimde genel bir artış sağlayan önlemlere belirleyici önem verildi.

MSİP kişiye tapmaya son verdi, devrimci yasallığı ve Parti yaşamının Leninist normlarını canlandırdı, sağlıklı bir toplumsal ortam yarattı ve ülkenin gereksinimlerine uygun bir ekonomik politika hazırladı. Bunlar olmaksızın, Parti'nin işçi sınıfı arasındaki saygınlığını canlandırmak ya da işçilerin ve öteki çalışan sınıf ve tabakaların bağlaşıklığını güçlendirmek olanaksızdı. Bu temel üzerindedir ki, tarımda değişiklikler gerçekleştirildi ve sosyalizm kuruculuğunun canalıcı sorunları çözümlendi ve çözümleniyor.

MSİP, kendisi ile işçi sınıfı arasındaki ilişkilere Lenin'in öğretilerine uygun bir biçimde yaklaştı ve işçi sınıfının, onun Marksist-Leninist öncüsünün yönetici rolü ilkesini uyguladı. Parti, bu konularda, sekter ve sağ-sapmacı görüşlere karşı bir tutum aldı. Bir yandan, safçasına, Parti'nin yönetici rolünün, tüm yönetici orunları komünistlerle doldurmaktan ibaret sanan ve işçi sınıfının yönetici rolünü yönetici organlarda belirli sayıda işçiye sahip olmaya indirgeyenlere karşı savaştı. Öte yandan da, MSİP, Parti'nin yönetici rolünü reddeden ve çok – partili sistemin geri getirilmesini ⁽⁵⁾ – ve bu 1945'dekinden bütünüyle farklı bir temel üzerinde olacaktı – isteyen sağ sapmayı ortadan kaldırdı.

MSİP, daima, işçi sınıfının ve onun Marksist-Leninist öncüsünün yönetici rolünün, herşeyden önce, emekçi halkın temel çıkarlarını doğru bir biçimde dile getirmeye dayandığını savunmuştur. Bu yüzden biz, Parti'nin politikalarının yalnızca onun üyelerince değil, aynı zamanda partisiz işçilerce ve öteki sınıf ve tabakaların üyelerince de uygulanması gerektiğine iniyoruz. Partimiz, gerekli politik tabana uygun yeteneklere ve mesleki eğitime sahip olmaları koşuluyla, komünist olmayanların her göreve (elbette, Parti görevleri dışında) getirilebileceğini kabul etmektedir. Deneğim, bu yaklaşımın, emekçi halkın enerjisinin harekete geçirilmesine yardım ettiğini göstermiştir.

«İçten, ama politik bakımdan kararsız olan insanları düşman yapıp, düşman kişilerin sayısını artırmak gereksizdir», diyor Yanoş Kadar. «Gerçekte, edilgenleri (pasifleri), sosyalizmin ateşli savunucuları yapacak şekilde eğitmeli ve düşmanlara gelince, onlardan hâlâ saflarımıza kazanılabilecek olanları kazanmalıyız.» ⁽⁶⁾ Bu sözler, partimizin kitleler karşısındaki politikasının yeni ilkelerini yansıtmaktadır. Bu politikada önde gelen şey, halka inanç ve sosyalist erklere onlarla birlikte ilerleme isteğidir. Bununla birlikte, komünist partisinin, gelişmiş sosyalizm kuru-

⁽⁵⁾ G. Njmes bunu enine boyuna tartışıyor, bkz. «Macaristan'da İktidar Uğruna Sınıf Savaşımının Dersleri», BSP, Eylül 1976 – Red.

⁽⁶⁾ Yanos Kadar, Egyetertesben a neppel, Partelet, No. 8, 1961, s. 5.

culuğu aşamasında bile öncü olduğunu, işçi sınıfının en özverili ve en bilinçli bileşeni olduğunu iyi bilen MSİP, partinin üye sayısının aşırı büyümesini engelleyici adımlar atmıştır. Parti, çalışma yöntemlerini de gözden geçirdi. Bütün bunlar, devrimci güçlerin karşı-devrim karşısındaki tez etkusunda ve sosyalist kuruculuğu hızlandırmakta önemli bir rol oynadılar.

MSİP'in politikasının, sınıfsal bağlaşıklıklar ve sınıf savaşımı arasındaki ilişkilere Lenin'in diyalektik yaklaşımını kullanırken, daima yaratıcı olduğunu söylemiştik. Leninizm bize, bunların birbirini dışalamayıp, karşılıklı bağlantılı olduklarını öğretmektedir. Uygulamada bunun anlamı, başlıca konularda bağlaşıklarla işbirliğinin hiç de onların eleştirilemeyeceği demek olmadığıdır. Bu konuda kazanılan doğru bir görüş, anahtar iç ve dış politika sorunlarını işçi sınıfının yönetimini pekiştirmek, sosyalist kuruculuğu sürdürmek, yaşam düzeyini yükseltmek, barış için savaşmak ve ulusal bağımsızlığımızı savunmak yararına, proletarya enternasyonalizmini canlı tutmak, sosyalist ülkeler topluluğunu güçlendirmek, Sovyetler Birliği'yle dostluğu, özgürlük ve bağımsızlık yolunda savaşan halklarla kardeşçe dayanışmayı güçlendirmek yararına uygun çözmeye yardım eder.

Lenin'in sosyalizm kuruculuğu öğretisi, işçilerin, köylülerin ve öteki toplumsal tabakaların bağlaşıklığının, güncel toplumsal durumun suunduğu olanaklar bakımından çeşitli sınıf ve tabakaların temel çıkarlarını uyumlu bir şekilde kaynaştıran bir programa dayandırılması gerektiğini belirtmektedir. MSİP'nin tutumu da bu olmuştur ve bu, Parti'nin ekonomik politikasında, tarımın sosyalist dönüşümünde ve toplumsal ilişkileri yetkinleştirmeyi amaçlayan her önlemede ifadesini bulmaktadır.

Doğru olmasını işçi-köylü bağlaşıklığı açısından daima dirimsel gördüğümüz Parti'nin tarım politikası, bu bakımdan özel bir dikkate değer. Parti, kooperatif hareketini geliştirirken, birincil olarak, kolektifleştirmenin politik ve ekonomik koşullarını sağlamaya ve bu görevi, emekçi köylülüğün oluru ve gönüllü katılımı ilkesi üzerinde ve tüm öteki toplumsal sınıf ve tabakaların desteğiyle başarmaya çalışmıştır.

Esas olarak 1959–1962'de başarılı tarımın sosyalist doğrultudaki yeniden-örgütlenmesi sosyalizme temel hazırladı. Artık sosyalist kesim, ulusal gelirin yüzde 97'sini sağlıyordu; sosyalist işletmeler sanayi çıkıntısının değer bakımından yüzde 98'ini veriyor, tarımsal üretim kooperatifleri ve devlet çiftlikleri ülkenin ekili alanının yüzde 97'sini buluyorlardı. Sosyalist kesimin bütün çalışan nüfusun yüzde 96'sını çalıştırması (istihdam etmesi) ve üretim araçlarının yüzde 99'unu kullanması şimdi tarihsel önem taşıyan bir gerçektir.

Parti'nin bilimsel olarak temellendirilmiş politikası, tüm köylülerde ve kent küçük-burjuvazisinde, tüm temel toplumsal tabakalarda, onları işçi

sınıfının ardında birleştirerek sonuçlarını vermiştir. Ülkede oluşan derin değişiklikleri değerlendiren VIII. Parti Kongresi (1962), temellerimize dayanarak, bir sonraki, aynı ölçüde önemli göreve, sosyalist bir toplum kuruculuğu görevine geçebileceğimizi karara bağladı.

İşçi-köylü bağlaşıklığını güçlendirirken Parti, aydınlarla ve kent küçük-burjuvazisiyle doğru ilişkilerin kurulması için de çok şeyler yaptı. Parti, aydınlar üzerindeki etkisinin, Parti'nin işçilerle, köylülerle ve öteki emekçi insanlarla ne ölçüde sağlam bağlandığına bağlı olduğunu daima savunmuştur.

Karşı-devrimin yenilgisinin ardından MSİP'in kültür ve aydınlar karşı-sındaki politikası, karşı-devrimci ve revizyonist görüşleri ortadan kaldırarak ve burjuva ideolojisiyle savaşarak, ilkeli bir temel üzerinde bu kesimin çoğunluğunun desteğini kazanmayı amaçlıyordu. Parti bilim, kültür ve eğitimdeki anahtar konularını güçlendirmeye çalıştı. Bu alanda yeterli bir hükümet ve parti önderliği sağlamanın çok önemli bir aracı, Parti'nin belirttiği gibi, ilkeli Marksist eleştiriyi geliştirmenin yanı sıra, kültürel ilerlemenin başlıca doğrultularını betimlemek ve bu ilerlemenin temel sorunlarında belirgin bir tutum almaktır. Parti, işçi ve köylü kökenli genç aydınların Marksist-Leninist dünya görüşünü geliştirmek ve güçlendirmek için artık daha fazla çalışıyor ve mesleki eğitim alırlarken bunlara mali destek sağlıyordu. Yaratıcı çalışma için gerekli özgürlüğü güvence altına alma açısından yapabileceği herşeyi daima yapmıştır. Parti, yaratıcı işçilerin derneklerinin ve öteki örgütlerin çabasını sosyalist kuruculuğun bağlamına uydurmak ve bunun, sözkonusu kamu faaliyetinin niteliğine uygun düşen örgütsel biçimler içinde yer almasını sağlamak gerektiğini gözönüne almaktadır. Ancak biz, sosyalizmin çıkarlarını, sözgelimi, toplumsal bilinç üzerinde yozlaştırıcı bir etki yapan çalışmalar yayınlayarak ya da başka düşmanca eylemlerle ayaklar altına alanları alkışlamak olanağını daima reddetmişizdir.

Aydınlar arasındaki pekişme süreci, herşeyden önce, Parti saflarının güçlenmesinden, işçi sınıfının Parti'nin ardında birleşmesinden ve emekçi köylülüğün desteğinden kazançlı çıkmıştır. Parti'nin doğru, esnek politikası da önemli bir etmendi. Ayaklanmanın bastırılmasından sonraki ilk günlerden başlayarak MSİP, bazı aydınların 1956'da olumsuz bir rol oynamış olmalarına karşın, Parti'nin, bütün bu toplumsal tabakayı hiç de karşı-devrimci görmediğini uygulamıştır. Parti'nin bu tutumunun niçin önem taşıdığı ortadadır. Kimilerinin, mantıksız bir şekilde, bütün aydınların «deliğe tıklması» gerektiğini söyledikleri bir zamanda, Parti, aydınlara karşı değil, onlardan kimilerinin dile getirdiği gerici görüşlere karşı bir kampanya açtı.

Macaristan deneyimi, yalnızca işçi sınıfının önderliği altında aydınların

kendi ilerici rollerini oynayabileceklerinin bir başka kanıtıdır. Onların işçi sınıfıyla bağlarının güçlendirilmesinin önemi de buradadır. Parti, bu görevi yerine getirirken, iki cephede savaş verdi. Birincisi, bu sırada kimi aydınlar arasında geçerli olan yanlış anlayışları bir yana attı, «üçüncü bir yol» fikrine ve kozmopolitçiliğe olduğu kadar, burjuva ideolojisinin, özellikle de milliyetçiliğin kalıntılarına karşı da savaştı. İkincisi, ülkemizde Marksizm, burjuva ideolojisini yenmemiz gerekiyorsa, dogmatik engellerden kurtarılmalıydı.

Lenin şöyle yazar: «proletarya, yalnızca kendi arasından aydınlar çıkarmakla kalmaz, aynı zamanda, kendi saflarına çeşitli eğitilmiş insanlar arasından destekçiler de alır.» (7) MSİP, iyi düşünülmüş bir politikayı sabırla izleyerek ve komünist aydınların desteğini alarak, sallantılı aydınların çoğunluğunu görece yakın bir tarihte kazanmayı başardı ve bundan sonra, bunlar arasındaki karşı-devrimci unsurları yalıtılmak daha kolay oldu.

Kurtuluş ile sosyalizmin temellerinin kurulması arasında geçen dönemde derin sosyal süreçler oluştu. Birincisi, üretici güçler niteliksel bakımdan yeni bir düzeye ulaştılar, sanayileşme özellikle yüksek bir büyüme temposu gösterdi. İkincisi, üretim ilişkileri ve tüm öteki toplumsal ilişkiler sosyalist ilkeler üzerinde dönüşüme uğradı. Karşılıklı bağlantılı olan bu süreçler, toplumun sınıfsal bileşimini esaslı bir biçimde değiştirdi. 1949–1963 arasındaki gelişimin başlıca sonuçları aşağıdadır.

Ücretlilerin ve aylıklıların oranı, 1949'da nüfusun yüzde 46'sı iken, 1963'de yüzde 70'i buldu. Üç-yıllık plan (1958–1960) yürütülürken, yaklaşık bir milyon köylü üretim kooperatiflerine girdi. 1949'da nüfusun yüzde 42'sini bulan küçük tarım üreticilerinin sayısı, 1963'de yüzde 2'ye düştü. Tarımın sosyalist yeniden-örgütlenmesi sonucunda, köylüler, mülkiyet ilişkileri bakımından gerçekten türdeş bir sınıf durumuna geldiler. Ve kooperatif köylüsünün sınıfsal tutumunun, bireysel köylünün sınıfsal tutumundan temelli farklı olduğu da apaçıktır. Kent ve kırsal, benzer şekilde, sosyalist doğrultuda gelişmeye başladı, bir köylü sosyalist sınıfının oluşumu önemli ölçüde hızlandırıldı.

Bu büyük değişiklikler sonucunda, sosyalist ekonominin daha da pekiştirilmesi, nüfusun ezici çoğunluğunun gençliğinin dolaysız temeli durumuna geldi; bundan böyle, tüm sınıflar ve toplumsal tabakaların çoğu, temel çıkarlarını ülkenin sosyalist ilerlemesine bağladılar.

Demek ki, sosyalizmin temellerini atma süreciyle toplumun toplumsal bileşimindeki derin değişiklik atbaşı gidiyordu. Böylelikle, partimizin bağlaşıklar politikası da yeni bir aşamaya, sosyalist ulusal birliği daha da

(7) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 6, s. 389.

derinleştirme aşamasına girdi. Bugün bu politikanın özü, toplumumuzun tüm sınıf ve tabakalarının birliğinin öncekinden daha da yüksek bir ereğe, yani, gelişmiş bir sosyalist toplum kurmak ereğine hizmet etmesidir.

Sonuçtaki gelişim ereklerine ulaşma bakımından çıkar birliğinin işçi sınıfı iktidarını sağlamlaştırmakta itici bir güç ve bir etmen durumuna gelmiş olması, Parti'nin özenli çalışmasının bir sonucudur. MSİP, çeşitli sosyal tabakaların yukarda anılan ortak erekleri gözden uzak tutmamasını sağlamaya çabalarken, hem bu tabakaların yeni sisteme bağlı tutumunu, hem de ülkenin karşısında duran görevlerin yerine getirilmesinde onların bilinçli, etkin katılımını güvencelemeye olanak verecek yöntemler araştırmaktan asla geri kalmadı.

İdeolojik çalışmanın rolü bu aşamada özellikle önemlidir. Bir bütün olarak toplumsal ilişkilerde derin değişiklikler yer alırken, toplumsal bilinç yapısı daha çok karmaşık bir duruma geliyor. Bizim şimdiden planladığımız herşeyi her toplumsal grup bütünüyle onaylamıyor. Örneğin, sosyalist ulusal birliğin kimi ölçütleri şu ya da bu grup yahut birey tarafından değerlendirilip onaylanırken, diğerlerince onaylanmıyor. Barış ve ulusal bağımsızlık fikirlerini genellikle destekleyenler, bunları uygulamaya sokma açısından gerekli görevleri her zaman yerinde bulmuyorlar. Toplumumuzun çoğu üyeleri sosyalizm kuruculuğunu sürdürmeyi istiyor, ama kimi gruplar, karşımıza çıkan şu ya da bu görevi, yahut bunun yerine getirilmesi için belirli önlemlerin kullanılmasını reddediyorlar. Bir başka örnek verilecek olursa; halkımız Parti'nin uluslararası faaliyetlerini yürekten destekliyor, ancak şimdiki uluslararası olayların etkisiyle, dünya emperyalizminin rolü konusunda her zaman için açık bir fikre sahip olmayan ya da barış içinde yanyana yaşama politikasını bütünüyle değerlendiremeyen kimileri de vardır.

Bütün bunlar, ideolojik çalışmayı yetkinleştirmeyi, sosyalist demokrasiyi geliştirmeyi ve kitleleri, her zamankinden de büyük ölçüde toplumun yaşamına çekmeyi zorunlu kılıyor. Yurtsever Halk Cephesi (1954'den bu yana MUBC'nin ardılına böyle denilmektedir) bu görevlerin başarılmasında önemli bir etmendirdir. Hangi sınıfa, partiye ya da dine bağlı olursa olsun, sosyalist davayı destekleyen, Parti'nin yolgösterici rolünü ve onun proletarya enternasyonalizmi politikasını kabul eden güçler, Parti'nin önderliği altında bu Cephe'de birleşiyor ve çalışıyorlar. Başka bir deyişle, bu Cephe MSİP'nin çizdiği sosyalist ulusal birlik politikasını uygulamak için elverişli bir örgütsel biçimdir ve bu yolda geniş bir alan sağlamaktadır.

Deneyimimizin gösterdiği gibi, gelişmiş bir sosyalist toplum kurmak tüm Macarların etkin katılımını gerektirmektedir. IX. Parti Kongresi'nin (1975) belirttiği gibi, sınıfların ve tabakaların çıkarları birbirlerine daha da yakınlaşırken, «işçi sınıfının, kooperatif köylülüğünün, aydınların ve ülkenin

öteki emekçi tabakalarının bağlaşması ve toplumumuzun moral ve politik birliği daha da güçleniyor. Parti'nin koyduğu erekleri onayladığını, dünya görüşü bakımından farklı kişileri, komünistleri ve komünist olmayanları birbirlerine yakınlaştıran pratik kazanımlarla ortaya koyan halkımız, gelişmiş bir sosyalist toplum kuruyor. Bu süreçlerin sonucunda, sınıfsal ayrımların tam ve kesin olarak ortadan kalkması için koşulların yavaş yavaş olgunlaşacağı bir düzeye ulaşacağız.»

Partimizin şimdiki politikasının ve günlük çalışmasının tüm toplumsal sınıf ve grupların desteğini almasının anlamı, işçi sınıfının çıkar ve amaçlarının bir bütün olarak toplumun çıkarlarıyla uyduğu ve Parti'nin bütün politikasının, gelişmiş sosyalizm kuruculuğu süreci sürüp giderken, tüm emekçi halkın ortak çabasının temeli durumuna geldiğidir.

Faşizme karşı tek alternatif

Jose Soares

Brezilya Komünist Partisi MK Yürütme
Kurulu aday üyesi

Brezilya halkının 14 yıldır yaşamını sürdürdüğü koşulların incelenmesi, geniş yığınların kurtuluş savaşındaki girişimlerinin olabildiğine gelişmesine ve ulusal ekonominin halkın çıkarlarıyla ve ulusal bağımsızlığın savunulmasıyla uyumlu bir şekilde kalkınmasına yolaçabilecek geniş bir demokrasi uğrunda savaş yürütülmeden, ulusal kurtuluşa ulaşamayacağı gerçeğini doğruluyor.

Öte yandan bu inceleme şunu gösteriyor: gericilik, ülkenin ekonomik bağımlılığını, ancak yığınların savaşını önleyecek en kaba şiddet yoluyla sürdürebilmektedir.

Askeri diktatörlük daha başlangıçta olağanüstü duruma bu yüzden başvurma gereğini duydu. Brezilya'da bağımlı tekeller devlet kapitalizminin oluşması sürecini kolaylaştırmaya ve onun, ekonomik kalkınmayı hızlandırma, sermayenin ve ihracata yönelik üretimin geniş ölçüde yoğunlaşmasını sağlama planının gerçekleşmesine, enflasyona karşı savaş bahanesiyle emekçilerin ücretlerini dondurmaya ve nihayet saldırı ve yayılma niyetlerini gerçekleştirmeye yöneliktir. Darbenin (1) hemen ertesi günü iktidarı ele geçirmiş olan subaylar «Anayasayı, Kongreyi ve Adaleti koruma» bayrağını ayak altına aldılar ve bütün ülkede azgın bir terör uyguladılar. Ama bunlar halkın direnişi ve iktidar uğrunda azgınca bir savaş biçimi alan iç çelişkilerin yıpratıcı etkisi karşısında faşizme geçmeden önce, uzun süre, Anayasa'dan ve yasal devlet belgelerinden de faydalanarak hücum etme ve geri çekilme manevralarına başvurmak zorunda kaldılar. Bununla beraber tuttıkları yolda güçlü bir direnişle karşılaştıkları için, bu güçler bugüne kadar faşizmi yaşallaştırmayı başaramadılar. Kaba bir diktatörlükle, bir demokrasi görüntüsünü bir arada kullanma zorunda kaldılar. Nitekim 1967'de, Kurucu Meclis tarafından kabul edilen 1946 Anayasasını ortadan kaldırmadan önce bazı hakları garanti etmek zorunda kalan bir Anayasa çıkarmak zorunluluğunu duydular. 1969'da yeni Anayasa'nın yerini alan ve diktatöre sınırsız yetki vererek Kongrenin ve yargı organlarının rolünü sıfıra indiren 5 numaralı Devlet Belge'sinin kabulünden sonra da aynı şey oldu.

(1) 1964 Nisan'ında halk hareketinin büyümesinden korkan sağcı subaylar, emperyalist çevrelerin desteğine dayanarak J. Goulart'ın burjuva-demokratik hükümetini bir darbeyle devirdiler.

Böylesi güçlü iktidar araçlarını ele geçiren diktatörlük, 1968'den 1974'e kadar, yıllık kalkınma oranı % 11 olan ekonomik gelişme planları dayatma olasılığını buldu. Dünya piyasasında konjonktürün Brezilya için olağanüstü elverişli olması bu amacı erişilir gösteriyordu. Bunun yanı sıra Brezilya'nın geleneksel ihraç malları fiyatlarının yüksek olması ticarete geniş olanaklar sağladı. Tekellere verilen önemli ödünler sonucunda ülkeye, kredi ve yatırımlar biçiminde, sermaye akını için iyi koşullar yaratıldı. Üstelik, elverişli fiyatlarla büyük miktarda petrol satın alınması mümkün oluyordu. Fakat planlardaki göstergelerin sağlanması, memlekette de buna elverişli koşulların yaratılmasını, yani emekçilerin amansızca sömürülmesi, reel ücretlerin sistemli olarak dondurulması ve üretim tempolarının yoğunlaştırılması yoluyla düşürülmesini gerektiriyordu. Böylelikle yüksek kalkınma tempolarına ulaşıldı ve bu büyüme «Brezilya'nın ekonomik mucizesi» olarak adlandırıldı. Amerikanın eski cumhurbaşkanlarından Richard Nixon ise bunu tüm Latin Amerika için bir gelişme örneği olarak tanıtmaya kalkıştı.

Kapitalizmin modern teknolojiye dayanan böyle bir hızlı gelişmesinin mali ve ekonomik yönelişi, iç pazarı da geniş ölçüde geliştirmeyi gerektiriyordu. Bu amaçla derin yapısal değişimlere girişmek zorunluluğu da vardı. Ama, darbe tam da acil bir zorunluk olan reformları engellemek için yapıldı. Hükümetteki teknokratlar bu nedenle ulusal çıkarlar değil, büyük uluslararası tekellerin menfaatleri, yani ihracata yönelik üretim açısından hareket ediyordu. Başka bir deyişle bugünkü endüstriyel kompleks, memleketin uluslararası tekellerle bağımlılığının artması pahasına sağlanmıştı. Bu nedenle «model»in kısa veya uzun vadede çökeceğini kestirmek güç değildi.

1974 yılında iktidarı, öteki diktatör, general Ernesto Geisel ele geçirdi. Bunun hükümetinde, daha önceki Cumhurbaşkanının kabinesindeki planlama bakanıyla, onun maiyetinde bulunan ve Uluslararası Para Fonuna sınıksız bağlı olan ekonomi uzmanları dahil, birçok teknokratlar yer almıştı. Geisel'in Planlama Bakanlığına dokunmaması tersine uygulamaların gerektirdiği tamamlamaları yaparak bu Bakanlığın eski yolda yürümesini sağlamış olması rastgele değildir.

İkinci deneme olmak üzere yeni bir ulusal kalkınma planı hazırlandı. Bunun görevi yeni hükümeti, özellikle dış pazarlara ve donatım mallarıyla hammadde ithaline yönelik bulunan daha önceki hükümetten miras kalan güçlüklerle meydana gelen çıkmazdan kurtarmaktı. Büyük ölçüleri bulan dış borçların amortismanı zorunluğu gözönünde bulundurularak, yeni planda başlıca amaç olarak dış pazarı ikinci planda bıramakla iç pazarı geliştirme öngörülmüştü.

Ama iç pazara verilen olağanüstü önem böyle bir amaca ulaşmanın başlıca koşulu olan derin sosyal ve ekonomik değişimleri kapsamıyordu.

Herşeyden önce ücretleri dondurma politikasının son bulması, küçük toprak ağalığı dahil büyük toprak mülkiyetini ve yarı-feodal düzenin tüm kalıntılarını ortadan kaldıracak köklü bir toprak reformu gerekiyordu. Oysa bu önlemlerin gerçekleştirilmesi, aynı zamanda büyük tekellerin, özellikle Amerikan tekellerinin eline geçen büyük toprak parçalarının yeniden ulusal servete katılmasını sağlayabilirdi. Bu önlemler büyük toprak mülkiyetinin yoğunlaşması gibi yıllardır uygulanmakta olan uğursuz politikaya son verebilirdi. Bu önlemlerin gerçekleşmesi büyük emperyalist tekellerin çıkarları doğrultusundaki politika için öldürücü olabilir, iktidarı ele geçiren «goriller»in izledikleri amaçlardan vazgeçmelerini sağlayabilirdi.

Yeni planın tutarsızlığı apaçık ortadaydı. Bu iddialı planda üç doğrultu görülüyordu: İthalatın kısıtlanması, iç pazarın «yığınsal tüketim» boyutuna ulaşacak biçimde geliştirilmesi ve iç pazarın gelişmesini destekliyecek bir ihracat politikası uygulanması. Oysa sözümona ithalatı kısıtlama politikası, ithal edilen sermaye ve hammaddelerin önemli bir kısmını da kapsadığı için, büyük yabancı tekellerin çıkarlarına dokunuyordu.

Eninde sonunda diktatörlüğün tam bir bozguna uğraması rejim için çok ağır sonuçlar verdi. Bu bozgun ülkede yaşamın bütün alanlarını etkileyen derin bir ekonomik, mali ve sosyal bunalımın sürüp gittiğini açıkça ortaya koydu. Bunalımın etkileri kendisini politika alanında göstermekte de gecikmedi. Halk yığınlarının memnuniyetsizliği öyle ölçüler aldı ki, 1974 genel seçimlerinde hükümet, diktatörlüğün kuruluşundan bu yana en büyük başarısızlığa uğradı. Bu seçimler Brezilya halkının artan politik olgunluğunu gösterdi. Endüstri çevrelerinin büyük bir kısmı dahil proletarya, üniversite öğrencileri, aydınlar, katolik kilisesi gibi ülkedeki başlıca güçler, oylarını rejime karşı geniş bir muhalefet cephesi olma yolunda bulunan ve memleketin neredeyse tek legal muhalefet partisi olan Brezilya Demokratik Hareketi adlı politik örgüte verdiler.

Geniş halk yığınlarının ulusun yüksek menfaatlerine aykırı olan politikayı mahkûm etmeleri üzerine diktatörlüğün baskı güçleri tüm ülkede 1964'ten beri eşi görülmemiş azgınlıkta bir teröre giriştiler. En büyük darbe Komünist Partisi'ne onun Merkez Komitesine indirildi. Ama diktatörlük yine de gerilemek ve bozguna uğradığını kabullenmek zorunda kaldı: 1975 yılı sonunda hükümet mali ve ekonomik planları gözden geçirmeyi kabul etti. Olaylar onu 180 derecelik bir dönüş yapmaya zorladı. Mali ve ekonomik politikada değişiklikler yapılırken uzmanlar ekonominin «yavaşlatılması» adı verilen konu üzerinde titizlikle durarak, daha mütevazı bir yıllık kalkınma hızı göstergesi olan % 5 oranını kabul ettiler. Bu değişiklikler, başlıca amaç olarak iç piyasayı geliştirmeyi öngören politikadan uzaklaştırılmasını da sağladı. Dış pazar sorunu yeniden yaşamsal bir önem kazandı.

Dış borçları ödemesi şart olan hükümet tekrar yeni krediler araştırmak zorunda kaldı. Bu da bugün 30 milyar doları bulan borçların artmasına yolaçtı. Bu politika aynı zamanda enflasyon oranının % 50'ye ulaşmasına, dolayısıyla hayat pahalılığının artmasına yolaçtı. Proletarya bu duruma hükümet üzerinde yeniden ve daha güçlü bir biçimde baskıda bulunmakla karşılık verdi, hükümeti «anti-enflasyonist» politikasını yumuşatma yönünde önlemler almaya, ücretlere belirli ölçüde zam yapmaya zorladı.

Hükümetçe alınan yeni önlemlerin başarısızlığı, ekonomik ve sosyal bunalımları daha da ağırlaştırdı. Politik bunalımın artan belirtileri, diktatörlüğün daha da yalıtılmasına yolaçtı. Baskının geniş ölçüler almasına ve muhalefetin faaliyetlerinin kısıtlanmasına karşın, Brezilya Demokratik Hareketi 1976'da yapılan belediye seçimlerinde, başta memleketin en önemli üç eyaleti olmak üzere, hemen hemen bütün büyük endüstri merkezlerinde hükümetin adaylarını yenilgiye uğrattı. 1976 yılının sonlarında binden fazla aydın, hükümete gönderilen bir bildiriyle bütün düzeylerde uygulanan sansürü protesto ettiler. 1977 başlarında ise piskoposların Ulusal Konferansı'nca hazırlanan yeni bir belge yayımlandı. Bu belgede devlet sorunu ele alınıyor ve ülkedeki faşist rejim açıkça eleştiriliyordu.

Bütün bunlar, muhalefet güçlerini parçalamayı ve 1978 genel seçimlerinde daha büyük bir yenilgiyi önleyecek gerici önlemleri kongreye onaylatmayı deneyen hükümetin endişelerini daha da artırıyor.

Diktatörlüğün bu manevralarıyla ilgili olarak Brezilya Komünist Partisi MK'nin, bu yılın Mart ayında yapılan plenumunda ülkenin hiç de küçümsemeyecek ağır bir durum içine düştüğü sonucuna varıldı. Plenumda belirtildiği gibi, faşist rejimin memlekete dayattığı ekonomik ve sosyal politikanın açık başarısızlık belirtileri, ulusal yaşamın tüm alanlarında artıyor. Diktatörlükte çatlaklar belirmeye başlamış, rejim bu yüzden daha da zayıflamış, ama aynı zamanda daha tehlikeli olmuştur. Hükümetin aldığı önlemlere güvenmeyen, onun enflasyonu, artan borçlanmaları, pahalılığı, yolsuzlukları ve halkın ezici çoğunluğunun yaşam koşullarını ağırlaştıran diğer sorunları ortadan kaldırayabileceğine inananların sayısı arttığını gösteren birçok olgular ortadadır.

Rejimin zayıfladığını ortaya koyan ilk işaretlerin açığa çıkması, diktatörlüğün çökmek üzere olduğu anlamına gelmez. O hâlâ son derece şiddetli olabilecek karşı taarruza geçebilmek için yeterli güce sahiptir. «Geniş yığınların memnuniyetsizliğinin giderek artması faşizme karşı ulusal muhalefet hareketinin gelişmesi ve rejimin politik temelini durmadan darlaştırması, memlekette politik bunalıma doğru gelişen bir durum yaratmaktadır... Bu nedenle, bunalımdan çıkış, muhalefet güçlerinin amaçları

olabilecek doğrultuda yani Brezilya'da demokratik bir rejim kurmada kararlı bir ortak politika gütmelerini gerektirmektedir.» (2)

Ülkede 1964 yılından beri uygulanan sıkıyönetim, yapısal bunalımın doruğunda tüm çelişkileri içermektedir.

Daha sonra gelişen olaylar Brezilya Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin vardığı sonuçları doğrulamış oldu. Hükümet, Kongrenin, yargı organlarına karşı alınan bir sıra gerici onlemi, bizzat Kongrenin yetkilerini kısıtma önerisini ve 1978 seçimlerinin niteliğini değiştirme yönündeki denemeleri onaylamayı reddetmesi üzerine, bu yılın Nisan ayı başlarında Kongreyi dağıttı ve 5 numaralı Devlet Belgesi'ne dayanan buyrultu-yasalarla adalet organlarında reform yapılmasını, eyalet valilerinin ve senato üyelerinden üçte birinin dolaylı olarak seçilmesini ve benzeri tedbirleri dayattı.

Bunların uygulamaya konması bu yılın Mayıs ayı başlarında işçilerin ve üniversite öğrencilerinin gösteriler yapmasına neden oldu. Bu da, Sao Paulo Üniversitesinde başlayarak bütün ülkeye yayılan güçlü bir savaş dalgasını harekete getirdi. Brezilya'nın başlıca kentlerinin caddeleri büyük öğrenci gösterilerine sahne oldu. Profesörler, aydın temsilcileri, gazeteciler, hukukçular, avukatlar öğrencilerin isteklerini desteklemek için harekete geçtiler.

Bugün memleket kamuoyunun gitgide daha geniş çevreleri demokrasiye kavuşma ve hukuk devleti kurma emellerini paylaşıyorlar. Öğrenciler, profesörler, aydın temsilcileri, avukat örgütleri, memurları ve sanayicileri temsil eden kurum ve federasyonlar, kilise temsilcileri, her iki partinin de Kongredeki üyeleri, Anayasal düzenden yana olan tutumlarını belirttiler. Bütün güçlülere rağmen yıllık toplantılarını yapabilen bilim işçileri de, demokrasinin savunulması ve bir hukuk devleti kurulmasından yana olduklarını açıkladılar. Ordunun bazı temsilcileri bile «değişiklikler zamanı gelmiştir» diye demeçler verdiler. Demokratik güçlerin birbirine yaklaşması sürecinin ortak amaçları 5 numaralı Devlet Belgesinin ve tüm olağanüstü yasaların yürürlükten kaldırılması, demokratik özgürlüklerin sağlanması, politik tutukluların serbest bırakılması ve genel af ilan edilmesidir.

Brezilyalı komünistler ülkede demokrasinin kurulmasından yana olan tüm eğilimlerin birleştirilmesi için savaşıyorlar. Komünist Partisi'nin ulusa çağrısında belirttiği gibi «rejimin bunalımı, muhalefet güçlerinin birbirine gitgide daha çok yaklaşması ve bir demokratik alternatiften yana isteklerin artması koşulları içinde gelişmektedir.» (3)

Hükümetin ufak tefek tavizler karşılığında muhalefeti parçalama ma-

(2) «Voz operaria», abril de 1977.

(3) «Voz operaria», abril de 1977.

nevraları dolayısıyla BKP, bunalımın ancak Anayasa'ya cumhurbaşkanlığı seçimiyle ilgili bir Devlet Belgesi'nin, ya da değişikliğin eklenmesiyle giderilemeyeceğini açıkladı. Bunalıma ancak muhalefetin tümü için ortak olan bir sorunun, Brezilya'da demokratik bir yönetim kurulması sorununun çözümüne elverişli, kararlı ve uyumlu bir politika sayesinde son verilebilir. Brezilya Komünist Partisi'nin çağrısında: «Biz halkın ezici çoğunluğunun başlıca umutlarına cevap veren demokratik bir yol tutulmasını öğütüyoruz» ⁽⁴⁾ denilmektedir.

⁽⁴⁾ «Voz operaria», abril de 1977.

Filipinlerdeki durumda yenilikler

Jose Lava

Filipinler Komünist Partisi MK üyesi

Filipinler'de şimdiki hükümetin kuruluşundan bu yana geçen beş yıl içinde, memleket politikasında önemli değişiklikler oldu. Bugünkü yeni durumu solcu, ya da ilerici olarak nitelemek için henüz vakit erkense de, bu dönemi ulusal tarihin genel çerçevesi içinde değerlendirirsek önemli bir adımın atılmış olduğunu kesinlikle görürüz. Bunu Amerika Birleşik Devletleri'nin politikasının körü körüne izlenmesinden vazgeçilmesi, gelişmekte olan devletler ve bloksuzlar hareketiyle daha sıkı bağlar kurulmasına gidilmesi, sosyalist ülkelerle diplomatik ilişkiler kurulması, bazı ekonomik, sosyal ve politik reformlar yapılması doğrulamaktadır.

Burjuva parlamentosunun yerini alan sıkıyönetimin ilânı ile (1972), büyük toprak sahibi feodallerin ve kompradorların egemenliği altındaki devlet yapısı, bugünkü konumları emperyalizm yanlıları ile anti-emperyalist güçler arasındaki ilişkileri belirleyen reformist ulusal burjuvaziden yana değişikliklere uğradı. Yönetici sınıfın oluşturduğu blokta, toprak reformunun zorunluğunu anlamış olan ve ekonomilerini kapitalist temellere göre ayarlayan toprak sahipleri, yabancı (özellikle Amerikan ve Japon) sermayeye yönelen büyük burjuva ve kompradorlar, sosyalist ülkelerle ticari ve diğer bağları isteyen çevreler ve nihayet bağımsız bir gelişmeden yana, yabancı sermayeyle işbirliği yapan veya yapmayan ulusal burjuvazi ve küçük burjuvazi yer almaktadır. Görüldüğü gibi bu bloka emperyalizmden yana tutuculardan, anti-emperyalist eğilimli milliyetçilere ve demokrat devrimcilere kadar çeşit çeşit politik güçler katılmaktadır. Geçen beş yıl içinde reformist burjuva çevreleri gitgide daha ağır basmış ve bunun hükümet politikasına etkisi büyük olmuştur.

Aşağıda sayılacak olan birçok değişiklikler çoktan gündemdeydi. Filipinlerde Komünist Partisi'nin yönetimindeki silahlı devrim savaşımının niçin uzun sürdüğü, niçin ağır olduğu, Komünist Partisinin hükümetle (1974 sonunda) kendisinin ve kendine bağlı örgütlerinin legale çıkmasını sağlayan anlaşmaya niçin gittiği bununla izah edilir.

Burjuva parlamentosunun, sömürü düzeninden miras kalan çetin sorunları çözmek uğrunda girişimlerinin iflasını vurgulayan sıkıyönetim ilanından sonra «yeni toplum» belgisini ortaya atan cumhurbaşkanı Marcos, ulusal çapta bir toprak reformu yapılacağını açıkladı. Yarıcılık sistemi ortadan kaldırıldığı için, çiftçiler, vaktiyle toprak sahiplerine vermek zorunda kaldıkları ürünün değerinden daha az olan icar bedelini ödeyerek

elde ettikleri ürüne tamamiyle sahip olmaktadırlar. Hükümet büyük pirinç tarlalarını (1) ve mısır plantasyonlarını kamulaştırarak bu toprakları işlemede olanlara paylaştırdı. (2)

Bu tedbirler, sıkıyönetimden bir yıl önce kabul edilen ve yarıcılığın kısmen kaldırılmasını ve bunun yerine aynı olarak ödenen bir icar konmasını, feodal büyük toprak mülkiyetinin kamulaştırılmasını, hazine topraklarının dağıtılmasını, topraksız köylülerin iskan edilmesini öngören yasaların bir uzantısıydı. Bunların amacı, tarıma, kooperatifçiliği veya çiftçinin kendi topraklarında meydana getirdiği kişisel işletme ekonomisini aşmaktı. Böylelikle tarım işletmelerinin (verimli aile işletmeleri temeli üzerinde) geliştirilmesi ve büyük toprak sahiplerinin sermayelerinin endüstri alanına kaydırılması isteniyordu. Yasalarda, aynı zamanda, tarım işçilerine endüstride çalışan işçilerin haklarına benzer haklar sağlama öngörülmüyordu.

Hükümet tarımın gelişmesi için krediler ayırmakta, tarım uzmanlarının ihtisasını yükseltmeye önem vermekte, sulama sistemini genişletmeye ve tarıma gerekli olan maddeleri daha ucuz fiyatla sağlamaya çalışmaktadır. Bu önlemler tarımda verimin (bazı hallerde önemli ölçüde) artmasına olanak sağlamıştır. Bu süreç enflasyon ve yetersiz fiyat kontrolü yüzünden zaafa uğramasaydı, köylülerin geliri daha büyük ölçüde artabilirdi. Söz konusu reform köylü yığınlarının ve komünistlerin yıllar boyu sürdürdükleri savaşın sonucudur. Bu savaş olmasaydı, yetkililerin tarım alanında uygulanan, açıktan açığa feodalizme yararlı, politikayı gerçekçi bir açıdan gözden geçirmelerini sağlamak, programatik tedbirler almaya zorlamak olanaksızdı. Oysa politik istikrar köy emekçilerinin yaşam ve çalışma koşullarını iyileştirmeye bağlıydı.

Öte yandan, yapılan reformun kendine özgü bazı nitelikleri, burjuva karakteri taşımasından ileri gelmektedir. Bunun avantajlarından pirinç ve mısır yetiştirilen bölgelerin köylüleri faydalandı. Başka ürünler yetiştirenlerin de bu değişimlerin sonuçlarından ve kooperatifçiliğin avantajlarından yararlanabilmesi, şimdiye kadar reformdan faydalanmış olanların da ek olanaklar elde edebilmesi için daha bir hayli enerji ve güç harcan-

(1) Bu tarlalar genellikle japon işgali sırasında ve 40 yılları sonunda ve 50 yıllarında silahlı savaşın başlıca gücü olan, komünistlerin yönetimindeki köylü hareketinin uzun yıllar sürdürdüğü Merkez Luson bölgesindedir.

(2) Köylüler toprak aldıktan sonra (5 hektar sulanmayan arazi, 3 hektar sulanan arazi) kooperatife girmek ve değerini 15 yılda eşit bölümler halinde ödemeler zorundadırlar. Bu ödemelerin tümü son 5 yılda köylülerin toprak ağasına ödemek zorunda kaldığı değere yakındır. Toprak ağaları da şimdi kendileri işlemek koşuluyla 7 hektar toprağa sahiptirler.

ması gereklidir. Burada sözkonusu olanlar, topraksız veya az topraklı köylüler, balıkçılık veya zanaatlar alanındaki işçiler ve çok az gelirli diğer emekçilerdir. (3)

Tarımın, yeni-sömürgeçilik tipinden sanayileşmenin vazgeçilmez koşulu olan kapitalist yolda gelişmesine katkıda bulunan tarım reformunun dolaysız etkisi büyük toprak sahiplerinin güçlerini ve etkilerini zayıflatmak olmuştur. Bu da, değişimlerin uygulanmasını baltalayan ve hükümete, FKP tarafından yönetilen köylü ve tarım işçileri hareketine karşı düşmanlığı son haddine çıkararak feodaller sınıfını çılına çevirdi. Bu çevrelerin baltalamalarına son vermek için daha yapılacak çok iş vardır.

Bugün Filipinler'de yürütülmekte olan savaşın diğer bir görünümünü endüstrileşme yolunun seçilişi oluşturmaktadır. Büyük yabancı şirketlerin egemenliği dolayısıyla ekonomi yeni-sömürgeçilik doğrultusunda gelişmektedir. Fakat iktidardaki ulusal burjuvazi bu duruma son verme niyetini ciddiyetle belirtmekte ve bağımsız bir yöneliş için çabalar harcamaktadır. Hükümet yabancı tekelleri kapitalizme (özellikle Japon ve Amerikan) karşı tutumunu değiştirmek zorundadır, çünkü Filipinlerde çokuluslu şirketlerin alıp yürümesinin sonuçları yıkıcı olmuş ve başlangıçta «liberalleşme»ye ve sermaye akımına, modern teknolojinin yerleşmesine, iş elinin artmasına, hatta işsizlik gibi ağır bir sorunun hafiflemesine yol açacağı umuduyla yabancı tekellere sağlanan avantajların sonucu yıkıcı olmuştur. Yaşam bu şirketlerin en az ölçüde sermaye yatırımı yaptıklarını, yerli kredi kaynakları alanındaki rekabette Filipinli sanayicilerin önüne geçtiklerini göstermiştir. Filipinler Ticaret Odası, uluslararası tekellerin kredilerinin azaltılmasını istemek zorunda kalmıştır. Bugün hükümette kilit noktalarını tutan ve geleneksel olarak Amerika'dan yana olan teknokratlar bile memlekete kayıtsız şartsız sermaye girmesine olanak sağlamakla yanlışlık ettiklerini anlamaya başlamışlardır.

Bağımsız bir politika izlemek ve ekonomik bağımsızlığı sağlamak isteyen hükümet, ülkenin gelişmesine yeni-sömürgeçiliğe özgü bir yön veren, eşit koşullara dayanmaktan uzak, Filipinler-ABD ticaret ve ekonomi anlaşmasını (4) yürürlükten kaldırdı. Şimdiki durumda Amerika Birleşik Devletleriyle hak eşitliği ve karşılıklı menfaatler temeline dayalı yeni bir anlaşmaya bağlanması için çabalar harcanmaktadır. Yönetici çevreler aynı zamanda Filipinler'le Japonya arasında yine eşitliğe aykırı olarak imzalanmış olan ticaret anlaşmasının da gözden geçirilmesini istemektedirler. Artık uluslararası şirketlerin yararlandıkları liberal avantajlar sorunu üzerinde

(3) Bu yönde hükümet bazı girişimlerde bulunuyor. Özellikle köylerde çok emek gerektiren küçük ve orta işletmeler, küçük kooperatifler kurulmasını teşvik etmektedir.

(4) Anlaşmanın süresi 1974 Temmuzunda sona ermiştir.

durulmaktadır ve bu şirketlerin suistimallerini engellemek için bazı önlemler alınmıştır. Doğal olarak yabancı sermaye ve onunla bağları olan yerli büyük burjuvazi, devletin kontrol tedbirlerine azgınca karşı koymakta, hükümeti uzlaşmalara ve milliyetçi isteklerle, yabancı tekellerin ve onların sınıf bağlaştığı olan güçler arasında manevralar yapmaya zorlamaktadır.

Devletin, kamu sektörü dahil, ekonomik yaşama müdahale etmesi, ekonomik bağımsızlık yönündeki hareketin hızlanmasında bir kaldıraç rolü oynamıştır. Devlet, demir-çelik işletmeleri kara, hava, deniz ve demiryollarını ulaşımı, petrol endüstrisi, et ve etli mamuller ticareti gibi ekonomi kollarını kontrol etmekte, bankacılık ve sigortacılık gibi alanlarda ise önemli konumlara yerleşmiş bulunmaktadır. Birçok devlet ticaret şirketi şeker ve Hindistan cevizi gibi malların satış işleriyle uğraşmaktadır. Muntazam olarak ulusal gelişme planları hazırlanmaktadır. Şimdi, devletin ekonomide oynadığı rolü güçlendirmeyi amaçlayan, çeyrek yüzyıllık bir plan üzerinde çalışılmaktadır.

Sınırlı niteliklerine karşın sözkonusu değişiklikler yabancı tekellerin ülke üzerindeki egemenliğini zayıflatmaya hizmet etmektedir. Hükümet, çokuluslu şirketlerin eşit şartlı olmayan rekabetine karşı ulusal burjuvazinin korunmasını istemekte, onun isteklerine önem vermekte ve herşeyden önce, düğüm noktası olan kırsal bölgelerden kentlere doğru açıktan açığa kaymakta olan toplumsal memnuniyetsizliği hafifletmek için tedbirler almaktadır. Daima yeni-sömürgecilik tipinde sanayileşmeye karşı savaşmış olan komünistler, bu değişiklikler karşısında, iç kaynaklara ve kasıtlı koşullar ileri sürmeyen yabancı krediye dayanan ulusal nitelikte sanayileşmeye taraftar olduklarını göstermektedirler.

Hükümet, Filipinler'in güneyindeki müslüman ahalinin tutumuyla ilgili çok karmaşık soruna daha gerçekçi bir açıdan yanaştığını ortaya koymuştur.

Müslümanların açıktan açığa ayaklanma biçimini alan memnuniyetsizliği, ulusal egemenlik ve devlet bütünlüğü için tehlike olma niteliğini sürdürüyor. Aralarından küçük bir grup Filipinler'den ayrılmaktan yana bir tutum almaktadırlar. Bu kaynaşmanın kökenleri çok gerilere, İspanyol işgali dönemine kadar uzanmaktadır, çünkü o zamandan başlayarak müslümanlara ikinci sınıf gözüyle bakılmıştır. (5)

Bu sorunda yeni olan taraf şudur ki, hükümet müslüman azınlığa, Filipinlerin egemenliği ve toprak bütünlüğü koşulları içinde, bir nevi özerklik hakkı tanımının zorunluk olduğunu kabul etmiştir. Takım adalarının güneyinde barışı sağlamak ve ayrılmanın en inatçı taraftarlarını yatıla-

(5) 1977 yılı güzünde ordu birlikleriyle Moro Müslüman Ulusal Kurtuluş Cephesi müfrezeleri arasında yeni büyük bir çatışma olmuştur, her iki taraf da büyük kayıplara uğramıştır. (Not red.)

mak için, müslümanları, silahlı kuvvetler dahil, çeşitli devlet kuruluşlarına geniş ölçüde çekebilmek, güneyinde, hristiyan ahalinin yaşadığı bölgelerin gelişme düzeyine erişmesine yarayacak ekonomik gelişme tempoları sağlayabilmek için büyük çabalar harcanması gerekmektedir. Stratejik doğrultularına sadık olan komünistler, müslümanların artık ikinci sınıf insan muamelesi görmemesini ve müslüman azınlığa, demokratik temellerde birleşmiş ulusal bir toplum çerçevesinde, tam özerklik hakkının tanınmasını istemektedirler.

Filipinler'in politik sisteminde meydana gelen değişiklikleri nitelemek için belirtilmesi gereken bir nokta da başkan Marcos, eylemlerini birleştiren ve ülkede burjuva parlamentarizmini yeniden kurmaya çalışan emperyalistlerin ve yerli gericilerin güçlü baskısı karşısında direnmeyi başarmış, rejiminin yığınsal temelini genişletmiştir. İktidar «baranggay» denilen ve kentlerle köylerde kurulan halk meclislerine (en küçük yönetim ve politik birimler) dayanmaktadır. Ulusal Meclisle, eyalet ve vilayet konseyleri yerine küçük ve geçici düzeylerde «sanggunians» (konseyler), ulusal çapta ise «Batasang Bayan» (Kurucu Meclis) meydana getirilmiştir. Gerçekleştirilmiş olanların sürdürülmesi, değişikliklerin genişletilmesi ve derinleştirilmesi için en önemli garantilerden birini yeni yönetim ve politika organlarının çalışmalarını demokratik temellere dayandırmak, ulusal gelişmeye, karar almaktan bunların uygulanmasına kadar, katılmalarını sağlamaktır.

Her ne kadar komünistler geçmişte burjuva parlamentosu seçimlerine katılmış olsalar da, bu tip parlamentarizmin olanakları konusunda hiçbir zaman hayal kurmamışlardır. İktidarın demokratikleştirilmesi uğrunda yıllar boyu savaşmış olan FKP, hükümetin parlamento kuruluşlarını dağıtma ve bunların yerine meclis ve halk konseyleri meydana getirme eylemlerini desteklemiştir. Partimiz bu önlemleri politik, ekonomik ve toplumsal kuruluşların aşama aşama demokratikleştirilmesi uğrunda atılmış ilk adım saymaktadır. Bunun yanısıra sıkıyönetimin kaldırılmasını da istemektedir. Bunun ortalığa çökmüş olan korku havasını dağıtacağına ve böylelikle meclis ve halk konseylerinin demokrasi sürecine yığınsal ve etkili olarak katılmalarını önleyen en önemli engelin yokedilmesine yol açacağına inanmaktadır.

Değişiklikler süreci son yıllarda Filipinler'in dünya ile ilişkilerinin çeşitli yönlerini etkilemekten geri kalmadı. Amerika Birleşik Devletleri'yle bağlanan, geçmişte ülkemize dayatılan askersel anlaşmaların gözden geçirilmesi girişimi, bu emperyalist ülkeyle bağlanan askersel anlaşmalar zincirinden kurtulma yönündeki harekette bir aşamadır. Filipinler, ABD'nin topraklarımızdaki askersel üslerden sosyalist Viyetnam'a karşı faydalanmasına karşı koydu ve belirli bir süre boyunca bu üslerin kaldırılması sorunu ciddi olarak tartışıldı. Komünistler bu savaşların daima ön sırala-

nda yer aldılar ve bugünde hükümetin bu amaca yönelik tüm eylemlerini desteklemektedirler.

Ulkeyi yabancı üslerden kurtarmakla ilgili kesin karar, hükümetin, Filipinler'in kaderini geliştirmekte olan, «yeni bir uluslararası ekonomik düzen» uğrunda savaşılan devletlerle ve memleketimizin tam haklı üyesi olmasını dilediği bloklar dışı ülkeler hareketinin kaderiyle birleştirme konusundaki kararlılığına bağlıdır. Kuşku yok ki, böyle bir bağlanma ülkenin emperyalizmin etki alanından çıkmasını ve anti-emperyalist bir yola girmesini hızlandırabilir. Hem de Filipinler'in, bugün birbirine zıt iki sistem karşısında «eşit mesafede» bulunma eğilimine rağmen hızlandırabilir. Bu iki sistem arasında yarışın dinamiği öyle bir ölçüye varmıştır ki, bu süreç sırasında «eşit mesafe» görüşünden yana olan devletler, o sosyalizmin, tarihin gidişi üzerindeki etkisinin artışı gözönünde bulundurarak, blok-suzlar hareketine bağlandıktan sonra, tüm anti-emperyalist güçlerle ve herşeyden önce sosyalist dünya ile bağlaşıklığı gerçekleştirilmesinin bir zorunluk olduğunu anlayacaklardır. Hükümetin uyguladığı bloklar dışı kalma politikasını destekleyen FKP ülkemizin, geleceğini bu hareketin anti-emperyalist akımına bağlaması için çalışmaktadır.

Partimiz Filipinler'in uluslararası ekonomik ilişkilerin yeniden kurulması uğrundaki savaşını desteklemekte, gelişme halindeki ülkelerin geri kalmalarının temel nedenlerinin (bu sorun, bilindiği üzere, emperyalizm tarafından kasıtlı bulandırılmaktadır) açıklığa kavuşturulmasının zorunluğunu belirlemektedir. Biz sorunu açıkça ortaya koyuyoruz. Ekonomik ilişkilerin yeniden kurulmasının başlıca düşmanları nasıl ki emperyalistler, çokuluslu dev tekeller ise, gelişme halindeki ülkelerin güvenilir dostları sosyalist topluluktur. Genç devletlerin «yeni bir uluslararası ekonomik düzen» uğrunda yürütülen savaş içinde, aradaki ayırımı görmemeleri olanaksızdır. Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun VI. Özel Oturumunda (Nisan-Mayıs 1974) (6) kabul edilen belgelerde çokuluslu şirketlerin üçüncü dünyanın toplumsal ve ekonomik gelişmelerini önleyen başlıca engel olduğunun ve bu ülkelerin uluslararası ekonomik ilişkilerde demokratik bir çözüme varılması yolunda harekette kararlı tutumlarının belirtilmesi anlamlıdır. Komünist Partisi Filipinler'in bu savaştaki aktif katkısını selamlamaktadır. Bu katkıya 1976 yılı başlarında «77'ler grubunun» (bu gruba bugün 100 den fazla ülke dahildir) memleketimizde bir konferans düzenlemesi ve Manilla Bildirisi denen belgeyi kabul etmesi de tanıklık etmektedir.

Komünistlerin kanısına göre Güney-Doğu Asya Ülkeleri Birliği (ASEAN) çerçevesi içinde, birlik üyesi ülkeler arasında ekonomik, politik ve kültürel

(6) «Yeni bir uluslararası ekonomik düzen kurulması bildirisi» ve «Eylem Programı». Bu belgeler, Filipinler dahil, gelişme halindeki 97 devletin girişimiyle kabul edilmiştir.

işbirliğinin gelişmesine yönelik bir politika uygulamak son derece önemlidir. Bağımsız, anti-emperyalist bir temele dayanan du doğrultunun ardıcıl olarak uygulanması ABD ile Japonya'nın çokuluslu şirketlerinin egemenliğine son verme yolunu açmaktadır. Partimiz Filipinler'in ,ASEAN'ın SEATO tipinden askersel bir örgüt haline getirme denemelerine karşı koyan politikayı desteklemektedir. Sözkonusu birliğin temelleri üzerinde ABD'nin yönetiminde yeni bir askersel blok meydana getirme tehlikesi vardır ve Çin, Japonya, Avustralya ve aynı zamanda ASEAN üyesi olan Tayland ve Endonezya gibi ülkeler bunu kabule hazır görünüyorlar. Böyle olsa da ASEAN içindeki gerçekçi çevreler böyle bir gelişmeyi doğru bir yöneliş saymamakta, daha fazla Güney-Doğu Asya'nın tarafsızlığı ve Asya ülkeleri ve halkları için karşılıklı olarak avantajlı bir işbirliği için geniş olanaklar sağlayacak kollektif güvenliğin güçlendirilmesi görüşünü savunmaktadırlar.

Filipinler'deki reformist ulusal yönetimin güttüğü politikanın gerçekçi ve ılımlı karakteri, Sovyetler Birliği ile Avrupa ve Asya'daki diğer sosyalist ülkeler ve aynı zamanda sosyalist Küba ile diplomatik ilişkilerin kurulmasıyla doğrulanmıştır. Oysa bundan birkaç yıl öncesine kadar bu gibi ilişkiler Filipinler'de tabu sayılıyordu. İlişkilerin kurulmasından önce, halk uzun yıllar boyunca anti-komünist ve anti-Sovyet ideolojik manevralarla karşı karşıya bulundu. Buna karşılık ABD emperyalizminin ve «demokrasinin» sömürücü, yağmacı, saldırgan niteliğini maskelemek için her şey yapılıyordu. Oysa CIA, kendisi için arzu edilmez saydığı hükümeti devirmek için çeşitli denemelerde bulundu, hattâ devlet adamlarını öldürme girişimlerinden de geri kalmadı. Bu durumda Cumhurbaşkanı Marcos'un Sovyetler Birliği'ni ziyaret etmesi ve bugün Filipinler'le SSCB arasında diplomatik ilişkiler kurulmuş olması, Filipinler'in tek yanlı Amerikan taraftarı doğrultusunun gözden geçirilmesinin ve ülkemizin uluslararası alanda gerçekten bağımsız bir politikaya kavuşmasının en önemli unsurlarından biridir.

Sosyalist ülkelerle diplomatik ilişkiler kurulması, emperyalizmin durmadan zayıflaması, bunalımının derinleşmesi, uluslararası yumuşamanın dünya çapında genişlemesi, barış içinde yanyana yaşamının ayrı ayrı toplumsal sistemlere bağlı devletler arasındaki ilişkilerin temeli haline gelmesi gibi dünya gerçeklerine dayanan yasal ve doğal bir tepkinin sonucudur.

Filipinler'deki komünistler, gururla söyleyebilirler ki, ulusal bağımsızlığın resmen ilânından (Temmuz 1946) bu yana, Sovyetler Birliği'yle diplomatik ilişkiler kurulması için durmadan savaştılar, çünkü bu ilişkilerin ülkenin bağımsız dış politikasının gelişmesini sağlayacağına inanıyorlardı. Bu ise Amerikan emperyalizminin ve bağlaşıkları olan yerli gericilerin hiç te hoşuna gitmiyordu. Bu güçler bugün de Filipinler'le Sovyetler Birliği ara-

sındaki ilişkilerin gelişme yolunu engellemektedirler. Memleketimizin SSCB ile diplomatik ilişkiler kurmasını engelleyenler arasında Çin Halk Cumhuriyeti'nin yöneticileri de yer almıştır ve bunlar bugün iki ülke arasındaki ilişkilerin verimli gelişmesini önlemeye çalışmaktadırlar.

Komünistler de diğer yurtseverler gibi, hükümette yer alsınlar veya almasınlar, sosyalist dünya ile ve özellikle SSCB ile geniş, sağlam ve karşılıklı yararaya dayanan ilişkilerin Filipinler için taşıdığı büyük önemin bilincindedirler. Bu ilişkiler, gelişme halindeki ülkelerle ve ülkemizin kaderini bağlamak istediği bloklar dışı ülkeler hareketiyle bağlar kurulmasında en inandırıcı güven mektubu niteliğini taşımaktadır. Bu ilişkiler, bizim emperyalist egemenlik ve sömürüye karşı yürüttüğümüz savaşında sağlam, güvenilir dayanağımızdır.

Filipinler Komünist Partisi şunu kesinlikle biliyor ki, bugünkü yapısıyla iktidar içinde emperyalizmden yana ve tutucu çevrelerin güçlü etkisi vardır ve ülkenin yönelişindeki değişimleri dönüşsüz saymak olanaksızdır. Bu nedenle komünister, ülkenin iç ve dış politikasındaki olumlu eğilimlerin güçlendirilmesi, yapılan reformların genişletilmesi ve derinleştirilmesi için halk yığınlarının örgütlenmesine, bu uğurdaki savaş için seferber edilmesine büyük bir önem vermektedirler.

Bu yoldaki çalışmalarda büyük güçlüklerle karşılaşmaktadır. Bunlar sadece yığın hareketinin gelişmesini ciddi ölçüde sınırlayan sıkıyönetimden ileri gelmiyor. Belirtmek gerekir ki, sömürülen sınıflar henüz aktif bir savaş yürütmeye hazırlıklı değildir. Bu durum özellikle, uzun yıllar boyunca oportünist bir yönetimin etkisi altında bulunan ve politikaya, sınıf temeline dayanan sendika hareketine kayıtsız kalan önemli sayıda işçiler için geçerlidir. Komünistlerin yönetimi altındaki sendikaların 1950 yılında yasa dışı ilân edilmeleri üzerine ABD ile Federal Almanya'daki sendika merkezleri Filipinler'deki trade-unions'ları metotlu olarak sınıf uzlaşmacılığı yönünde biçimlendirmeye başladılar. Bugün hâlâ Filipinler Sendikalar Merkezi ile buna bağlı büyük işçi federasyonları oportünist ve satılmış elemanların egemenliği atındadır. Bu nedenle işçi sınıfı politika alanında, eskisine kıyasla daha pasif davranmaktadır, günümüz koşullarının gerektirdiği düzeyde değildir. Parti, işçiler arasındaki etkisini artırmayı, sınıfsal ve politik bilinçlerini yükseltmeyi ve savaşlarındaki ekonomik yönelişi ikinci plana geçirerek, bunun yerine politik yönelişi koyma yolunda savaş yürütmeyi ödev saymaktadır.

FKP'nin, toplumsal yaşama katılma hakkını kazanmış olan işçi, köylü, genç ve kadınlardan oluşan yığın örgütlerinin derlenip toparlanması, sayıca artması Filipinler'deki işçi hareketinin önemli bir kazanımıdır. Bu örgütler halk arasında partinin politik tutumunu ve özellikle hükümetin politikası karşısındaki tutumunu anlatmaktadırlar. FKP halk yığınları ara-

sında yürüttüğü faaliyette her Şeyden önce onların menfaat ve emelleri temelinden hareket etmektedir. Bunun nedeni Şudur: Yönetici çevreleri sömürgeciliğe ve yeni-sömürgeciliğe bağlı elemanları daha radikal bi-çimde temizlemeye ve ülkeyi gerçekten bağımsız bir gelişme yolunda yönetmeye zorlamak için partinin halktan gördüğü desteği güçlendirilmesi ve derinleştirilmesi gereklidir.

TÜSTAV

Silâhlanma yarışı insanlığa kaç patlıyor?*)

Son zamanlarda gazetelerde, inceleme merkezlerinin ve toplumsal örgütlerin raporlarında, emperyalist güçlerin, belirli tip ve sistemde silâhların sınırlandırılması ve yasaklanması konusunda varılan anlaşmaları çığneyerek, silâhlanma yarışını hızlandırdıklarını kanıtlayan endişe verici haberler yayınlanmaktadır. Bu tutumun sonucunda şimdiye kadar yapılan masraflar 350 milyar dolar gibi astronomik ölçülere varmıştır.

Genel barış için son derece ağır sonuçları olan bu politikaya yön verenler Amerikan emperyalistleridir. Amerikan Kongresi Temsilciler Meclisi, geçen yaz içinde, önümüzdeki bütçede askersel kredilerin 110 milyar 100 milyon doları bulmasını kararlaştırdı. Daha önce onaylanan kredilerle ve yeni silâh sistemleri hazırlanması, askersel amaçlı araştırmalar yapılması için diğer bakanlıkların bütçelerinde yer alan ödenekler gözönünde bulundurulursa, ABD'nin 1878 yılı bütçesindeki askersel harcamalar 118 milyar doları bularak, ülkenin tarihinde en yüksek düzeye ulaşacaktır. 1945 yılında ABD'nin askersel bütçesinin 12 milyar dolar olduğu düşünülürse, artışın on kat olduğu görülür.

Askersel harcamaların durmadan artması bütün NATO ülkeleri için geçerlidir. ABD'deki militarist çevrelerin ve tüm NATO ülkelerinin yaptıkları harp hazırlıkları karşısında sosyalist ülkeler de savunma kapasitelerini güçlendirmek için büyük harcamalar yapmak zorunda kalmaktadır. Gelişmekte olan ülkelere gelince, silâhlanma yarışı bunların halkları için son derece ağır bir yük olmaktadır.

Ekmek yerine top, okul yerine tüze

Istatistiklere göre bugün yeryüzünde 800 milyon alfabetik olmayan vardır. 500 milyon insan daimi olarak açlık çekmektedir. Silâhlanmaya ve silâhlı güçlere ayrılan kaynakların, kronik açlık çeken ve hemen hemen tamamıyla modern eğitimden yoksun bulunan, insanlığın yarısına eşit halkların yaşadığı ülkelerin ulusal gelirinin hemen hemen üçte ikisini oluşturmaktadır.

Uzmanların hesaplarına göre ABD'nde silâhlanmaya resmen ayrılan kredilerin altıda beşi olan 100 milyar dolarla (1) aşağıdaki işletmeler kurulabilir:

(*) Bu bilgiler Marxistische Blätter ve «Unsere Zeit» (FAC), Labour Today (ABD), New Scientist (İngiltere), 100 + 1 zahranični zpravodaj (Çekoslovakya) gazete ve dergileriyle, UNESCO Haberleri bülteninden alınmıştır.

- Herbiri 120 bin kilovat saat gücünde 300 termik santral;
- Herbirinin yıllık kapasitesi 3 milyon 250 bin ton olan 300 petrol rafinerisi;
- 1000 kimyasal gübre fabrikası;
- Herbiri 25 bin ton kapasiteli 200 sentetik kauçuk fabrikası;
- 1958'de bütün dünyada üretilen şeker kadar üretimde bulunabilecek 1600 şeker fabrikası.

Aşağıda sıralanan silâh tiplerinden vazgeçildiği takdirde yapılabilecekler de şöyle sıralanabilir:

Silâhın tipi	ortalama maliyet fiyatı milyon dolar olarak	Bu parayla kurulabilecek toplumsal tesisler
«B-1» bombardıman uçağı	80	16 hastane
«Trident» tipinden atom denizaltısı	1500	416 okul
Kıtalararası «M-» füzesi	15–25	500 sınıf
Uçak gemisi	900	90.000 konut

Federal Almanya'daki barış savaşçılarının yayınladıkları rakamlara göre «Leopard-2» adlı yeni tankın bedeli, üçer odalı 36 apartıman dairesinin bedeline eşittir. «Lancer» adı verilen atış rampalarından biri için harcanan para bir yıl boyunca 37 bin üniversite öğrencisinin masraflarını karşılayabilir. Bir tank taburunun manevralarına ayrılan para ile 28 çocuk bahçesi kurulabilir.

Uzmanlara göre yeryüzünde sıtmanın kökünü kazıyabilmek için 450 milyon dolar para gereklidir. Bu ise insanlığın bir günde yaptığı silâhlanma masraflarının ancak yarısını oluşturmaktadır. Halklarının büyük bir kısmı açlık çeken gelişme halindeki ülkelerin doyabilmesi için gerekli yiyecek maddelerinin üretimini sağlamak için 8 milyar dolar gereklidir. Amerika'nın bir yılda sadece stratejik silâhlara ayırdığı para (22 milyar dolar) açlığın, alfabetizliğin ve en tehlikeli hastalıkların ortadan kaldırılması için yeterlidir.

Sovyetler Birliği'nin ve diğer sosyalist ülkelerin kararlılıkla ve şaşmadan güttükleri politika gereğince silâhlanma yarışı durdurulabilir ve peşinden

(1) Burada askersel bütçeyle ilgili resmi veriler sözkonusudur. Pratik göstermektedir ki, bu, silâhlanmaya ayrılan harcamaların tümünü göstermekten çok uzaktır. Örneğin, nötron bombasının yapımı harcamaları Pentagon'un bütçesinden değil Enerji Araştırmaları Merkezi'nin bütçesinden sağlanmıştır. Bununla ilgili olarak ABD basını, harcamaların Pentagon'un resmi bütçesini yaklaşık 60 milyar dolar aşmış olduğunu belirtmektedir.

genel ve tam silâhsızlanma gerçekleştirilirse, bugün askersel masrafların yuttuğu 350 milyar doların barışçı amaçlara ayrılması sağlanacaktır. Genel ve tam silâhsızlanma ile, değeri 500 milyar dolardan çok fazla olan muazzam askersel materyal stokları (hesap makineleri, otomobiller, traktörler, hava alanları donatımı vb.) barışçı kuruculuğa ayrılabilir. Çeşitli ülkelerin silâhlı kuvvetlerindeki 25 milyon kişi ile, şu veya bu biçimde askersel gereksinimleri karşılamakla görevli 25 milyondan fazla emekçi verimli alanlarda çalışabilir. Nihayet askersel işletmeleri, yüksek düzeyde kalifiye personeli ve modern donatımlarıyla birlikte barışçı emeğe dönüştürmek mümkün olacak, tüm bilim işçilerinin yüzde 25'ini oluşturan ve bugün askersel araştırmalar yapan, dünyada incelemelere ayrılan paranın yüzde 40'ını kullanan bilimsel kadrolar barışçı alanda çalışabilecekler.

Yapılan hesaplara göre son 20 yıl içinde askersel amaçlarla harcanan para 5.500 milyar doları bulmuştur. Bir karşılaştırma yapılabilmesi için şunu belirtmeliyiz ki, zengin devletlerin gelişme halindeki ülkelere yaptıkları yardımın tümü 1976 yılında 10 milyar dolara ulaşmamıştı. Sovyet hükümetinin defalarca belirttiği gibi silâhlanmaya ayrılan kaynaklar verimli amaçlarla kullanılsa Asya, Afrika ve Lâtin Amerika'da gelişme halinde bulunan ülkelerin ekonomik gelişmesi kısa bir süre içinde sanayileşmiş ülkelerinkine ulaşabilir.

Silâh satışlarının artışı kime yarıyor?

Ama sorun sadece dolaysız askersel masraflarla bitmiyor. Çoktandır sona eren askersel çatışmaların sonuçları devletlerin bütçelerinde etkisini göstermeye devam ediyor. Hükümetlerin, devlet tarafından yapılan borçları ve faizlerini ödemeleri, harp malûllerine ve dullara emeklilik aylığı vermeleri gereklidir. Örneğin ABD'nin bütçesinde, Viyetnam harbinin sonuçları, daha yarım yüzyıl boyunca görülecektir. Aşağıda Amerika Birleşik Devletleri'nce son harpler sırasında yapılan dolaysız askersel masraflarla reel masrafların tutarı görülüyor:

Harpler	Dolaysız askersel masraflar	Reel askersel masraflar (yaklaşık olarak)
Birinci Dünya Harbi	26 milyar dolar	112 milyar dolar
İkinci Dünya Harbi	228 milyar dolar	664 milyar dolar
Kore Harbi	54 milyar dolar	164 milyar dolar
Viyetnam Harbi	128 milyar dolar	352 milyar dolar

Öte yandan silâhların son derece çabuk eskimesi dolayısıyla yeni tiplerin geliştirilmesi ve üretilmesi için yapılan masraflar da gitgide artış halindedir. Zamanımızda bir savaş uçağının veya füzenin ömrü 5–7 yılı aşmıyor. Her yeni tip silâh bir öncekinden daha mürekkep ve daha pahalı. Birkaç örnek verelim: İkinci Dünya Harbi sıralarında bir Amerikan avcı uçağının fiyatı 53 bin dolardı. 1972'de ise yeni bir avcı uçağı 18 milyon dolara satılıyordu. 1940–1945 döneminde bir bombardıman uçağı 218 bin dolar ediyordu. 1972'de fiyatı 30 milyon doları buldu. Bir «B-1» bombardıman uçağının fiyatı 80 milyon, süper-stratejik komuta uçağı denilen bir Boenig uçağının fiyatı ise 180 milyon dolardır.

Milyarlar yutan ve son örneğı nötron bombası ve kanatlı roketler olan yeni yığınsal kırım silâhlarının geliştirilmesi, harbi, sivil halkın canavarca yokedileceğı bir felâket haline getirmektedir. Acaba bunda kimin men-fati vardır?

Kapitalist dünyada üretilen silâhların yarısından fazlasını 20–25 tekel grubu kontrol etmektedir. Silâh üreten işletmelerin kârları, «sivil» denen işletmelerinkinden çok daha büyüktür. Bunlar Amerika Birleşik Devletleri'nde «Lockheed», «General Electric», «Boeing», «McDonnell Douglas»; Federal Almanya Cumhuriyeti'nde «Messerschmidt-Bölkow Blohm (MBB)», «Siemens» ve «Telefunken» gibi devlerdir. 1973 yılında sivil üretimde bulunan büyük Amerikan şirketlerinin kâr oranı yüzde 10 dolayında olduğu halde, silâh üretenlerinki yüzde 56'yı aşılıyordu. Amerika'nın askersel masraflarının tümünün henüz 100 milyar doları aşmadığı 1972 yılında, askersel-endüstriyel komplekslerin kârı 55 milyar 400 milyon doları bulmuştu. Yani Amerikan yurttaşının silâhlı kuvvetler için vergi olarak ödediğı iki dolardan biri askersel-endüstriyel komplekslerin kasalarına akılıyordu.

Amerika'nın bugün gerginliğin başkışkırtıcısı olması, koskoca bir propaganda ordusunu, avukatlar, generaller gibi silâhlanma yarışını «haklı göstermeye» çalışanları beslemesi bundan ileri gelmektedir. Bunların aracılığıyla silâhsızlanma görüşmeleri engellenmekte veya baltalanmakta, anti-komünist kampanyalar örgütlenmekte, sokaktaki adam sözümona Sovyet «tehlikesi» ile korkutulmakta, bu tehlikenin gitgide daha öldürücü ve daha masraflı silâhlar yapımını «zorladığını» ileri sürmektedirler.

Emperyalizmin zincirine eklenen yeni bir halka

Silâh ihracatı tekeller için önemli bir kâr kaynağıdır. Bu ihracatın tutarı 1963'te 4 milyar 400 milyon dolarken, 1973 yılında 8 milyar 700 milyon dolara yükseldi. 1975'te ise sadece ABD'deki askersel-endüstriyel kompleks yabancı ülkelere 9 milyar 300 milyon dolar tutarında silâh sattı.

En büyük silâh ihracatçısı Amerika'dır ve 70'ten fazla ülkeye silâh sat-

maktadır. ABD'nin «yardım» programında, yabancı ülkelere gönderilen silâhlar başta gelmektedir. Son yıllarda bu ihracatın büyük bir kısmı Yakın-Doğuya, özellikle İsrail'e yönelmektedir. Bu ülke 1974–1976 döneminde 4 milyar dolar tutarında Amerikan silâhı almıştır. İran körfezi ülkeleri de Amerikan silâh tekellerine milyarlarca dolar tutarında siparişte bulunmuşlardır. 1974 yılında Amerikan silâh ihracatının önemli bir bölümü dünyanın bu bölgesine yöneltildi. Silâh ihracatında Amerika'yı, Fransa ve İngiltere izlemektedir. Batı Alman tekelleri de bu alanda gitgide daha aktif davranmaktadırlar. Batı Alman tekelleri silâh sattıktan başka Arjantin, Singapur, Tayland, Endonezya, Gana ve Sudan gibi ülkelerde silâh fabrikaları kurmaktadır. İsrail de silâh ihraç etmekte ve basındaki haberlere bakılırsa, bu ülkenin ihracatı Federal Almanya ile İngiltere'nin düzeyini bulmaktadır. İsrail'in başlıca müşterileri Güney Afrika Cumhuriyeti ile Rodezya gibi ırkçı rejimlerdir.

Başta gerici rejimlerle yönetilen ülkeler olmak üzere, gelişme halindeki ülkelere gitgide daha fazla silâh satma, bunlar arasındaki anlaşmazlıkları körükleme ve dünyanın bu bölgesinde silâhlanma yarışını kışkırtma, emperyalistler elinde bu ülkeleri yeni-sömürgeci, emperyalist devletlere bağımlı kılan bir araçtır.

Gelişmekte olan ülkelerde silâhlanma masrafları son yirmi yıl içinde 424 milyar doları bulmuştur ve bu masraflar sözkonusu ülkelerin ekonomisinden iki kat daha fazla bir hızla artmaktadır. Gelişen ülkelerin dünya ölçüsünde silâhlanma masraflarındaki payı yüzde 14'ü bulmuştur. Bu taşınmaz yük bu ülkelerin ekonomilerinin ve kültürlerinin gelişmesini önlemekte, geniş toplumsal önlemlerin alınmasına, halkın gereksinimlerinin karşılanmasına engel olmaktadır.

Demogojik bir propagandaya karşın, silâhlanma yarışı gelişmiş kapitalist ülkelerdeki emekçilere maddi avantajlar sağlamaktan uzaktır. Örneğin FAC'deki barış savaşçılarının belirttiğine göre, silâhlanma yarışının kızışmasından önce bu ülkede pratik olarak işsizlik yoktu. Amerika'daki Michigan Üniversitesinden bir grup öğrenciyle, tanınmış bazı ekonomistler tarafından yapılan hesaplara göre, silâhlanma için harcanan her milyar dolar ancak 35 bin işyeri sağlamaktadır. Oysa bir milyar doların sivil üretime yatırılması sonucunda:

- 150 bin vasıfsız işçiye;
- veya
- 100 bin öğretmene;
- veya
- Belediye hizmetlerinde çalışacak 76 bin emekçiye;
- veya
- Okul yapımında çalışacak 50 bin kişiye işyeri sağlanabilir.

Silâhlanma yarışının kapitalist ülkeler hükümetlerini muazzam ölçüde verimsiz masraflara sürüklemesi devlet borçlarının artmasında ve bu ülkelerin bazılarında yılda yüzde 12–15 dolaylarında olan enflasyonun sürüp gitmesinde başlıca nedendir. Hayat pahalılığının, kentlerdeki, halk sağlığı ve eğitimindeki bunalımının temelinde askersel harcamalar yatmaktadır ve bu bunalımların ağırlığını emekçiler taşımaktadır.

Durum böyle olunca, dünyanın her yerinde kamuoyu, gitgide artan bir ısrarla hükümetleri silâhlanmanın sınırlandırılması ve silâhsızlanmanın gerçekleştirilmesi için somut önlemler almaya çağırılmaktadır. SSCB ile diğer sosyalist ülkelerin bu konudaki ardıcıl tutumunun giderek daha fazla desteklenmesi bundan ileri gelmektedir. SBKP MK Genel Sekreteri ve SSCB Yüksek Sovyet Prezidyumu Başkanı Leonid İliç Brejnev bu tutumu şu sözleriyle dile getirmiştir: «Sovyetler Birliği'nin barışçı yollarla söndürmeye can atmadığı harp ocağı düşünülemez; Sovyetler Birliği'nin, diğer devletlerle anlaşarak, karşılıklı olmak koşuluyla, sınırlandırmaya, yasaklamaya ve daha sonra yoketmeye razı olmayacağı silâh gösterilemez.» (2)

(2) Pravda, 9 Temmuz 1977.

Danimarka Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, Danimarka Komünist Partisi Başkanı Knud Jespersen yoldaşın ölümü nedeniyle Sizlere başsağlığı diler.

Knud Jespersen yoldaş, Danimarka halkının yiğit bir evladı, işçi sınıfının seçkin bir önderiydi. Uzun yıllar, Danimarka Komünist Partisi'nin, işçi sınıfının faşizme, kapitalist sömürüye karşı barış, demokrasi ve sosyalizm için savaşımını yönetti. Komünist Partisinin sıralarına girdiği günden beri Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi ilkelerini savundu, dünya komünist hareketinin birliği için savaştı.

Türkiye komünistleri, Türkiye işçi sınıfı Knud Jespersen yoldaşı unutmayacaklardır.

*Komünist selâmlarımızla
Türkiye Komünist Partisi
MK Genel Sekreteri
İ. Bilen*

3 Aralık 1977

Angola'nın Kurtuluşu İçin Halk Hareketi (MPLA) Merkez Komitesi'ne

Değerli yoldaşlar,

TKP Merkez Komitesi tüm Türkiyeli komünistler, Türkiye işçi sınıfı ve halkımız adına 1. Kongre'nizi selâmlar, başarılar diler.

Emperyalizme ve sömürgecilige karşı Angola halkının uzun yıllar boyu verdiği çetin ulusal bağımsızlık ve kurtuluş savaşının öncülüğünü MPLA yaptı. Dünya sosyalist sisteminin, uluslararası işçi sınıfının kardeşçe dayanışmasının yardımıyla tarihsel bir utku kazandı. Emperyalizmin, onların yardımlarının, Maocuların dolaylı dolaysız saldırılarını boşa çıkarttı, çıkartıyor. Ekonomik bağımsızlık ve sosyal kurtuluş yolunda, sosyalizmin temellerini ama savaşında MPLA'nın Marksçı-Leninci bir partiye dönüştürülmesi dirimsel bir rol oynuyor. Bu süreçte MPLA'nın 1. Kongresi tarihsel bir yer tutuyor.

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi, Angola işçi sınıfının, emekçi halkının devrimci öncüsü MPLA ile kardeşçe dayanışmasını duyurur, 1. Kongre'nize başarılar diler.

*Komünist selâmlarımızla
Türkiye Komünist Partisi
MK Genel Sekreteri
I. Bilen*

4 Aralık 1977

Avusturya Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi, 23. Kongre'nizi selâmlar, başarılı çalışmalar diler.

Avusturya Komünist Partisi, tekellerin egemenliğine, ekonomik bunalımın yükünün emekçi yığınların sırtına yüklenmesine karşı, barış, güvenlik, demokrasi, özgürlük, toplumsal ilerleme ve sosyalizm için savaşıyor. İşçi sınıfının ve tüm emekçilerin, bu arada yabancı işçilerin haklarını, çıkarlarını savunuyor.

Türkiye Komünist Partisi, Avusturya Komünist Partisi'nin bu haklı savaşıyla dayanışma içindedir. Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi ilkeleri temelinde kardeşçe bağlarla bağlıdır.

Savaşınızda bundan böyle de yeni başarılar dileriz.

*Komünist selâmlarımızla
Türkiye Komünist Partisi
MK Genel Sekreteri
İ. Bilen*

8 Aralık 1977

TKP MK Genel Sekreteri I. Bilen yoldaşın kısa biyografisi (3)

«Sakal yolmanın» şakası bir yana. Ama bu, aslında partiyi oportünizme iten, işçi sınıfına yabancı, onun ideolojisine düşman öğelere karşı verilen savaşımın bir yansımasıydı. Bu, bir bakıma, partiyi uyusukluğa, burjuvaziyle uzlaşmacılığa sürükleyenlerle savaşımın çok çetin ve uzun süreli olacağını da belirtisi sayılabilirdi.

Komintern'in V. Kongresi, onun aldığı tarihsel kararlar günün somut savaş konusuydu. Komünist partilerini Bolşevikleştirmek, bunları Leninci savaş raylarına oturtmak savaşsız olmayacaktı. I. Bilen ve arkadaşı kafalarında bu sorunlarla, bunlara çözüm yolu bulmak, TKP'yi de böylesi bir parti yapmak düşünceleriyle Üniversiteye, derslerine döndüler. Kongredeki izlenimlerini, kafalarındaki sorunları, kongrede TKP yönetimine karşı yürütülen eleştirileri arkadaşlarına günlerce anlattılar. Tartışmaların arkası kesilmedi. Acı bir yaraya basılıyordu. Partiyi bölücülerden, grupçulardan, likidatörlerden korumak, yığınlara inmek savaşı boydanboya ortada duruyordu.

O dönemde, parti içinde, tartışmalar, somut savaşım, ötedenberi süregelen belli bir sorun üzerinde yoğunlaşıyordu: TKP mi, «İşçi-çiftçi Sosyalist Partisi» mi? Oportünizm mi, Marksizm-Leninizm mi? Oportünistler, Şefik Hüsnü takımı, kurdukları legal sosyalist partiyi TKP'nin yerine koymak, «legal Marksizm» yolundan yürümek doğrultusundaydılar. Onlar, «Aydınlık» dergisinin yönetim çevresinde kümeleniyorlardı. Bunların ekseninde onların tutumunu, konumunu İstanbul'da, Akaretler'de toplanan III. Kongrenin havası, gündeme alınan sorunlar gösteriyordu. Partiyi Leninci, devrimci raylara oturtmak yerine «münevveran» – aydınlılar mı, işçiler mi tartışması vardı. Oportünistler küçük burjuva, aydın kesimini yeğ tutuyor, kadroları bunlardan oluşturmaya önem veriyorlardı. Oportünizm bataklığında bocalıyorlardı. Kongrede büyük çoğunluk küçük burjuva aydınlardaydı. İşçi sınıfının, geniş emekçi yığınlarının, halkın büyük çoğunluğunun çözüm beklediği ana sorunlar ele alınıp incelenmedi. Bu temel sorunlar: Partinin, yeni aşamaya ve koşullara göre, stratejisini, taktiğini, eylem programını işlemek sorunu grupçuluk entrikaları, kuru lafabelikleri arasında kaynadı gitti.

Bugün memlekette TKP yerine küçük burjuva, bozguncu, Maocu, Troçkist, her soydan anti-leninci partileri koymak çabalarının kökleri tâ 1920'lere kadar böylesine gider. Partinin savaş tarihini çarpıtmak, olayları alt üst etmek, TKP'yi yadsımak, olguları yoksunlamak çabalarını sürdürenler

bu bataktan kaynaklanıyorlar. Örneğin. Bunlar, TKP'nin 15 Ağustos 1922'-de Ankara'da toplanan ve tarihsel büyük bir önem taşıyan II. Kongresinden söz etmezler. Bu olguyu suskuyla geçerler, bunun üzerinden atlarlar. Akaretlerdeki III. Kongreyi ikinci kongre sayarlar. Bu, bir raslantı değildir. Dahası var. Maocu «Aydınlıkçılar» Akaretlere birinci kongre diye bakarlar. Onlar, partinin bugün değiştirilmiş olan ikinci programına sarılıyorlar. O programda Marksizm-Leninizm ilkelerine ters düşen, aşama bakımından yersiz, basmakalıp, sekterce konmuş tezler vardı. Bunlardan biri, programa konan «Sovyet biçimi işçi-köylü hükümeti kurmak» teziydi.

TKP'nin kuruluşu ve gelişme yolları üstüne belgesiz, kanıtsız, işkembeden laf edenler az değildir. Bunlar olayları çarpıtıyor, partinin tarihi üzerinde kalpazanlık yapıyor. Kimileri için, bir tür geçim kaynağı olmuştur. Topçuoğlunu alınız. Yazdıkları, yaydıkları baştan aşağı Mustafa Borklüce'nin uydurmalarını yinelemekten başka birşey değil. Sarı Mustafa (Borklüce) karanlık, parti içinde uzun zaman yuvalanmış, bile bile, polisine işine yarayan dedikodular yayan bir provokatördü. Topçuoğlu onun düzmecelerine uyup, parti kongrelerine gitmemiş, parti yönetiminde: Merkez Komitesinde, Politik Bürosunda bulunmamış kimseferle roller veriyor, bunları kongrelerde konuşturuyor. Örneğin, İ. Bilen yoldaş Akaretler kongresinde bulunmamıştır. Bulunamazdı. Üniversiteyi daha bitirmemiş, memlekete dönmemişti. Üstelik, o dönemde, Merkez Komitesi üyesi değildi. Oysa, uydurma «tarihçi», Bilen'i saçma sapan konuşturuyor. Böylesine olaylara, insanlara karşı saygısızdır TKP'nin tarihine satışanlar.

★

İ. Bilen yoldaş Üniversite öğrenimi bitirdi. Anayurda döndü. Yaz aylarıydı. Memlekette politik hava sertti. Burjuvazi karşısındaki güçlere karşı, özellikle işçi sınıfına, komünist harekete, sendikal hareketlere karşı baskısını artırmış, silindir üstüne silindir çekiyordu.

Burjuvazinin içinde ayrışma süreci, burjuvaziyle büyük toprak iyeleri, ağaları arasındaki çelişkiler, burjuvazinin politik erki elinde tutan kesimiyle bu erke ve hükümete giremeyen kesimi arasında sürtüşmeler, açık ve kapalı biçimlerde patlak vermişti. Emperyalistler, yabancı sermayeler Türkiye'deki konumlarını yeniden güçlendirmeğe önem veriyorlardı. İngilizler, Musul petrol yatakları üzerine iyice oturmak plânını yürürlüğe koymuşlardı.

Cumhuriyet kurulalı ancak iki yıl olmuştu. Padişahçılar kökten silinmemişti. Padişahla ortaklık kurmuş, memlekette 10 yıl diktatörlük sürdürmüş olan eski İttihatçılar, onların temel dayanaklarından olan kompradorlar duruyordu.

Böylesi bir dönemde, Doğu'da, Kürdistan'da ayaklanma başladı. Ankara hükümeti, fırsat bu fırsat deyip, ordu birliklerini Kürt halkının üzerine sürdü. Gene bu olaydan yararlanıp, Komünist Partisine yüklendi. Bu saldırı, partinin toplanan III. Kongresinden iki ay sonra geldi. Hükümet hemen bir susturma önlemi aldı: «Tahriri sükün kanunu»nu çıkardı. Komünist Partisi'ne yüklendi. «İstiklâl Mahkemeleri»ni işletti. Komünistler, sendikacılar arasında geniş tutuklamalar yaptı. Ankara «istiklâl» mahkemesi 34 komüniste ağır hapis cezası kesti. Bunlar arasında Merkez Komitesi üyeleri vardır. Parti yeni ağır bir yara daha aldı.

Burjuvazi koyu bir şövenizm estirdi. O, Kürt halkına karşı sert bir tepeme, geniş bir baskı eylemine geçti. Bunu kanla, ateşle, kurşunla yaydı. Böylece burjuvazinin amacı da iyice ortaya çıkmıştı: Burjuvazi, daha ilk adımdan, ulusal kurtuluş savaşının demokratik bir devrime yükselmesine kanla, silâhla karşı durduğu gibi, Kürt halkının kendi yazgısını kendisinin belirlemesine, demokratik hak eşitliği kazanmasına da, böylesine, kanla, ateşle karşı duruyordu. Ordu birlikleri köyleri yakıyor, halkı kırıyordu. Beylerin, ağa-dedelerin topraklarına dokunmuyor, köylerini ellerinden almıyor, diri diri ortada duran toprak köleliği kalıntılarını kaldırmıyordu. Burjuvazi, bütün Türkiye'de toprak beylerinin iyeliğine dokunmadı. Onları savundu. Evet, Kürdistan'da ayaklanmalara önyak olanlardan kimilerini, Şeyh Sait gibilerini ve bir kaçını astı. Başka türlü de yapamazdı. Ortada kanlı bir pazarlık vardı. Burjuvaziyle büyük toprak beyleri arasında politik erki üleşmek savaşı vardı. Burjuvazi bu erkin çoğunu kendisine ayırıyor, azını karşındakilere veriyordu.

Burjuvazi, Kürt derebeyleriyle de, tâ baştan pazarlığa oturmuştu. Eski Osmanlı Meclisinden oluşturulan Birinci Büyük Millet Meclisine Meco ağalarını, Diyar ağalarını aldı. Ama hiç bir zaman, bu Meclis kuruldu kurulalı ne Türk, ne Kürt köylülerinin gerçek temsilcilerini, işçi sınıfının gerçek sayılablarını, bunların ayağını Meclise sokmadı, sokturmadı. Üstelik, daha sonra çıkardığı «medeni kanun»la – «uygarlık» yasasıyla, derebey toprak iyeliğini kapitalist iyeliğe çevirdi.

Burjuvaziyle büyük toprak iyelerinin politik erki birlikte sürdürmeleri süreci, kimi zaman kanlı, ama daha çok karşılıklı ödün vermelerle oluşturuldu. Burjuvazinin, padişahların «Hamidiye Alayları»na gereksinimi yoktu. Egemenliğine engeldi. Bundan ötürü, Şeyh Sait ayaklanmasına katılan Kürt Hüseyin paşanın oğullarını astı. Ama buna karşılık başka bir şey daha yaptı. Örneğin, Şeyh Sait ayaklanmasında, Diyarbakır'da babasını astığı Mahmut Kepoğlunun AP'den sayılab çıkmasına yol açtı. Bu, bir tane değil. Bugün Meciste böylesi Kürt kökenli ve değişik burjuva partilerinden 160'tan fazla sayılab vardır. Bunların arasında: 10 bin «müridi» – silâhlı adamı olan Abdüllatif Ansarioğlu'yu görüyoruz. Bu silâhlı «müritler» Türkes'in komandolarıyla birlikte eleledirler. 1976'da, Ergani'da, bun-

lar, Türk-Kürt gençlerini yayılım ateşine tuttular. Çüngüşlü Yüresi GÜldoğan ağa MHP'yi tutar, Türkes'le eleledir. Adam vurur, kimse sormaz. Büyük toprak beylerinden Cevheri AP'lidir. AP başkan yardımcısıdır. Mehmet Turgutlu, büyük bir Kürt boyundandır. MHP'li, Türkesçi-faşisttir. Bingöl'den doktor Hikmet Yurtsever AP sayılandır. Kiği'dan Süleyman bey, Karlıova'dan Kazım bey AP'lidir. Ağrı'dan Rıza Eryılmaz CHP'lidir. Kâmuran İnan Bitlisli'dir. Şeyhlerden gelir. 10 yıl NATO'da Türkiye temsilcisiydi. AP'li senatördür. Bitlis'ten Muhittin Mutlu MSP'lidir. Ferit Melen, 12 Mart döneminde «balyozcu» Erim'den sonra Başbakan oldu. Kınas Kartal Van iline hükmeder. 25 bin kölesi vardır. Bu derebeyi, sekseninden sonra, 1977'de, kötürüm Meclis'e aylarca geçici başkan oldu. Mahmut Bucak, AP'li. Urfa'nın Ali Kıran, baş kesenidir. Hamido – Fendoğlu. AP'li, faşist . . .

1925 ayaklanmasından sonra, Doğu illerini, Kürt halkının yoğun olduğu yöreleri içine alan özel bir yönetim örgütü – «Genel Müfettişlik» kuruldu. Bu örgüt, genel bir valilik niteliğindedir. Güvenlik, gizli servis, polis, jandarma, gezginci tepeleme birlikleri, IX. Kolordu, uçakları, atlısı, topçusuyla, yargıcı, savcısıyla, bütün baskı araçları bu örgütün elindeydi. Sonra bu Doğu illerine «yasak bölge» yaftası yapıştırıldı. Bu baskı, bu katı ezgi uzun yıllar, «Genel Müfettişlik» kalktıktan sonra da sürdü, hâlâ da sürüp gidiyor.

Kurulan özel yönetim sisteminin, özel örgütün bir görevi de Kürt derebeyleriyle, ağa-dedeleriyle Türk burjuvazisini birbirine iyice kaynaştırmaktı. 1925'ten bu yana, geniş ölçülerde, değişik biçimlerde 20'den fazla patlamalar olmuştur. Ama her defasında da bu çıkışların başını ya bir şeyh, ya bir aşiret – boy beyi tutmuştur. Bunlar Kürt halkının gerçek özlüklerini, istemlerini: derebeylerin, ağaların, sömürgeci asalakların, burjuvazinin elinden kurtulmak, ulusal yazgısını kendisi çizmek, demokratik hak eşitliğine kavuşmak savaşına arka olmamışlar, tersine buna karşı durmuşlardır. Çoğu kez, Kürt ağaları, beyleri aralarındaki çekişmeleri, yerel kavgaları provokasyonlar çıkartmak, köylüleri, halkı birbiri üzerine kışkırtmak yoluyla çözmek istemişlerdir. Kimi zaman hem burjuva hükümetleri, hem ağalar, beyler bu yoldaki kışkırtmaları pazarlıkta bir uzlaşma manivelası yapmışlardır. Taze bir örnek. 1976'da, Hakkân'da, Tuzluca köyünde, birbirine düşman iki ağanın, kaymakamla savcının kışkırtmaları yüzünden büyük bir olay çıktı. Faşist karması Demirel hükümeti bu bölgede kanlı bir baskın düzenledi. 18 bin köylü evlerini bırakıp dağlara sığındı.

1925'te burjuvazi, TKP'ye saldırısını Kürt halkına karşı açtığı yığınsal, kanlı baskıyla yanyana yürüttü. Partinin, o zamanki yönetimin bu kanlı olay karşısında tutumu, davranışı ne oldu? Olayı nasıl değerlendirdi? Tutarlı değildi, çelişkiliydi, yanılttı olayı değerlendirmesi. Olaya, kökünden, «gericilik» deyip çıktı. Böylece Kürt beyleriyle Kürt halkını bir tuttu, bunları bir kaba doldurdu. Ayırım yapmadı. Böylece burjuvaziyi, onun ko-

numunu tutmuş oldu. Öte yandan, «Kürt beylerinin topraklarının ellerinden alınması»nı istedi. Ama, bu belge de soyut, yalıtılmış bir nitelik taşıyordu. Kürt halkının ana istekleri ele alınmıyor, ulusal ezgiye, kanlı kıyıma karşı çıkmıyordu. Şevket Süreyya Aydemir gibilerin tutumu, burjuvaziyi desteklemekten başka bir şey değildi. Onların kuyrukçuluk politikası, şövenlikle kaynaşmış oportünistlikleri bundan başka da bir sonuç vermezdi. Onlar, duruşmalarında, yalnız Kürt ağalarının toprakları ellerinden alınmalıdır dediler. Ama, Türkiye'de bütün toprak beylerinin topraklarının ellerinden alınmasından, köklü toprak reformu yapılmasından, bütün derebeylik artığı ilişkilerin kaldırılmasından, köylünün topraklandırılmasından söz etmediler. Sözün kısası, oportünistler, TKP'nin programını unuttuklarını, onu rafa kaldırmış olduklarını ortaya koydular.

Cumhuriyetin kurulmasından sonra toplumun yapısını etkileyen, birbiri ardınca zincirleme gelen ekonomik, politik, sosyal, kültürel, ulusal değişik bunalımlar, kapitalizmin getirdiği sorunlar kendisini ortaya koyuyordu.

1. Burjuvazinin kompradör kesimi konumunu güçlendirmek, yabancı sermayelerle olan bağlarını genişletmek doğrultusundan ayrılmamıştı. 2. Yabancı sermayeler, kumpanyalar durup duruyordu. 3. Hiç bir köklü demokratik reform yapılmamıştı. 4. Eski devlet aygıtları kapitalist gelişmenin isteklerine göre yenileniyordu. O kadar. 5. Toprak reformu yapılmadı, ama köylülerin topraklarını, özellikle kamu-devlet topraklarını yağma vardı. Bu yağmaya sayıtlar, valiler, ordu komutanları, hepsi katılıyordu. Devletin, hükümetin başındakiler büyük toprak iyeleri oldular. İnönü bunlar arasındaydı. Bu yağma, Yunanistan'la Türkiye arasında, Rum ve Türklerin değiş-tokuş edilmesiyle, göçmenlik daha da hızlandı. 6. İşçilerin, emekçilerin sömürülmesi süreci, sermayenin palazlanmasıyla atbaşı hızlandı. Sermaye birikimi, yığılımı, santralizasyonu, toplulaşması iyice uç verdi. Bu sömürü, birikim süreci barbarca yürütülüyordu. 7. İşçi sınıfı, nicelik ve nitelik bakımından yavaş yavaş yeni bir aşamanın eşiğindedi. Sayıca, bu dönemde, 300 bini geçmekteydi. Örgütlülük bakımından, dağınıktı. Sendika ve federasyon kurma çabaları vardı. Türkiye'nin endüstriyel yapısı çok zayıftı. Bankacılık kurulmuştu. Ama, örneğin, «İşbankası» daha çok ticaret alanına, alışveriş işlerine doğru yayılıyor, açılıyordu.

Bu dönemde sınıf savaşmaları sertleşiyor, egemen çevreler arasında, burjuvazinin kendi içinde sürtüşmeler, çekişmeler zincirleme büyüyordu. Koyu gericilik, yobazlık, cumhuriyet düşmanları yer yer kendisini gösteriyordu. Şapkaya karşı çıkanlar, kara çarşafı, peçeyi savunanlar homurdanıyordu. Burjuvazi, köklü demokratik devrimi böylesi dış yüzden «değişiklikler»le geçiştirmek istiyordu. Bunu metazori dayattı. Oysa, halk yığınları en başta demokratik haklar, köylü toprak, işçi doğal haklarını, ileri demokratik bir düzen istiyordu. Anayurttan emperyalistleri kovma, padi-

şahlığı kaldırma savaşı demokratik bir düzenin kurulmasını gerektiriyordu. Burjuvazi buna karşı durdu, olmadı.

Halk yığınlarında, özellikle orta katmanlar arasında bir tedirginlik vardı. Gelen baskı ve terörlerle bu tedirginlik, küçük burjuvazi arasında korku, sallantı, şaşkınlık daha da artmıştı. Bir yandan kurtuluş savaşının salgın emperyalist güçlere karşı utkuyla bitmesi, öte yandan halkın savaştan eli boş çıkması, üstelik gelen terör dalgası aydınlar kesiminde ayrışma sürecini de hızlandırmıştı. Üstelik, burjuvazinin de belli aydın kadrolara, uzmanlara gereksinimi vardı. Bu nedenle, aydınlar kesimine karşı bir «tatlı-sert» politikası yürütmeye başlamıştı. Onları hem okşuyor, hem tokatlıyordu.

İ. Bilen Üniversiteden döndükten sonra politik hava bu yöneydi. Parti yönetiminin adı var, kendi yoktu. 1925'te hapse atılanlar gerçi bir yıl yatıldılar. Ama daha çıkmamışlar, içerdediler. Parti Merkez Komitesinde örgüt işlerine, bu kesime Hamdi Şamil (Alev) yoldaş bakıyordu. Sekreter Vedat Nedimdi. Uyuşukluk, yönetimde uyuz, miskinliğe varmıştı. Üniversiteden epeyce yoldaş geri dönmüştü. Kimi vatman, kimi kapıcı olmuş, kimi Zonguldak'a, kimi Balya-Karaaydın kurşun madenlerine gitmişti. Kimi anasının, babasının evine postu sermişti. Çoğunluk İstanbul'da kalmıştı. İ. Bilen'e de Adana düşmüştü.

İ. Bilen'in, Üniversiteden iki arkadaşı vardı. İkisi de İstanbullu, işçiydi. Biri, Hüsamet'in Özdoğu. Öteki, Suphi – «Şakir»di. İkisi de Halkalı'dan çıkma, kurtuluş savaşında, Ankara'da fabrikalarda çalışmışlardı. Hüsamet'in'e, İzmir, Şakir'e Eskişehir dediler.

Terziye göç, demişler. İğnem yakamda, demiş. Bu üç yoldaşın durumu da öyleydi. Önce, üstü – başı günün «modasına» uydurmak gerekti. Yazdı. Gittiler, tekerlek hasır şapkalar aldılar. Ayakkabı aldılar. Hüsamet'in, satıcıyla pazarlığa tutuştu. Dükkâncı: «Beyim beş lira» diyor. Hüsamet'in «Dört rubleye olmaz mı?» diye tutturdu. Ancak, Bilen'den yediği bir çimlikle kendine geldi. Mağazadan çıktılar. Katıla katıla gülüyorlardı. Gülhane'ye doğru yürüyorlardı. Hüsamet'in'in hasır şapkasını yel kaptı, uçuyordu. Kahkahalarla gülüyorlardı. Üç arkadaş anlaştılar. Aralarında parolar kurdular. Kucaklaştılar. Ayrıldılar. Trenleri ayrıydı.

İ. Bilen de, öteki arkadaşları da, partinin o dönemdeki politikası, taktiği, güncel, günlük savaşımın ne olduğu üstüne Merkez Komitesi'nden, Örgüt Bürosundan işe, dişe gelir bir yönerge alamadılar. Onlara: «Gidin, kurun, çalışın» dediler. Silik, belirsiz, adresleri doğru bilinmeyen bazı «sempatizanlar gösterdiler. Verilen ad ve adresler: «Ara, buloğlu Mehmet»lerdi.

İ. Bilen, İstanbul'da kaldığı iki hafta içinde, Haliç'ten, fabrikadan tanıdığı eski arkadaşlarını aradı. Kulaksız Salih'i Baltalimanında buldu. Ondan

bazı ip uçları edindi. Çerkez Osman'ın Adana – Yenice demiryolunda makinist olduğunu öğrendi. Ve, en önemlisi, Kulaksız'ın yardımıyla, Kasım Benekli adına bir kimlik cüzdanı çıkardı. Bilen, o günden sonra kendi soy adını, hemen hemen kullanmadı. Takma adlarının sayısını kendisi de bilmiyor.

İ. Bilen yoldaş, elinde fotoğraflı «kimliği» ve cebinde 25 lira ile Haydarpaşa'dan Adana'ya 22 liraya bilet kestirdi. Cebinde 3 lirayı da «bozdurup bozdurup yiyecekti». Haydarpaşa garı, bu demiryolu onun anılarında çağrışımları zincirledi. 1. Dünya Savaşı'nda, bu Haydarpaşa'da korkunç bir patlama olmuştu. Cepane depoları havaya uçmuştu. Yangınlar göklere vurmuştu. Kasımpaşa – Kulaksız'da bile evlerde cam kalmamıştı. Millet paniğe düşmüştü. Bilen, patlamaları, yangını Okmeydanından izlemişti. O semt bu kırlara koşuşmuştu ... Korku ... Ölüm ... Emperyalist harp, padişah, Enverler, İstanbullulara böylesi bir «armağan» getirmişti ...

Haydarpaşa – Adana demiryolu, tek simgesi «B.B.B.» – Berlin – Bosfor – Bağdat – demiryolunun bir kesimiydi. Alman emperyalistleri, «Drang nach Osten» politikalarının bir dalını Türkiye üzerinden böylesi demir raylarla çizmişlerdi. Ve Alman demir yolu kumpanyası Haydarpaşa'da oturmuş rayların başına ... Yaşlı işçiler anlatır, durur. 14 Eylül 1908'de: Haydarpaşa – Eskişehir, Bağdat demiryolları işçileri greve gidiyor. Bir «İşçi Derneği» kuruyorlar. İsteklerini hükümete, Alman Elçiliğine, Deutsch Bank ve kumpanyanın direktörlüğüne yazılı sunuyorlar. Hükümet grevcilerin üstüne ordu birliklerini sürüyor. Jandarma Bakanı Sami paşa Haydarpaşa'da, demiryolu direktörlüğünün kapısını bekçi köpeği gibi bekliyor. Kadıköyde, İstanbulda, Haliç'te, fabrikalarda gösteriler oluyor ...

Tren kalkıyor. «Üçüncü yer» vagonlar pek civcivli. Bilen de bir yer buldu, orturdu. Giysiler karmakarışık. Hele kasketler, şapkalar ... Çoğunluk kasketlerinin vizarasını enseköküne yıkmış. Köylülerden kimin ne olduğu heybelerinden, torbalarından, çıkınlarından belli. Hacığa takımı göbek salıyor ... Derinceyi geçmeden polis kontrolü geldi. İsmi'te kontrol biraz daha sıkı. Adana'ya kadar bu, böylece sürdü. Bilen'in «kimlik» cüzdanı top gibiydi. Üstü başı düzgünceydi. İstasyonlarda yolcular değişiyordu. Bozkırların insanları ne kadar dal kavruktular. Kuru, orta boylu, mavi gözülü, sert bakışlı bir yolcu kurtuluş savaşından söz ediyordu. Anıları tazeydi. Eliyle gösterdiği tepelerde akan kanlar daha kurumamıştı. «Altıntaş» diyordu. «Afiyon» diyordu. «Kütahya» diyordu. Ateş boylarında can veren köylü silâh arkadaşlarını sayıyordu. Ve, karşısında oturan kalın, geniş kuşaklı, sarkık göbekli birisini gösteriyor: «Bunlar o zaman da kefen soyandı, bugün de» diyordu. «Bu toprakların cefasını, hasretini biz çekeriz, safasını beyler sürer» diyordu. Bu tok sözlü, tıraşsız sakalı diken diken köylü Ankara'ya gidiyordu ...

1977 yılı

A. Saydan

Geride bıraktığımız 1977 yılı tarihsel gelişmenin süreci içinde bir halka olarak kendine öz sorunları, getirdiği ve getiremediği çözüm yollarıyla insanlığın geçmişinde yerini aldı.

Uluslararası alanda geçen yılın başta gelen özelliği dünya sosyalist sistemiyle kapitalist ülkeler arasındaki ilişkilerde, daha doğrusu dünya ölçüsündeki sınıf savaşımında, kapitalizmin genel bunalımının derinleşmesinde, sosyalist sistemin daha geniş ölçüde dünya olaylarını etkilemesinde yoğunlaştı.

Kapitalizmin genel bunalımının derinleşmesinin başta gelen öteki etkileri ise, dünya komünist ve işçi hareketinin, dünya ulusal kurtuluş hareketlerinin anti-emperyalist, anti-kapitalist, demokratik haklara ve sosyalizme yönelik gelişmesidir.

Kapitalizmin genel bunalımı geçen yıl içinde daha da derinleşti. Kapitalizmin ekonomik, politik, moral bunalımları toplumun her yönünü sarmakla kalmadı, bu bunalımların devrimci bir eylemle devrimci duruma ve devrim hareketine dönüştürülmesi perspektifleri sorun olarak belirdi. Ne var ki, kapitalizmin genel bunalımının kendiliğinden devrimci durumu ve devrim hareketini yaratmayacağı açıktır. Bu gibi bir dönüşümün gelişebilmesi için işçi sınıfının devrimci, öncü partisinde sınıfsal ideolojisine sımsıkı bağlı ve sosyalizm hedefine yönelmiş olarak örgütlenmiş olması gerekir. Başka bir unsur da dünya devrim sürecinin güçlenmesidir. Dünya devrim sürecinin kapitalist ülkede işçi ve emekçi halkın kurtuluşu üzerindeki etkisi büyük bir önem taşır. Dünya devrim sürecinin temel dayanağı Sovyetler Birliği'dir. Dünya sosyalist sistemidir. Bu bakımdan anti-Sovyetizmin biçimi anti-komünizmdir, demokratik ve sosyalist devrim sürecini baltalamak, emperyalizme ve tekelci burjuvaziye hizmet anlamına gelir. Bu genel ilkeler geçen yılın olaylarının gelişme süreci içinde bir daha doğrulandı.

Barış içinde yanyana yaşama politikası emperyalizmin saldırılarını gemlemek, harpleri önlemek, silâhlanma yarışına karşı dünya kamuoyunu uyarmak ve harekete geçirmek bakımından doğruluğunu bir daha ispatladı. Fakat bu genel politik gelişmenin içinde emperyalizmin sosyalist ülkelere, dünya komünist ve işçi hareketine, dünya halklarının kurtuluş savaşımına karşı saldırıları genişledi. Emperyalizmin ideologları, politikacıları Helsinki kararlarını kendi sınıfsal çıkarlarına göre yorumlamakta, bu kararları sosyalist ülkelere karşı ideolojik bir saldırı silâhına dönüştür-

mekte, bu ülkelerde gericiilik kalıntıları kışkırtmakta geniş ölçüde kullandılar. Bu niteliği, yeni bir Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansının belgelerini hazırlamak üzere toplanan ve Helsinki Konferansının bir uzantısı olan Belgrad Konferansında da gördük. Emperyalizmin temsilcileri Belgrad toplantısında da «insan haklarını» geniş bir anti-sosyalist kampanya haline getirdiler. «Wilmington» insan hakları savaşçıları polis provokasyonlarıyla ömür boyu ağır hapis cezalarına çarptıran Birleşik Amerika'da sınıf adaletini en kanlı bir şekilde yürüten politikacıların, dünyanın en kanlı mafyası CIA'nin cinayetlerini örtbas edenlerin, Türkiye'de olduğu gibi dünyanın birçok yerlerinde kanlı faşist saldırıları örgütleyen ve yönetenlerin, sömürü düzenini, işsizliği, enflasyonu dayatanların, yani Birleşik Amerika'nın Carter devrinin yöneticilerinin, NATO'cuların insan haklarından söz etmeye hakları yoktur. Bu durum komünistlerin, emperyalizme ve sömürüye karşı savaşan bütün öteki devrimcilerin, emperyalizmin geniş bir propaganda ve beyin yıkama mekanizmasına dayanan bu ideolojik saldırıyı göğüslemeleri ve bu saldırıyı onlara karşı çevirmeleri sınıf savaşımının başarıyla yürütülmesinin önemli koşullarından biridir. Yıl sonuna doğru Birleşik Amerika Cumhurbaşkanı Carter'ın İran ve Suidi Arabistan'ı ziyareti sırasında, İran şahına hayranlığını ilân etmesi, bu ülkelerde «insan haklarının» sözünü bile etmemesi bu pürütenist politikacının moralinin tekellerin çıkarına dayandığını, sınıfsal niteliğini ortaya koydu.

Geride bıraktığımız yıl içinde Pekin yöneticileri daha da anti-Sovyetik, daha da harpçi ve kışkırtıcı politikalarıyla belirtiler. Bu yöneticilerin «üç dünya» teorisi emperyalizmin global stratejisine, kışkırtma ve silâhlama yarısı politikasına uymaktadır. «Üç dünya» teorisinin tek bir amacı var, emperyalist devletleri bir anti-Sovyetik blok içinde birleştirmek ve Sovyetler Birliği'ne saldırtmak. Ve bu kıyımdan parsa toplamak. Pekin yöneticileri Hitlercilerin hayal ettiği bu kanlı plânları kurarken bu emperyalist politikanın kaçınılmaz sonucu olarak anti-emperyalist kurtuluş hareketlerine karşı cephe almakta, emperyalizmin kurtuluşları için savaşan halklara karşı saldırılarına yardımcı olmaktadır. Bu durumu bütün açıklığıyla Angola'da, Mozambik'te ve Etiyopya'da gördük. Bu halkların ulusal kurtuluş savaşını aynı zamanda Marksçı-Leninci bir platformda gelişen ulusal kurtuluşa, sosyalizme yönelme çabalarını engellemek için Pekin yöneticileri bu ülkelerde emperyalizmin her tür ajanıyla işbirliği yaptılar ve onlara yardım ettiler.

Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nin 60. yıldönümü geride bıraktığımız yılın uluslararası alanda başta gelen olayıydı. Çünkü 60. yıldönümü nedeniyle Büyük Oktobr'un evrensel niteliği ve dünya devrim hareketinin gelişmesine önyak olması gerçeği bir daha belirlendi. Büyük Oktobr, son zamanlar tarihinin dönüm noktasıdır. Kapitalizmden sosyalizme geçişin

başlangıç noktasıdır. Gelişmiş sosyalist toplum düzeninin kurulmasını, komünizmin maddi-teknik temellerinin atılmasını sağladığı gibi emperyalizmin çöküş hızını arttırmış, ulusal kurtuluş hareketlerinin daha hızla gelişmesini ve bunların önemli bir kısmının sosyalizme dönüşmesini de sağlamıştır.

Yeni Sovyet Anayasası, Büyük Oktobr'un açtığı sosyalizmin kuruluşu aşamasında harcanan 60 yıllık çabanın, elde edilen deneylerin ve başarıların ulaştırdığı aşamanın bir sonucudur. Gelişmiş sosyalist toplum düzeninin proletarya diktatörlüğünden halk devletine dönüşünü yansıttı. Bu aşamada komünizmin maddi-teknik temelleri de atılır. Yeni Sovyet Anayasası dünya devrim sürecinin teorisine ve pratiğine yeni katkılarda bulunmaktadır. Bir kere proletarya diktatörlüğünün zorunlu, kaçınılmaz geçici bir aşama olduğunu doğrulamıştır. Sonra, proletaryanın elde ettiği başarıları burjuvazinin ve emperyalizmin saldırılarına karşı savunmadan, üretim araçları üzerinde özel mülkiyeti kaldırmadan ve yeni üretim ilişkilerini kurmadan, burjuva, küçük burjuva kalıntısı ideolojilere karşı savaşmadan kapitalizmden sosyalizme geçişin mümkün olmadığı Büyük Oktobr'un ve Sovyet devletinin elde ettiği deneylerle, yani Sovyet Anayasası'yla bir kez daha doğrulanmıştır.

Yurt olayları

Geçen yılın başlarında TKP'nin Konya Konferansı'nın yapılması devrimci gelişmelere, daha geniş anlamıyla sınıf savaşına mühürünü bastı. Konferansta anti-emperyalist, anti-faşist savaşımın güçlendirilmesi, sınıf savaşımının ileri demokratik ve sosyalist hedeflere yöneltilmesi, bütün devrimci güçlerin ulusal demokratik cephede bir araya getirilmesi, Demirel-Türkeş-Erbakan ortaklığının devrilmesi ve yerine demokratik bir hükümetin geçirilmesi ve devrimci hareketin temel dayanağı olan işçi sınıfının birliği, işçi-köylü bağlaşıklığı, TKP'nin güçlendirilmesi sorunları görüşüldü ve bu amaçlara yönelik kararlar alındı, partinin yönetici organları seçildi, partinin yeni Program ve Tüzüğü onaylandı.

Geride bıraktığımız yılın genel niteliği bu amaçların aydınlığındadır. Kapitalizmin bunalımlarının derinleşmesi yasallığı Türkiye'de de geniş bir uygulama ve doğrulanma alanı buldu. Bunalımlar durmadan üsteledi. Zamlar, enflasyon büyük tekellerin birikimleri bunalımların başta gelen belirtileri oldu. Burjuvazinin emperyalizmle bağımlılığı Uluslararası Para Fonu'ndan bütçe, devalüasyon ve yatırımlar konusunda direktif almak derecesine ulaştı. Döviz rezervleri tükendi, transferler yapılamaz oldu. Dışa bağlı sanayileşme programının sonucu olarak fabrikaların işletilmesi için gereken ham, yarı işlenmiş maddelerin, makine ve yedek parçaların getirilmesi büyük ölçüde durdu. İşsizlik, bundan ötürü de üsteledi. Dış ticaret açığı 5 milyar dolara ulaştı. Emperyalizme bağımlılık arttığı oranda egemen çevrelerin, hükümetin faşizme tırmanma hızı da arttı.

Ölkü ocaklarının, faşist çetelerin işçi sınıfına, ilerici yurtsever gençlik hareketine ve eğitim ocaklarına karşı saldırıları yoğunlaştı. MHP yöneticileri hükümette olmanın verdiği elverişli durumdan hareket ederek devlet organlarına el koymak girişimine koyuldular. Bir yandan da AP, MHP, MSP yöneticileri devlet işletmelerine, yani halkın malı olan ve ekonomik, politik alanda önemli bir yeri olan Kamu İktisadi Kuruluşlarına el koyma, onları bir yandan yağma ederek kendi örgütlerine kaynak sağlama ve kadrolarını yerleştirme olanağını buldukları gibi, buralarını faşist saldırıların hareket noktası haline de getirdiler. Ayrıca kamu iktisadi kuruluşlarını ele geçiren aşırı gerici sömürücü çevreler bunları, işçi sınıfını politik ve sendikal bakımdan bölmek amacı için de kullandılar. Yeni yeni sarı sendikalar kurdular. Hak-İş, MISK gibi. Türkiye'de yerleşmiş politik ve ekonomik alanlarda birçok kilit noktalarını tutmuş olan emperyalizm, işbirlikçilerin egemenliğini sürdürebilmek için bu faşist tırmanmayı elinde olan bütün araçlarla destekliyor ve onları güçlendirmeye çalışıyor. Bu bakımdan TKP faşizme karşı savaşımı emperyalizme karşı savaşımından ayırmıyor. Bu savaşımın sağlıklı biçimde yürütülebilmesi için işçi sınıfının, devrimci partisi TKP sıralarında ve sınıf sendikacılığında birliğini güçlendirmesi önemli olduğu kadar, bütün ulusal, anti-emperyalist, demokratik güçlerin bir cephede toplanmaları da önemliydi.

Sınıf sendikacılığının gelişmesi ve güçlenmesi, DISK çatısı altında toplanması 1977 yılının çok önemli sosyal-politik gelişmelerinden biridir. İşçi sınıfının emperyalist tekellere karşı savaşımında bilinçlenmesi, Türk-İş yöneticilerinin temsil ettiği uzlaşmacı sendikacılığın erimesine, sınıf sendikacılığının güçlenmesine objektif şartları yaratmıştır. Fakat TKP'nin sınıf sendikacılığını güçlendirmek, onu işçi sınıfı saflarında geniş ölçüde yerleştirmek çabaları bu sendikacılığın gelişmesinin başta gelen etkeni olmuştur. Komünistlerin sınıf sendikalarında, hatta genellikle bütün sendikalarda ön sıralarda, emperyalizme, sömürüye, faşizme karşı demokratik haklar için savaşması, onların işçi sınıfının bu yığınsal örgütlerinde yönetici duruma gelmelerinin başlıca koşuludur. Uzlaşmacıların, burjuva ajanlarının elinde bulunan sendikaların sınıf sendikacılığına dönüşmesinin başlıca koşulu da budur. Ne var ki, sendikaların işçi sınıfının sınıfsal ve yığınsal örgütü olduklarını, program ve tüzüklerine göre eylem gösterdiklerini de unutmamak gerekir. Komünistler sendikalarda çalışırken bu gerçeği gözönünden uzak tutamazlar. Kendilerinin dışında olan öteki politik akımlarla sınıf sendikacılığı çatısında ve onun ilkeleri çerçevesinde yakın bağlar kurmak değişik politik ve sosyal akımlara, değişik inançlara bağlı olan işçileri emperyalizme ve sömürüye karşı savaşımında sınıf bilinciyle eğitmek ve birleştirmek komünistlerin sendikalarda yürütecekleri başta gelen politikadır. Sendikalarda da, öteki yığın örgütlerinde ve politik yaşamın her alanında olduğu gibi savunma dışında kaba kuvvete başvurulamaz. Burjuvazinin, gizli polisin ajanları provokasyonlarla komünist-

leri, sınıf sendikacılarını bu gibi tuzaklara düşürmeye çalışırlar. Bu tuzuga düşürdüğünde ajanlar bunu sınıf sendikalarının yönetimine uzlaşmacıları getirmek için kullanırlar. Geçen yılın sonlarına doğru DİSK'teki olaylara bir göz atıldığında sınıf sendikacılarının ve buralarda çalışan komünistlerin kendilerinin dışında olanlarla gereken bağları gerektiği ölçüde kurmakta zorluk çektikleri ve zaman zaman izole duruma düştükleri görülür. Sınıf uzlaşmacıları, özellikle CHP'nin sağa kayan yöneticileri bu gibi yarıklardan faydalanarak saldırıya geçtiler. Ve bazı konular elde ettiler. CHP yöneticilerinin program ve politik tutumları büyük işbirlikçi burjuvazinin, aşırı gerici faşist politikacıların tutumundan farklı olmakla beraber bunların ileri sürdüğü programın Türkiye'deki bunalımların üstesinden gelebileceği de açıktır. Bu bakımdan sendikalardaki uzlaşmacılığın geleceği yoktur. Hiç bir sorunu, bunalımları kökünden çözümlenemezler. İşçi sınıfının yığınsal direniş hareketleri önümüzdeki yıllarda daha da gelişecek, güçlenecek ve sendikalarda olduğu gibi sosyalist akımda da uzlaşmacılığı, anti-TKP'ciliği, sekterizmi yenecek, Marksçı-Leninici sınıfsal görüşün üstünlüğünü sağlayacaktır.

1977 yılında işçi hareketi güçlü grevlerle, yığın hareketleriyle varlığını topluma kabul ettirdi. Örneğin, geçen yılın 1 Mayıs gösterileri. Bilindiği gibi, 1 Mayıs işçi sınıfının enternasyonal savaş ve dayanışma günü, komünistlerin girişimiyle fabrikalarda, işyerlerinde, sendikalarda ortaklaşa bir çabayla örgütlendi. Bu örgütlere DİSK'e, Türk-İş'e bağlı sendikacı ve işçiler katıldığı gibi, bu iki konfederasyonun dışında kalan sendikalarından, sendikasız işçilerden geniş ölçüde katılanlar oldu. Böylece 1 Mayıs gösterilerinin hazırlanması işçi sınıfının sendikal ve politik birliği yönünde girişimler niteliğini kazandı. Bundan ötürü 1 Mayıs gösterileri yığınsal ve disiplinli bir biçimde hazırlandı ve yapıldı. Gösteriye Maoculara faşistlerin saldırdığını, polisin de bu saldırıyı panzerlerle tamamladığını biliyoruz. Ölen ve yaralananların sayısının yüksek olduğunu da biliyoruz. Hükümetin, polisin, faşistlerin ve Maocuların ortaklaşa hazırladıkları faşist saldırının gerçek sorumluları tutsak edilmedi, yargılanmadılar. Çünkü gerçek sorumlular hükümette bulunan Demirel, Türkeş gibi politikacılar ve MİT ileri gelenleri idi. Fakat 1 Mayıs gösterilerinin hazırlanması ve yapılması işçi sınıfının DGM'lere karşı verilen savaşta beliren gücünün daha da arttığını, burjuvazinin yekpare egemenliğini kıran ve bölen bir güç olduğu gerçeğini bir daha doğruladı.

Maden-İş grevinin niteliği de budur. Mayıs sonlarında başlayan grev yıl sonunda bitmiş değildir. MESS patronları ve hükümet Maden-İş'i ve DİSK'i çökertmek için işçi sınıfının sendikal grev ve toplu sözleşme haklarına saldırı niteliğinde olan politik öneriler öne sürdüler. Bu önerilerin kabulü yalnız Maden-İş kolundaki işçilerin değil, işçi sınıfının tümüyle elde ettiği hakların ilerde kısıtlanması anlamına geliyordu. Bundan ötürü

greve gitmekten başka yol kalmıyordu. Maden-İş grevi geniş dayanışma ve yardımlaşma kampanyasına yol açtı. Yurt içinde ve yurt dışında Maden-İş'in grevini destekleme komiteleri kuruldu. Uluslararası alanda da başta sosyalist ülkelerin işçi sınıfı olmak üzere birçok ülkelerin sendikaları tarafından desteklendi. Köy emekçileri de önemli ölçüde Maden-İş'in grevini destekleme kampanyasına katıldılar. Böylece grev etrafında işçi-köylü bağlaşıklığını güçlendirme olanakları da doğdu.

1977 yılında TKP'nin önerdiği bütün anti-faşist, anti-emperyalist demokratik güçlerin Ulusal Demokratik Cephe'de birleşmeleri sorunu geniş bir kamuoyu ve demokratik yığın örgütlerinin önemli bir kısmı tarafından benimsendi. UDC hareketinin daha da genişlemesi, politik etken haline gelmesi yolunda sağlam adımlar atılıyordu. Fakat buna karşı bir yandan sağa kayan CHP yöneticileri, sendikalardaki uzlaşmacılar, bir yandan da legal sosyalist partilerdeki yöneticiler saldırıya geçtiler. Kimi «bu sendikaların işi değil» diyordu. Kimi «bu komünistlerin işidir» diye saldırıyordu. Şüphe yok ki, işbirlikçi burjuvazi, emperyalizmin ajanları, Demirel ortaklığı da vargüçleriyle kendilerine karşı beliren bu en güçlü yönetime bütün varlıklarıyla saldırmaya geçmişlerdi. Oysa emperyalizme ve faşizme karşı tüm demokratik güçlerin eylem birliği ve her örgütün ortak sorunuydu. Ve emperyalizmi, işbirlikçileri yenmenin, faşist tırmanmayı durdurmanın başka yolları da yoktu. Sendikalara UDC için savaşım hakkını tanımayanlar, onu bir anti-TKP platformuna çekenler objektif olarak Türkiye'de anti-emperyalist, anti-faşist savaşımın çarkına çomak koyuyorlardı. Kendileri görünüşte bu cinsten bir eylem birliğini kabul ediyor, gelişmekte olan bu akımın biçimlenmesi ve sonuçlanması için hiçbir somut eyleme girişmiyorlardı.

Bu durum parlamento ve yerel seçimlerde de belirdi. Parlamento seçimlerinde burjuvazinin ilerici kolunun hükümet kurmayı sağlayacak bir çoğunluğun elde edilmesinden başka bir çıkar yolu yoktu. Hayallerle, soyut, parlak ve yalnız görünüşte devrimci sloganlarla Türkiye'deki anti-emperyalist, anti-faşist potansiyeli politik bir güç haline getirmek olanağı yoktu. Bazı sosyalist yöneticiler bu gerçeği kavramakta zorluk çektiler, önce CHP'ye yanaştılar, sonra da MC politikalarıyla CHP yöneticilerini aynı hizaya getirerek her iki yöne de aynı metotlarla saldırıya geçtiler. Fakat bu yöntem Türkiye'de kuvvetler dengesi gözönünde tutulduğunda gerici, faşist politikacıların değirmenine su taşımaktan başka sonuç vermezdi, vermedi. Parlamento seçimlerinin sonuçları TKP'nin savunduğu bu görüşün doğruluğunu kanıtladı.

Parlamento seçimlerinde bu bölücü tutumlardan ötürü MC'yi oluşturan partileri hükümetten düşürecek kadar bir çoğunluk elde edilemedi. Bu partilerin özellikle işçi sınıfının güçlü olduğu yerlerde gerilemesine karşın kısa bir aralıktan sonra bu gerici faşist politikacılar yeniden hükümet kur-

ma ve faşist tırmanmaya devam etmek, zamlarla, enflasyonlarla kapitalizmin bunalımlarını işçi, emekçi yığınlarına yükleme politikasını kendi ölçülerine göre sürdürme olanağını buldular.

2. MC'nin kurulmasından sonra işçi sınıfının, TKP'nin ve öteki bütün devrimci güçlerin ortak savaşımı daha da genişledi. Daha geniş bir kamuoyunu kapsamaya başladı. Geniş yığınlardan gelen bu baskı sonucunda ve CHP yöneticilerin parlamento içi bir girişimiyle yıl sonunda 2. MC hükümeti de devrildi.

TKP, yeni bir hükümetin başarılı olabilmesi, yani faşist tırmanmayı durdurabilmesi, pahalılık, enflasyonu önleyebilmesi için halka dayanması, demokratik, anti-emperyalist, anti-faşist bir program uygulaması gerekliliğini ve bunalımların üstesinden gelebilmesi için başka çıkar yol olmadığını belirtti. Ayrıca böyle bir programın uygulanabilmesi için emperyalizme ve faşizme karşı kan dökerek savaşan işçi sınıfının ve öteki devrimci güçlerin de hükümete katılmasının zorunlu olduğunu belirtti.

Faşizm emperyalizmin, büyük burjuvazinin doğurduğu gangrenli bir urdur. Emperyalizme karşı savaşmadan faşizme karşı savaşmayı öngörmek aldatıcı bir tutumdur. Bundan ötürü CHP yöneticileri anti-emperyalist bir tutum takınmadıkça ekonomik, politik plânda başarıya ulaşamadıkları gibi, faşizmi yenmek için verdikleri sözleri de yerine getiremeyeceklerdir.

«Yeni Çağ» dergisinin 1977 yılına ait 12 sayısında çıkan yazılar

	Sayı	Sayfa
<i>H. Aliev</i> : SBKP'nin eyleminde demokratik santralizm	3	193
<i>H. Axen</i> : Barış, güvenlik, işbirliği ve sosyal ilerleme uğrunda	8	684
<i>P. Boychuk</i> : NATO yumuşama istemiyor	6	692
<i>L. Brejnev</i> : Komünizm yolunda tarihsel bir aşama	12	1065
<i>L. Volodarski</i> : Dünyada ön sıralarda	11	991
<i>xx</i> : Büyük Oktobr ve günümüz dünyası (Uluslararası bi- limsel-teorik konferansın materyalleri)	9	769–843
<i>G. Husak</i> : Oktobr'un buyruklarına bağlılık	11	978
<i>T. Jivkov</i> : Oktobr Devrimi'nin sözmez ışığı	10	865
<i>xx</i> : Uluslararası yumuşamada yeni başarılar sağlanma- sı, Avrupa'da güvenliğin artırılması ve işbirliğinin geli- ştirilmesi için	1	1
<i>xx</i> : «Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisinin çalış- malarını görüşen komünist ve işçi partileri temsilcileri toplantısı hakkında bildiri	6	481
<i>Y. Kadar</i> : Macaristan'da sosyalizm kuruluşundan çıkarı- labilecek bazı dersler	1	3
<i>Z. Karkabi, J. Carrera</i> : Köyde sosyalizm	7	599
<i>A. Cunhal</i> : Portekiz devriminin sonuçları ve perspek- tifleri	1	17
<i>A. Cunhal</i> : Büyük Oktobr ve dünya devrim süreci	12	1081
<i>xx</i> : Büyük Oktobr Devrimi'nin ilk gününde Lenin'in ka- leme aldığı belgeler	11	961
<i>S. Mitra, A. Haba</i> : Biz ulusların kardeşliğini gördük	6	492
<i>A. Mohammed</i> : Kurtuluş sürecinin ana eğilimleri	2	97
<i>J. Pittman, S. Sudiman</i> : Halkın temsilcileri	5	396
<i>B. Ponomaryov</i> : Barış ve sosyalizm davasının başarısı için sağlam yol – komünistlerin birliği	7	586
<i>M. Reiman</i> : Büyük ve gerçek ümitler zamanı	1	31
<i>B. Roca</i> : Küba'da sosyalist demokrasiyi kurma özel- likleri	2	108
<i>V. Ruben</i> : Leninci ulusal politikanın utkusu	11	1000
<i>H. Soares, R. Oman</i> : Kendine güvenen bir toplum	10	878
<i>M. Suslov</i> : Dünya tarihinde yeni bir çağ	11	965
<i>R. Urbany</i> : Uluslararası politika ve moral ilkeler	6	484
<i>K. Phomvihane</i> : Laos'ta yaratıcı Marksizm-Leninizmin utkusu	3	206

	Sayı	Sayfa
<i>R. Frelek</i> : Yirminci yüzyılın en büyük olayı	4	289
<i>E. Honecker</i> : Barış ve insanlığın mutluluğu uğrunda altmış yıldır süren savaşım	7	577
<i>Y. Sedenbal</i> : Büyük Ekim ve Moğolistan'ın sosyalizm yolu	8	763
<i>R. Chandra</i> : Helsinki anlaşmaları ve barış savaşımı problemleri	5	385
<i>L. Strougal</i> : Gelişmiş sosyalizmin kurulması döneminde sosyal ve ekonomik politika	4	298

Parti deneyimi

<i>H. Vass</i> : Sosyalist ulusal birliğe doğru	12	1100
<i>M. Vilner</i> : Barışçı politika İsrail için biricik çıkar yoldur	4	310
<i>K. Zrodov</i> : Utkusal demokratik devrim	2	116
<i>A. İndra</i> : Sosyalist parlamento halk egemenliğinin bir aracıdır	10	898
<i>J. Insunza</i> : Devrimi gerçekleştirme yolları	7	620
<i>Y. Garro</i> : Suriye'de işçi sınıfının oluşması	10	919
<i>O. Millas</i> : Halk devriminin safhaları ve sorunları	3	219
<i>H. Mies, K. Fritsch</i> : AKP'nin gelişmiş perspektifleri	12	1091
<i>T. Pavlov</i> : Kral Naibi oluşumuzun öyküsü	4	322
xx: Niçin komünistlerle beraberiz?	2/138, 4/319	
<i>V. Teitelboim</i> : Halk Birliği'nin bin günlük yönetimi üstüne düşünceler	1	61
<i>G. Hall</i> : Partinin sınıfsal tutumu ve oportünizmle savaşım	8	699

GÖRÜŞLER

<i>M. Nogueira</i> : Savaşım yeni başlıyor	4	340
<i>K. Karasev</i> : Gelişmiş sosyalizmin yasası	8	722
<i>K. Karasev</i> : Ana yön demokrasiyi genişletmek	10	910
<i>N. Krishnan</i> : Hindistan'da yeni durum ve Hindistan Komünist Partisi'nin ödevleri	11	1006
<i>J. Lava</i> : Filipinler'de yeni yönelim	12	1117
<i>E. Macaluso</i> : Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun tarım politikası	5	443

	Sayı	Sayfa
G. Macovescu: Avrupa güvenliğine önemli bir katkı	2	142
J. Aldridge: Seçme özgürlüğü veya özgürlük seçimi	4	346
xx: Anti-komünizme son verilmelidir	5	453
J. Soares: Faşizmin biricik alternatifi	12	1111
A. Fava: Demokrasiyi yenileme savaşının karakteri ve yolları	11	1017
B. Chnoupek: Dünyada olumlu değişimlerin ana etkeni	8	713
A. Wirth: Lenin'in devrim teorisinde uluslararası etken	5	422
J. Hlavička: Sendikaların karakteri ne olmalıdır	6	525
A. Kojarov: İdeolojik-politik çoğulculuk üstüne	3	232
İ. Nörlund: Proletarya enternasyonalizmi niçin günceldir	4	330
M. O'Riordan: İşçi sınıfının paslanmayan silâhı	3	242
J. Purton: Sermaye ihracı-emperyalizmin esas temelle- rinden biridir	8	730
xx: Devrimin en savaşkan gücü	6	433
N. Petroviçev: Sınıfın partisi, halkın partisi	1	40
R. Bauermann, K. Geyer, E. Julier: «Marksologlar» Mark- sizm-Leninizme karşı nasıl savaşıyorlar	1	51
S. Davadorj: Ekonomik Yardımlaşma Konseyi'ne katılım Moğolistan'a ne veriyor	1	74
G. Kwiatowski: Hür dünyadaki gereksizler	2	130
xx: Küçük ülkeler ve entegrasyon	2	150
xx: İki dünyanın kadınları	3	252
V. Kaçanov: CIA'yı aklamak olur iş değildir	4	353
xx: SSCB ile ABD arasında yaşam tarzı ve ekonomi alanlarında yarışma	4	357
xx: Kapitalizmin ekonomik bunalımları	5	538
J. Peterson: Yalancılığın hizmetinde	8	741
B. İbrahim: İlerlemenin gerekli koşulu	8	706
xx: ABD askersel-sanayi kompleksi ve silâhlanma yarışı	8	751

ÖZEL SAYFALAR

xx: TKP Merkez Komitesi'nin Açıklaması	2	159
xx: TKP Merkez Komitesi'nin Bildirisi	2	161
xx: TKP Merkez Komitesi'nin Çağrısı	4	362
xx: TKP Merkez Komitesi'nin Bildirisi	5	461
xx: TKP'nin Seçim Plâtformu	5	463
xx: TKP Merkez Komitesi'nin Bildirisi	6	551
xx: TKP Merkez Komitesi'nin Bildirisi	7	633
xx: TKP Merkez Komitesi'nin Açıklaması	7	635

	<i>Sayı</i>	<i>Sayfa</i>
xx: TKP Merkez Komitesi'nin Çağrısı	8	756
xx: TKP Merkez Komitesi'nin Çağrısı	10	927
xx: TKP Merkez Komitesi'nin Çağrısı	11	1027
xx: TKP Merkez Komitesi Politik Bürosu'nun Açıklaması	11	1029
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Parti Konferansında okuduğu Merkez Komitesi Raporu	2	163
xx: TKP Konferansında MK Politik Büro üyesi A. Saydan yoldaşın okuduğu Parti Plâtformu	3	258
xx: TKP Parti Konferansında onaylanan Plâtform Tezleri	4	368
xx: TKP Konferansından	7	644
xx: Açıklama	7	640
xx: TKP Merkez Komitesi'nin SBKP Merkez Komitesi'ne mesajı	11	1031
xx: TKP ile ABD Komünist Partisi'nin Ortak Açıklaması	11	1034
xx: TKP ile İKP'nin Ortak Bildirisi	4	364
xx: TKP ile İsrail Komünist Partisi'nin Ortak Açıklaması	11	1035
xx: TKP, AKEL ve YKP'nin Ortak Bildirisi	5	465
xx: TKP ve AKP'nin Ortak Bildirisi	5	467
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Alman Komünist Partisi Başkanı Herbert Mies yoldaşa mesajı	1	86
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Yunanistan Komünist Partisi MK organı «Rizospastis» gazetesi muhabirine verdiği demeç	2	188
xx: İ. Bilen yoldaşın TKP Konfederansında yaptığı kapanış konuşması	4	365
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın «Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisinin çalışmalarını görüşme toplantısında yaptığı konuşma	4	374-
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Macar Sosyalist İşçi Partisi Birinci Sekreteri Y. Kadar yoldaşa mesajı	5	470
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın «Neues Deutschland» gazetesine verdiği demeç	6	553
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın «Unsere Zeit» gazetesine verdiği demeç	6	555
xx: TKP Merkez Komitesi'nin Meksika Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne mesajı	6	558
xx: TKP Merkez Komitesi'nin İsveç Sol Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne mesajı	6	558
xx: Avrupa komünist ve işçi partilerinin çağrısı	8	759
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın ASBP MK		

	<i>Sayı</i>	<i>Sayfa</i>
Genel Sekreteri Erich Honecker yoldaşa mesajı . . .	8	760
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın TKP MK Politbüro üyesi A. Saydan yoldaşa mesajı	8	761
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın son politik gelişmeler üstüne «TKP'nin Sesi» radyosuna verdiği demeç	8	762
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın SBKP MK Genel Sekreteri ve SSCB Yüksek Sovyet Prezidyumu Başkanı L. İ. Brejnev yoldaşa mesajı	10	947
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşa gelen kutlama mesajları	10	940-942
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın konuşması	10	945
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nin 60. yıldönümü toplantılarında yaptığı konuşma	11	1033
xx: TKP Merkez Komitesi'nin Türkiye Akademikerler ve Sanatçılar Derneği Yönetim Kurulu'na Mesajı	11	1036
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın SBKP Politbüro üyesi ve MK Sekreteri Mihail Suslov yoldaşa mesajı	11	1037
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Yunanistan Komünist Partisi MK Birinci Sekreteri C. Florakis yoldaşa mesajı	11	1037
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Danimarka Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne mesajı	12	1132
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Angola'nın Kurtuluşu İçin Halk Hareketi (MPLA) MK'ne mesajı	12	1133
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Avusturya Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne mesajı	12	1134
xx: TKP MK Sekreteri İ. Bilen yoldaşın kısa biyografisi	10, 11, 12	931, 1040, 1135
xx: TKP MK Politbüro üyesi A. Saydan yoldaşın Prag'da düzenlenen «Büyük Oktobr ve günümüz dünyası» konulu uluslararası toplantıda yaptığı konuşma	6	559
xx: Türkiye Komünist Partisi'nin 57. yıldönümünde Politik Büro üyesi A. Saydan yoldaşın yaptığı konuşma	9	844
xx: Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nin 60. yıldönümü nedeniyle yapılan toplantıda TKP MK Politbüro üyesi A. Saydan yoldaşın okuduğu raporun özeri	11	1038
xx: Avrupa kapitalist ülkeleri komünist partilerinin Brüksel karşılaşmasında TKP delegasyonu adına okunan rapor	6	564

	<i>Sayı</i>	<i>Sayfa</i>
xx: TKP temsilcisinin 1–3 Temmuz günlerinde yapılan Alman Komünist Partisi'nin yayın organı «Unsere Zeit» şenliğinde uluslararası dayanışma mitinginde yaptığı konuşmanın özeti	7	638
S. Üstüngel: Georgi Dimitrov Müzesi'nde bir konuşma	11	1051
A. Saydan: İdeolojik savaşım yoğunlaşıyor	1	87
A. Saydan: TKP Programının temel ilkeleri	4	380
A. Saydan: 1 Mayıs 1977	5	471
A. Saydan: 5 Haziran seçimleri ve gösterdikleri	6	571
A. Saydan: Sınıf savaşında kutuplaşma ve genel grev sorunu	7	640
A. Saydan: Bunalımlar, çelişkiler ve örgütsel sorunlar	9	852
A. Saydan: Devrim hareketinde beliren sorunlar ve TKP	10	950
A. Saydan: Demokrasinin bazı sorunları	11	1057
A. Saydan: 1977 yılı	12	1142
K. E.: «Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisinin çalış- malarını görüşme toplantısı	4	378

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Federal Almanya'daki okurlarımız «Yeni Çağ» dergisini aşağıdaki kitapçılardan satın alabilirler:

Adam-Kuckhoff-Buchhandlung

5100 Aachen

Löhgraben 4

Buchhandlung Ludwig Feuerbach

8600 Bamberg

Obere Brücke 3

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

5070 Bergisch-Gladbach

Bensberger Straße 128

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

4800 Bielefeld

Feilen Straße 10

Progress-Buchhandlung

5300 Bonn

Oxford Straße 17

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

3300 Braunschweig

Adolfstraße 1

Dein Buch Volksbuchhandlung

2800 Bremen 1

Richtweg 4

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

6100 Darmstadt

Leuteschläger 3

Büchershop Angela Davis

4600 Dortmund

Kampstraße 80

Heinrich-Heine-Buchhandlung

4000 Düsseldorf

Ackerstraße 3

Libresso-Buchzentrum Sabine Weber

8520 Erlangen

Schiffstraße 5

Karl-Liebknecht-Buchhandlung
4300 Essen 1
Viehofer Platz 14
Tat-Buchhandlung «Johanna Kirchner»
6000 Frankfurt/Main
Schumannstraße 56
Buchzentrum in der Goethestraße
6000 Frankfurt/Main
Goethestraße 56
Buchhandlung Walter Herbst
7800 Freiburg
An der Mehlwaage 2
Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH.
6300 Gießen
Schiffenberger Weg 1
Wissen und Fortschritt Buchhandlung
3400 Göttingen
Burgstraße 24
Internationale Buchhandlung GmbH.
2000 Hamburg 13
Johnsallee 67
Wissen und Fortschritt Buchhandlung
3000 Hannover
Hamburger Allee 37
Buchhandlung kollektiv GmbH.
6900 Heidelberg
Plöck 64a
Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH.
3500 Kassel
Werner-Hilpert-Straße 5
Kollektiv-Buchhandlung
2300 Kiel 1
Falckstraße 16
Wissen und Fortschritt Buchhandlung
5000 Köln
Fleischmengergasse 31
Buchhandlung Rosa Luxemburg
4150 Krefeld
St.-Anton-Straße 86

Bücherzentrum Süd-West
6500 Mainz
Bilhildisstraße 15
Wissen und Fortschritt Buchhandlung
6800 Mannheim
U 2, 3
Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH.
3550 Marburg
Am Grün 56
Buchhandlung Libresso
8000 München 40
Türkenstraße 66
Karl-Liebnecht-Buchhandlung
4400 Münster
Steinfurter Straße 15
Libresso-Buchzentrum Sabine Weber
8500 Nürnberg
Weinmarkt 12 a
Dein Buch Volksbuchhandlung
2900 Oldenburg
Am Damm 26
Libresso-Buchzentrum Sabine Weber
8400 Regensburg
Glockengasse 7
Lenchen Demuth-Buchladen
6600 Saarbrücken
Nauwieser Straße 13
Wissen und Fortschritt Buchhandlung
5900 Siegen
Freudenberger Straße 18
Buchhandlung Hornung und Steinbach
7000 Stuttgart
Wilhelmsplatz 1
Buchhandlung W. A. Bastigkeit
5500 Trier
Lindenstraße 10
Friedrich-Engels-Buchhandlung
5600 Wuppertal-Elberfeld
Gathe 55-57

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Komünist basının geleneklerini sürdürerek «Barış ve Sosyalizm Problemleri» – «Yeni Çağ» dergisi sürekli olarak okurlara başvuruyor ve derginin daha ilginç, içeriğinin daha zengin olması için önerilerini bildirmelerini rica ediyor.

Aldığımız mektuplardaki tavsiyeler, dilek ve istekler, eleştiriler çalışmalarımızı ayarlamamızda bizlere büyük yardımda bulunuyor.

Sizlere tekrar başvurarak aşağıdaki soruları yanıtlamanızı rica ediyoruz:

– Dergide yayımlanan yazılardan hangileri sizde derin bir iz bıraktı ve niçin?

– Hangi yazıları beğenmediniz ve niçin?

– Dergide hangi konularda yazılar okumak istiyorsunuz?

– Derginin sayfalarında kimlerin yazılarını okumak istiyorsunuz?

– Dergide ne gibi yeni bölümler görmek istiyorsunuz?

– Başka önerileriniz var mı?

Okurlarımızın bu sorularımızı yanıtlamalarını bekliyor, mektuplarını aşağıdaki adrese göndermelerini rica ediyoruz.

Adresimiz: Yeni Çağ – Stredisko pro rozšírování tisku,

Praha 6, Thakurova 3

Czechoslovakia

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Sayın okurlar,

Dergimize karşı istekler günden güne artıyor. Biz bu istekleri elimizden geldiği kadar karşılamaya çalışıyoruz. Okurlarımızdan, adresleri açık ve doğru olarak yazmalarını, özellikle şehir ve mahalle numaralarını titizlikle belirtmelerini rica ederiz. Adreslerini değiştirenler, yeni adreslerini bize derhal bildirmelidirler.

Dergiye abone olmak ve diğer yayınlarımızı edinmek isteyenler adresimize bir mektupla bildirebilirler. Sonra Avrupadaki okurlarımız aşağıdaki adrese başvurabilirler:

1 Berlin 10

Postfach 100 229

West Berlin

Ödemeler şu konto numarasına yapılır:

Postscheckkonto 342 441

West Berlin

1. L. I. Brejnev, «LENİN'İN 100. YILDÖNÜMÜ, SBKP'NİN XXIV. KONGRESİ, SSCB'NİN 50. YILI»
2. NAZIM HIKMET, BÜTÜN ESERLERİ (Şimdiye kadar 8 cilt çıkmıştır),
3. BİLİMSEL KOMUNİZM,
4. LENİN (Biografisi),
5. BÜYÜK OKTOBR 50 YAŞINDA
6. S. Üstüngel, «SAVAŞ YOLU» (3. baskı)
7. S. Üstüngel, «GÜNÜMÜZDE TKP»
8. S. Üstüngel, «GÜNEŞLİ DÜNYA»
9. A. Saydan, «ALMAN DEMOKRATİK CUMHURİYETİ»
10. A. Saydan, «YEDİ SOSYALİST ÜLKEDE DÜN-BUGÜN-YARIN»
11. A. Saydan, «SOVYETLER BİRLİĞİNDE 12 GÜN»

Adresimiz: Yeni Çağ – Stredisko pro rozširovani tisku,
Praha 6, Thakurova 3, Czechoslovakia

«Yeni Çağ» dan Okurlara

İngiltere'deki okurlarımız «Yeni Çağ» dergisini aşağıdaki kitapçıılardan satın alabilirler:

Central Books Ltd.
37 Gray's Inn Rd.
London W.C.1.

Collet's London Bookshop
64-66, Charing Cross Rd.
London W.C. 2

Key Books
25, Essex St.
Birmingham B 5

İÇİNDEKİLER

	<i>Sayfa</i>
<i>Leonid Brejnev</i> Komünizm yolunda tarihsel aşama	1065
<i>Alvaro Cunhal</i> Büyük Oktobr ve dünya devrim süreci	1081
<i>Herbert Mies</i> Alman Komünist Partisi'nin gelişme perspektifleri	1091
<i>Henrik Vass</i> Sosyalist ulusal birliğe doğru	1100
<i>Jose Soares</i> Faşizme karşı tek alternatif	1111
<i>Jose Lava</i> Filipinler'deki durumda yenilikler	1117
xx: Silâhlanma yarışı insanlığa kaçırıyor?	1126

ÖZEL SAYFALAR

xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Danimarka Komünist Partisi Merkez Komitesine mesajı	1132
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Angola'nın Kurtuluşu İçin Halk Hareketi (MPLA) Merkez Komitesine mesajı	1133
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Avusturya Komünist Partisi Merkez Komitesine mesajı	1134
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın kısa biyografisi	1135
<i>A. Saydan</i> 1977 yılı	1142